

ప్రతిదినము పకటింపఁబడును

ప్రతిదినము

Vol. 9

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 23-వ తేదీ శుక్ర వారము

No. 272

సంపుటము ౬

మంతుని నామ సంవత్సరము, శాఖామాస సప్తమి. ౭.

సంచిక ౨౭౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

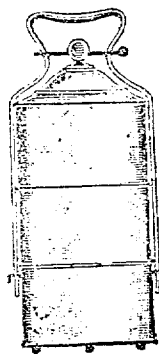
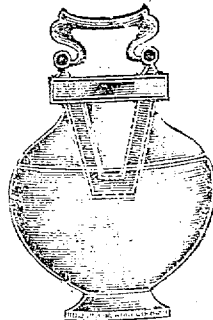
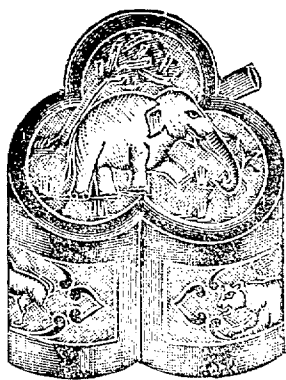
మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధి బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దనూదినిగల మాయమందుగాదు. సకలుమందులవలన మోసముగలుగను. పంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

యిదేకదామంచితరుణము?

బాను. మీకు కావలసిన వెండినగలను కొనుటకు ఇదే మంచిసమయము. వెండిధర హెచ్చినపిదప చింతింపకుడు. మీ గృహములకు కావలసిన వెండిసామానులు, మీరు కోరినరీతిగా, కోరినవేళకు తయారుచేసి యిచ్చెదము. మంచి చొక్కపు వెండితో యంత్రసహాయమున బాగుగా చేయించెదము. ధర, ఎంత ఎత్తులో కావలసినది మొదలగునవి వ్రాసిన తెలుపబడును.

ఇండియన్ జ్యూయెలరీ మార్బు, నగర్ వేట బెంగుళూరు, సిటీ.

(3)

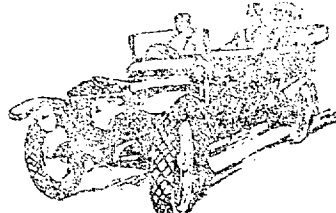
చొక్కపు సీమవెండితో తయారుచేయబడిన వివిధ గిన్నెలు, చిన్న పెద్ద తట్టెలు, గరిపెలు, పంచపాత్రములు, లాటాలు, పలకముల దొప్పలు, అంటి, రామర, బట్టి ఆకులు మొలగునవి అమృతమునకు తయారుగానున్నది. ఒకడభాదముచేయుడు.

ఉమ్మడిరామయ్య శెట్టి

గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ

25 చైనాబజారురోడ్డు మదరాసు.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

రెండుమాసములలో మోటారుబండ్ల నడుపుటయు, ప్రభాగములు ఏయే కనులు చేయునో మున్నగు విషయముల నెల్లను నేర్పబడును. యితర విషయములకు వ్రాయుడు:—

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.

The Modern Motor Institute 1/22 Broadway, MADARS.

కాంగ్రెసు క్రొత్త పక్షము

పూర్తి విధానము

స్వరాజ్య ప్రభుత్వ స్వరూపలక్షణము

స్థానిక, మండల, రాష్ట్ర, భారత సంఘములు, పంచాయతీలు, న్యాయస్థానములు.

ప్రజాభిప్రాయముకొరకు ప్రకటింపబడెను.

దానుగారి తొలిపలుకు

1922 సంవత్సరము డిశంబరు నెలలలో నొసంగిన ఉపన్యాసములలోను దీక్షంబు 26 వ తేదీన గాంధీజీ నొసంగిన ఆధ్యక్ష కోపన్యాసమునను గూడ భారత స్వరాజ్యమునకు మూలాధారమగు స్వతంత్రపాలనముయొక్క విధానమునకు లక్షణస్వరూపములను నిర్ణయించుటకు సరమని నేను నూచించియున్నాను. గతంలో కానరావలసిన వెల్లె విషయమున భిన్నాభిప్రాయము కలుగుటకులన క్రొత్తపక్ష మేర్పడినది. ఇట్టి విధానమును నేనును మరొకరినైన మిత్రులను కలసి నిర్ణయమునకులెని ఆశ్చర్యమువారు కోరి.

ఆ ప్రకారము మేము దానిని నిర్ణయించితిమి. జనవరి 29 వ తేదీన బొంబాయిలో క్రొత్త పక్షము నాయకుల విధానమును పరిశీలించిరి. కాని ఆ ప్రభుత్వ సాక్ష్యముగా చర్చించుటకు వ్యవధి లేక పోయినది. ఆస్తి రాష్ట్రములనుండియు వచ్చిన ప్రతినిధులు మొత్తముమీద సావిధానము నామోదించిరి. మరొకరినైన తమ అభిప్రాయము నావల తెలిపెదమనిరి. ముందీ విధానమును ప్రకటించుట కభ్యంతరములేదని వారందరు సంగీతించిరిగాన దీనిలో నెక్కడైన మాతృకను నూచింప గోరినా? ఇట్లు నూచించుట కప్రభుత్వ ప్రతికూల ప్రకటించుచున్నాము.

ఈ లక్షణస్వరూపము కేవలము ఆదర్శమే యగును. అది యొక్క ప్రవక్తముగా గణించదగినదని ఏర్పరుచుకొని అందులకు ప్రయత్నింపవలెను. ఈలోగా కొన్ని పద్ధతుల నవలంబించవలెను. అవియు పురోగతికరములే. ఈ ఆశయమును కడుఁగ్రహముగా బడయగలగుట కై ప్రస్తుత ప్రభుత్వమును మార్చుటకు ప్రవక్తముగ నిరముగ నిర్ధారణగా పారపాటులేమంద తోడ్పడగలగు కార్యముల నీనడుమ నొనరింపవలెను.

స్వరూపలక్షణము

ఒకటవ ప్రకరణము

మూలాలక్షణము

ఈమూలాలక్షణములు యుగయుగములనుండి భరతదేశమున గాఢమైనవి. దీనియొక్క గూఢాంశము మహాభాగ్యక్షయకావ్యమునందును మరల పేర్కొన్నట్టి విషయములే. ప్రభుత్వ విధానము నేర్పరచుటలో గమనింపవలసిన విషయములు.

1. ప్రాచీన కాలము నందలి గ్రామకట్టడినే చాలవరకు ననుకరించునట్టి స్థానిక సంఘముల నేర్పరచుట.
2. ఈ స్థానిక సంఘముల నాధారము చేసికొని మండలరాష్ట్రీయములకు పెద్దసంఘములను తారతమ్యముపాద నేర్పరచుట.
3. వానిపై నాధారపడి ప్రధాన దేశీయ సమ్యేక సంఘము నేర్పరచుట.
4. స్థానికాది సకలసంఘములకును చాలవరకు స్థానిక స్వాతంత్ర్యము నొసగుట.
5. స్థానికాది సంఘములు చేసిన తీర్మానములను గట్టువరుచునధికారము చేత సంఘమునకు అనగా ప్రధాన ప్రభుత్వ సంఘమునకు కుండవలెనగాని ఆసంఘమువారా అధికారమును చాల సక్కువగా నుపయోగింపవలెను. వారు తమ అధికారమును దుర్వినియోగము చేయకుండునట్లును స్థానికాది సంఘముల స్వతంత్రత అనాధికారమునకు భంగము కలుగకుండునట్లును కట్టుబాటు చేయవలెను. దేశీయ సంఘముల కిచ్చిన సరిఘములన్నిటితోను సంబంధము కలిగియుండి యొకమత్యమును పెంపొందించుట కట్టి నిరోధమును కలుగఁగూడదు. సాధారణముగా దేశీయ సంఘము వారి కర్తవ్యము అలోచన చేయుటయే యుండవలెను.

స్థానిక సంఘము స్థానిక స్వపరిపాలనము.

పెద్దసంఘములు చిన్ని సంఘములపై వెల్లించునధికారము నామమాత్రముగా న్యాయముగా కేవలము నూచనమాత్రముగా సహకారముచేయుగా నుండవలెను. ఆయా సంఘముల విధులు ప్రత్యేకముగా నుండవలెను.

గ్రామ సంఘము మొదలు ప్రధానదేశీయసంఘమువరకును క్రితసంఘమునకును సభ్యులందరును ప్రజలచే ఎన్నుకొనబడినవారయై యుండవలెను. అన్ని సంఘములలోను ప్రధానాధికారి వట్టు ఎన్నుకొనబడినవారియందే యుండవలెను. చట్టములను నిబంధనలను చేయునధికారము గూడ వారికే యుండవలెను. అట్టి సభ్యులు స్వార్థపరులుగాక దేశముయొక్కయు దేశీయుల యొక్కయు లాభమునే ప్రధానముగా నూచుకొనునట్టివారుగా నుండవలె గాన ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటలో నట్టి స్వార్థత్వాగ్ర్యులను నిష్కలము చేశారాధకులనే ఎన్నుకొనుటకు తగిన కట్టుదిట్టములు చేయుటలో చాలకష్ట భూనవలెను.

రెండవ ప్రకరణము

పరిపాలనానుగుణ్యముగా రాష్ట్రవిభజనము

(అ) స్థానిక సంఘములు

1. పరిపాలనమునకు కంటిటిని స్థానిక సంఘములే మూలాధారముగా నుండవలెను. అవి చిన్నవేయైనను స్థానిక స్వపరిపాలనమును పూర్తి కలిగియుండును.
2. ఒక స్థానిక సంఘమునకు వెళ్ళగ్రామములపై నధికారముండవలెను. మొత్తము 10000 మందిజనుల కొక స్థానిక సంఘము నేర్పరచవలెను. (4,5 గ్రామములు కలసిగాని ఆ మొత్తము పూర్తిగానిచో ఆ నాలుగైదు గ్రామములకును ఆ సంఘ మొక్కటియే స్థానిక సంఘముగా నుండును.)

(ఆ) పట్టణసంఘములు

3. పట్టణములలోను నగరములలోను జనసంఖ్యనుబట్టి 10 వేల మంది కంటే భాగమున కొక సంఘమునకును నేర్పరచవలెను. (అక్షమందిజనులుగల పట్టణమునకు 10 సంఘములు లుండవలెను.)
  - (ఇ) మండలసంఘములు
  - (4) ఒక్కొక్క జిల్లాసంఘము క్రింద కనీసము 5 లక్షలు మొదలు 20 లక్షల మంది ప్రజలకునుండవలెను. స్థానిక సంఘములు చేయవలసినవి నేర్పరచవలెను.
  - (ఈ) రాష్ట్రములు.
  - (5) మండలసంఘములు చేరి రాష్ట్రసంఘముల నేర్పరచవలెను.
  6. రాష్ట్రములను (నుబాటు) భావలనుబట్టి విభజించవలెను ఒక్కభావ నూటలాదువారిసంఖ్య మిక్కిలి పెంచుగా నున్నచో నా ప్రాంతము 1 (ఒకైదే దక్షిణభాగములుగా) విభజించదగును.
  - (6) భారతసంఘము.
  7. రాష్ట్రీయసంఘములు చేరి భారతసభకు లేక హిందూ స్థానసంఘము నేర్పరచవలెను.
  8. ఈమూలాలక్షణములకు లోబడి (తదిరాష్ట్రమువారు తమరాష్ట్రమున కనుమరించునట్లు విభజన మొనరించుకొనవలెను.
- మూడవ ప్రకరణము
పరిపాలనాధికారము
- (అ) 1. విద్య నేర్పకొనదగిన బాలకులను బాలికలకును యావకులకును తగినవిద్యను నేర్పించుట కేర్పాటుచేయుట (యూనికలెజ్ - కేరళకలెజ్ కున్యాసము)

2. విద్యావకాశములను అనగా ఉద్యాన కనములు వస్తుజంతు ప్రదర్శనశాలలు - క్రీడారంగములు - గ్రంథాలయములు - ప్రతికాపతనమందిరములు - చిత్రకళాసానములు - ఉపన్యాససభలు - గ్రంథభాగవతసములు - ఉరేగింపులు - కారుక ప్రదర్శనములు, మరలసంబంధములగు సత్సవములు, (రథాయాత్రలు, రామలీలలు, హరిభజన, కృష్ణలీలలు, భజనలు, సంగీతరసములు, మాలమున్నగు మహాద్భుతములతోత్సవములు, క్రీస్తుమనుష్యుని క్రైస్తవ మతోత్సవములు మున్నగునవి), (నేతరులకు నీతినిబోధించి ఉదారభావములను గలిగించునట్టి నాటకములను - నీనీయాలను - లాంఛనబొమ్మలను చూపుకాలము, ఇతర క్రీడలు మున్నగువాని నేర్పరచుట.

(ఆ) ప్రజాసంక్షేమము (హిఫాజత్) కు 1 పోలీసు-స్థానిక సేన - (సభాసేన మున్నగువిషయముల నేర్పరచుట

3. పంచాయతీ న్యాయస్థానముల నేర్పరచి వివాదాలను పరిష్కరించి న్యాయమును రక్షించుట - పుత్రములను విజ్ఞప్తరచేయుట.

3. వైద్యశాలలలో నావధులు రిప్పించుట - పాశుభ్యమును తాగుగా గమనించుట.

(ఇ) అర్థిక కమిషన్లు కృషిలో నున్న వారిసంరక్షణము (జీ.క-ఫాన్సు)

1. వ్యవసాయము 1 (కృషి-జిరాటు)
2. గౌరక్షణ (తారాకీమాచేషీ) అనగా పాలనిచ్చుటకు, పోషించుటకు, సగురులబండ్లనులాగుటకు, ఇతరగృహకృషిములకు పనికివచ్చు వృక్షజంతువుల సంరక్షణము.
3. గనులు-ఉద్యమము-యశస్థానములు- ఉప్పు-పట్టు-మున్నగు లాభకర పరిశ్రమలు (ఆకారం-రమ్య-మదనీ-కతు)
4. శిల్పము (సన్నతు హిరాభటు)
5. వాణిజ్య వ్యాపారములు (తిహారతు)
6. ఇందులకు కావలసిన యినుపదారులు, టపాక చేరీలు, తిండికార్యాలయములు, ఓడలరేవులు, ఏర్లు, కాలువలు, వంతెనలు, రైల్వేవంతెనలు, ముద్రాకాలము, ప్రభుత్వ కార్యాలయములు, స్మరణచిహ్నములు- విశ్రాంతి గృహములు (గురీములు)-నాణెములు-వందలు కాటకములలో విజ్ఞులకు సహాయము-పన్నులు సహజమునకము- ఎగుమతిపన్నులు- అనేకరకముల సర్వే కొలతలు- ఇతర ప్రభుత్వములతో మైత్రి మున్నగునవి.

(ఈ) ఏర్పాటులు

1. ఆయాసంఘములు చేయు నియమములకును చట్టములకును ఆయాసంఘముల అధికారముక్రింద నున్న ప్రదేశముల వారు బద్ధులగుచుండురు. క్రింది సంఘములు ఆవసరమును బట్టి ప్రైవేటుసంఘములసలహాతోను సహాయముతోను చట్టములు చేయుచుండును.
2. అనిబంధనల నమలు జరుపుట కాయాసంఘములు కార్యనిర్వాహకులను నియమించెదరు. ఏ సంఘముచే నియమింపబడిన యాద్యోగు లాసంఘమునకే పూర్తిగా బాధ్యులగుదురు.
3. ఉద్యోగులు చేయుపనిని సంఘసభ్యులు పరిశీలించుచుండురు.

నాల్గవ ప్రకరణము

(అ) పంచాయతీలు-వాని అధికారము

- స్థానిక సంఘములు- స్థానికపంచాయతీలు.
1. ఒక స్థానిక సంఘమునకు అనగా క్రతి 10 వేలమందికి ఒక పంచాయతీ యుండవలెను. ఆపంచాయతీలో 21 మంది ఎన్నుకొనబడినసభ్యులు లుండవలెను. వారి యధికారమునకు కాలపరిమితి యుండవలెను. అది తీరగా చేమరల ఎన్నికలు జరుగుచుండవలెను.
  2. ఈపంచాయతీలలో ఉపసంఘము లుండవలెను. ఆసంఘము లాయాగాధులకు సంబంధించినవనులను నేరవేర్చుచుండవలెను.
  3. విద్యావిషయము.
  - (అ) స్థానిక పాఠశాలల నేర్పరచి ప్రాథమిక విద్యను విజ్ఞానమును ప్రత్యేక జీవనసాధనమగు విద్యను సాంకేతికవృత్తి విద్యను నేర్పరచెను.
  - (ఆ) విద్యార్థుల విశ్రాంతి క్రీడల నేర్పరచవలెను.
  4. ప్రకారక్షణము.
  - (అ) ఆయాపంచాయతీలు ప్రత్యేకముగా చాకీదారులను ప్రత్యేకస్థానిక పేషను ఏర్పరచి బలకాలముచేర్చి వారికి నేర్పించవలెను.
  - (ఆ) న్యాయవిచారణ సంఘముల నేర్పరచవలెను. ఆ సంఘసభ్యులగుడ వేరుగా ఎన్నుకొనబడవలెను. వారు

సాధారణముగా సివిలు (రెంటు-రివిన్యూ-దివానీ-మాల-అర్థ నివాస) కేసులు (ఫయజుదారీ-పారువ్యవహార) కేసులను మాత్రమే పరిష్కరించవలెను.

(౨) వారు వైద్యశాలను (చికిత్సాలయము-షహిదా) గూడ ఏర్పరచి వైద్యులను నియమించి ధర్మార్థముగా ప్రజలకు మందుల నిష్పించవలెను. పారిశుధ్యమును నెలకొల్పటమగుడ బాధ్యులు కావలెను.

5. ఆర్థిక పరిశ్రామిక సహాయము

(అ) కృషిసాయయోగ్యములగు భూమిలను పండించుటకు గానున్నించవలెను. గ్రామపంచులకు పచ్చిబిళ్లను, ఆటలూడు మైదానములను, పురతలు గ్రామకంఠములు తోటలు మున్నగు వానిని బాగుగా నెలకొల్పవలెను. ధాన్యము ప్రత్తి పశువులు ఇతర వైద్యధాన్యములు బట్టలు ఉపకరణములు మున్నగువానిని సిద్ధముగా నుంచవలెను.

(ఆ) సహకారసంఘములు, సామగ్రి భండారాలు, బాంకులు మున్నగు వానిని కావలసిన మట్టు కేర్పరచవలెను.

(ఇ) నూతులు చెరువులు కాలువలు మున్నగు నీటివనరులను స్వావశ్యకములను పానమునకును కృషిసాయపు పశులకును ఏర్పరచవలెను. రోడ్లు మున్నగువానినిగూడ మంచిస్థితిలో నుంచవలెను.

(ఈ) తమ స్థానిక భాగమునకు సరిపడగా యింకా మిగులునట్లుగూడ ధాన్యములను ప్రత్తి పశువులను లోహాది ఖనిజములను యితర పదార్థములను సిద్ధపరచునట్లు ప్రజలను ప్రోత్సహించి వానిని యితర ప్రాంతములనుండి విక్రయించుటకు ఏర్పాటుచేయవలెనుగాని పోటీవ్యాపారములలో నష్టము కలిగించునట్లుగూడదు.

(౬) మండలములు-మండల పంచాయతీలు

1. మండలపంచాయతీ సంఘసభ్యులు 100 మంది కంటే ఎక్కువగూడదు. వారిలో 2/5 వంతు అనగా 40 మందియైన పట్టణములందే నివసించువారుగా నుండవలెను. ఆమండలములోని గ్రామసంఘములు లేక స్థానికసంఘములు యెక్కువ సభ్యుని ఎన్నుకొనవలెను. అట్లేన్నుకొనబడినవారు స్థానికసంఘ సభ్యులే కావలెనను నిర్బంధము లేదు, తక్కిన వన్నియకు స్థానిక సంఘమునకు వలెనే.

2. మండల సంఘములవారు గూడ నుపసంఘములుగా నేర్పడి ఆయాకాఖల పనులను చూడవలెను.

3. మండలపంచాయతీ స్థానిక పంచాయతీ సాధారణముగ ఆలోచన చెప్పవలెనుగాని అధికారముతో ఆజ్ఞాపించగూడదు. తప్పని సరియైనవానిలో ఆజ్ఞాపించుట కవకాశమేర్పరచబడును.

4. (అ) విద్యావిషయమున ఒకటికి తక్కువగాకుండ ఉన్నత విద్యాశాలలు నేర్పరచవలెను. (హైస్కూలులు, కళాశాలలు మున్నగునవి) ఆ విద్యాశాలలలో విజ్ఞానమును కృత్రి విద్యనుగూడ నేర్పరచవలెను.

(ఆ) స్థానిక పంచాయతీలు చేయబాలని పెద్ద ఏర్పాటులతో వీరు వికాసానికిగూడ ఏర్పాటు చేయవలెను.

5. ప్రజారక్షణము.

(అ) స్థానిక పోలీసుదళములకు పరస్పర సంబంధము కలిగించుట.

(ఆ) ప్రత్యేక పోలీసుదళమును సిద్ధపరచుట (మండల రిజర్వు పోలీసు.)

(ఇ) స్థానిక సేనకు పరస్పర సంబంధము కలిగించి సుశిక్షితముగా సేనగా చేయుట.

(ఈ) ఒకటికి తక్కువగాకుండ పెద్ద వైద్యశాలలు నేర్పరచి మండలములోని వారికందరికిని వైద్య పారిశుధ్య విషయములం దాలోచన చెప్పటం.

6. ఆర్థిక పరిశ్రామికములు.

(అ) స్థానిక సహకార కర్షములకు, సామగ్రి భండారములకు, బాంకులకు, పరస్పరసంబంధము నేర్పరచి పరిశ్రమలను వాణిజ్యమును వృద్ధిచేయుట.

(ఆ) సర్వత్రముగ నట్టి సంఘములు ప్రత్యేకముగా నేర్పరచుట.

(౭) పట్టణసంఘములు-పంచాయతీలు

1. పదివేలమంది ప్రజలకు తక్కువలేని జనసంఖ్యల గ్రామములను పట్టణములుగా నిర్ణయించుట.

2. గ్రామ స్థానిక సంఘముల పద్ధతులే పట్టణ సంఘములకు గూడ వర్తించునుగాని పట్టణవాసులు ప్రత్యేక స్థితిగతుల కనుగుణ్యముగా ఏర్పాటుగూడ చేయవలెను.

3. మండలమున మిక్కిలి పెద్దదగుపట్టణమున మండలపంచాయతీ నేర్పరచవలెను. పట్టణసంఘములైనను స్థానిక సంఘములైనను 10 వేలమంది ప్రజలకు ప్రతినిధియగు ప్రతిసంఘమునకును ఎన్నికలవిషయమున సమానాధికారమే యుండును.

4. ఒక్కొక్కపట్టణమునకు ప్రత్యేకముగా నొకసంఘముండవలెను. మండలసంఘసభ్యులలో ఆపట్టణవాసులగు వారందరును, ఆపట్టణములో పేటలసంఘము లున్నచో నాసంఘములు (ఒక్కొక్కసంఘము 2-3 మంది ప్రతినిధుల నెన్నుకొనవలెను.) ఎన్నుకొనిన సభ్యులును కలసి పట్టణసంఘముగా నేర్పరచవలెను. ఈపట్టణసంఘములు మండల సంఘమునకును వార్డు స్థానికసంఘములకును మధ్యసంఘములుగానుండి మండలసంఘమువారు నెలకేర్పరచిన పనులలో తరుపట్టణమునకు సంబంధించిన వానిని నెలకేర్పరచవలెను.

(౮) రాష్ట్రములు - రాష్ట్రీయ పంచాయతీలు

1. మండల పంచాయతీలు 2000 మంది కొక ప్రతినిధి వంతు న రాష్ట్రీయ పంచాయతీ సభ్యులను ఎన్నుకొనవలెను. రాష్ట్రీయ పంచాయతీ సభ్యులసంఖ్య 21 మందికి క్షణగూడదు. 100 మందికి ఎక్కువగూడదు. వారిలో సగము మందికి తక్కువగాకుండా పట్టణవాసులు యుండవలెను. వారు మండల పంచాయతీ సభ్యులే యెయ్యండవలెనకర్తలేను.

2. రాష్ట్రీయ పంచాయతీమండల పంచాయతీలకు సలహాచెప్పుచు వానికి పరస్పర సంబంధమును కలిగించుచు ఆత్యవసరమైనపుడు మాత్రమాజ్ఞల నొసగుచుండును.

3. ప్రత్యేక కార్యనిర్వహణము.

(అ) విద్యాపీఠములు, దారు ఉలుఉలుములు, విద్యాస్థానములు, విశ్వవిద్యాలయములు మున్నగు వాని నేర్పరచి పరిశోధకులకు ప్రోత్సాహ మొసరించి మహోన్నత విద్యా విజ్ఞానముల నొసంగవలెను.

(ఆ) సరిహద్దులనుసమాద్రపురేవులు మున్నగువాని కాపాడుటకు ప్రత్యేక పోలీసు సైనిక దళములను నియమించవలెను.

3. గొప్ప కేసులను విచారణచేయదగిన ఉన్నత న్యాయస్థానముల నేర్పరచుట.

(ఈ) రాష్ట్రీయములగు యనుపదారులు కాలువలు, రోడ్లులు మున్నగు వానిని సరిగా నుంచుట.

(౯) భారతపంచాయతీ

1. 30 లక్షలమంది కొక ప్రతినిధివంతున రాష్ట్రీయ సంఘములు భారతీయసంఘ సభ్యులను ఎన్నుకొనవలెను. ఏరాష్ట్రములందైన జనసంఖ్య 30 లక్షలకు తక్కువగా నున్ననుగూడ ఆరాష్ట్రములవారు యెక్కువ ప్రతినిధిని ఎన్నుకొనవలెను. భారతీయ సంఘసభ్యులలో 3/5 వంతు వారు పట్టణవాసులుగా నుండవలెను.

2. రాష్ట్రీయసంఘములు చేయుపనులనే భారతసంఘమువారుగూడ చేయుచు విదేశముల వారితోను భరతదేశమందున్న స్వతంత్ర సంస్థానములతోను ప్రైవేటి నెలకొల్పుచుండవలెను.

3. మహావిద్యత్సంఘము-ఈసంఘమునకు పరిమితిలేకండ దేశమునందు ౫౦ మహామేధావులగు స్త్రీలను పురుషులను భారతసంఘమువా రెన్నుకొనుచుందురు. ఆతి ముఖ్యవిషయములలో భారతసంఘము వారును రాష్ట్రీయ సంఘములును వారిసలహా నడుగుచుందురు.

4. భారత పంచాయతీలో వ్యవహారము హిందీభాషలో జరుగును. రాష్ట్రీయ సంఘములలో ఆయారాష్ట్రభాషలో జరుగును.

(౧౦) ఖాళీలనునింపుట

క్రింది సంఘమున సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిన వారిలో నొకరిని ప్రాధాన్యమునకు మరల నెన్నుకొనినచో ఆతనిస్థానమున నింకొకని గూడ ఆ నియోజకులే మరల ఎన్నుకొనవలెను.

విదవ ప్రకరణము

నియోజకుల నియోజకుల అర్హతలు

1. భరతఖండమున ఏదేండ్లకు తక్కువగాకుండ నివసించుచున్నవారిలో 25 ఏడ్లు దాటిన వయసుగల పురుషులను 21 ఏడ్లు దాటిన వయసుగల స్త్రీలునుగూడ స్థానికసంఘసభ్యులకు ఓటమిచ్చుట కర్హులు.

2. స్థానికపంచాయతీ సభ్యులే మండల సంఘసభ్యులను ఎన్నుకొనవలెను.

3. మండల సంఘసభ్యులు రాష్ట్రీయసంఘసభ్యులను ఎన్నుకొనవలెను.

4. రాష్ట్రీయసంఘసభ్యులు భారత సంఘసభ్యులను ఎన్నుకొనవలెను.

5. స్థానిక, మండల, రాష్ట్ర భారతసంఘముల సభ్యులందఱును భారతదేశమున స్థిరముగా నివసించువారేయై యుండవలెను. ఆయా సంఘముల సభ్యులు ఆయా స్థలములందు నివసించువారుగా నుండుట శ్రేష్ఠము. జాతిమత క్షణభేదమును స్త్రీపురుష భేదమును పాటింపకుండ ఎవ్వరినైన ఎన్నుకొనవచ్చును. ప్రత్యేక జాతివర్ణముల ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుట అవసరమైన యెడల మాత్రము సమయానుగుణ్యముగా మార్చునరము.

6. ఎన్నుకొన బడువారి వయసు 40 ఏడ్లకు తక్కువగా నుండగూడదు. వారే విషయమునందైన మంచి దేశసేవ చేసినవారుగా నుండవలెను. గ్రామవాసులైనచో కనీసము కొద్దిగా చదువుకొనినవారుగా నైననుండవలెను పట్టణవాసులైనచో ఉన్నత విద్య సభ్యునించి యుండవలెను. రాష్ట్రీయ భారత సంఘములలో సభ్యులగు గ్రామవాసులును పట్టణవాసులును పున్నత విద్యను ప్రత్యేక విశేష విద్యను శిక్షియుండవలెను. ప్రాచీణతానుభవములను కలియుండవలెను. పోటీవ్యాపారములును మానినవారుగా నుండవలెను. జీవనాధారములగు కృత్తులను వదిలినవారుగా నుండవలెను. తామొర్పించిన ధనములను స్వతంత్రముగ కుటుంబోపకరణము చేయగలవారుగా నుండవలెను లేదా వారి కుటుంబమునందుచురైనవైన కుటుంబోపకరణము సలుప జాలినవారరుండవలెను. తమకాలమునంతకు దేశసేవకు నియోగింపగలియుండవలెను. అందుల కెట్టి ధనరూపక ప్రతిఫలములను కోరగూడదు. వారిరాక పోకల వ్యయములు మున్నగు వానిని మాత్రము జాతీయనిధినుండియే యివ్వవలెను. జీతము పుచ్చుకొని తనికేయువానికంటె నిట్టిపంచాయతీ సభ్యులకు బహిరంగసభలమున్నగువానిలో ప్రజలధికగౌరవమును చూపవలెను.

7. ఒకపంచాయతీలో సభ్యులుగానున్నవా రాపంచాయతీకి చెందిన అన్ని కాఖలలోను అనుభవమును గడించవలెను.

8. సేమ సభ్యుడనుగా నిలువగోరెదనని ఎవరను ప్రకటింపగూడదు. నాకుఓట్లనిండని ఎవరను ఓటర్లనడుగగూడదు. నియోజకులతోరీతిపుడు మాత్రము ఎన్నుకొనబడుట కంగీకరించెదనని స్పష్టముగా ప్రకటింపవలెను.

ఆటవ ప్రకరణము

అధికారవిభజనము

అన్ని సంఘములలోను పరిపాలనకాఖను చట్టనిర్మాణకాఖను న్యాయవిచారణకాఖను కేవలము విడివిడిగానే యుండువలెను.

ఏడవ ప్రకరణము

ధనవిషయము

1. ఉన్నత సంఘముల అనుమతితో స్థానిక సంఘములకు తమ కృత్యములకు ధనమును కష్టములను రాబట్టవలెను.

2. ధరలు తగ్గించుటకును పన్నులను తగ్గించుటకునుప్రజలలో పోటీల కలన నష్టము కలుగకుండుటకును ఆయాసంఘముల ప్రభుత్వపరిపాలన క్రింద యంత్రకాలల నేర్పరచవచ్చునుగా ప్రజల ప్రయత్నములకు నష్టము కలిగింప గూడదు. గుత్తలకడతలకుడవు.

3. నూతులు, చెరువులు, కాలువలు రోడ్లు కలపకు పని వచ్చు తోటలు ఫలకృతముల తోటలు మున్నగువాని స్థాని మండల సంఘముల వారేర్పరచి ఆహాయమును వృద్ధి చేయవచ్చును.

4. స్థానిక పంచాయతీలు మండలములకును మండలములు రాష్ట్రములకును రాష్ట్రములు భారత పంచాయతీకిని ధన సహాయము చేయుచుండవలెను.

5. స్థానిక రాష్ట్రీయ భారత పంచాయతీలు ప్రత్యేక సుంకములను వేయవచ్చును.

ఎనిమిదవ ప్రకరణము

యాజమాన్యము

కృత్తుల సాత్తులను ప్రభుత్వమువా తామొడించి రక్షించెదరు. కృత్తులు చరస్థిరరూపమును సాత్తును వృద్ధినిందించుట కనుమతించెదరుగాని జనమొత్తముయొక్క అభివృద్ధికి కృత్తులు నిరోధము కలిగించుటకు మాత్రము ప్రభుత్వమువారి రంగీకరింపరు. ధనవంతులగు కృత్తులలో నెవరైన తమ ధనమును పంచాయతీల కోరికప్రకారము ప్రజోపయోగకరములగు కార్యములకు కృత్యపరచినచో వారికి ప్రత్యేక గౌరవము జూపబడును.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యసంఘము

బెజవాడలో యీ నెల 16 వ తేదీని జరిగిన సమావేశము

శ్రీ రామములు

చేశభక్తులకును శ్రీ సుబమ్మగారికిని స్వాగత సన్మానపత్రములు

దేశీయమహాసభ సన్మానసంఘము నేర్పరచుట

బెజవాడలో శ్రీమత అయ్యకేశవ కాశ్యపరావుగారి యింట యీ నెల 16 వ తేదీ మధ్యాహ్నం 1 గంటకు ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయసంఘ కార్యనిర్వాహకసభ శ్రీయతటంగు టూరిప్రకాశంగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది.

శ్రీయతటంగు "టంగుటూరి ప్రకాశము, భోగరాజుపట్టాభి సీతారామయ్య, గాడిచెర్ల హరిశ్చంద్రయ్య, దండుసారా యలరాజు, ఎర్రమిల్లి మంగయ్య, ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణ, సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠి, ధన్వాంతరాసుచంద్రారావు, టంగుంటి వెంకటసుబ్బయ్య, గొల్లపూడి సీతారామకామయ్యగారు భటవచ్చిరి.

శ్రీ రామములు

1. శ్రీ ధన్వాంతరాసుచంద్రారావుగారు కార్యనిర్వాహక సభ్యత్వమునకు ఇచ్చిన రాజీనామా అంగీకరించడ మయినది. వీరి స్థానమున శ్రీ అయ్యకేశవ కాశ్యపరావుగారిని నియమించడ మయినది.

2. శ్రీ గా. హరిశ్చంద్రయ్యగారు కార్యదర్శిత్వమునకు ఇచ్చిన రాజీనామా అంగీకరించడమయినది. వీరిస్థాన శ్రీ సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠిగారిని కార్యదర్శిగా నియమించడమైనది.

3. శ్రీ గొల్లపూడి సీతారామకామయ్యగారు కార్య నిర్వాహక సభ్యత్వమునకు ఇచ్చిన రాజీనామా అంగీకరించడమైనది. వారిస్థాన శ్రీ చేశభక్త కొండా వెంకటసుబ్బయ్యగారిని ఎన్నుకొనడ మయినది.

4. శ్రీ అయ్యకేశవ కాశ్యపరావుగారిని (కర్మింగు పెట్టిరి) ప్రధానకార్యదర్శిగా ఎన్నుకొనడ మయినది.

5. కార్యస్థానమును గుంటూరునుండి బెజవాడకు మార్చడమయినది.

6. వరకాలయమును స్థాపించుటకు తీర్మానించడమైనది.

7. కేంద్రభద్రాద్రి (బ్యాంకు)ని స్థాపించుటకు తీర్మానించడమయినది. దానికిగాను అభిలభ్యత భద్రాద్రినిండి బజాజు గారికి దరఖాస్తుచేసి రు. 20,000 లు కంటానే లెప్పించుటకు అధ్యక్షులను కోరడమయినది బ్యాంకు ముందు 50,000 లుతో స్థాపించుటకు తీర్మానించడమయినది. లోగడచచ్చిన రు. 20,000 లును ఈ కార్యమునకై ప్రత్యేకించడ మయినది దీనికి సంబంధించిన విధానమును తయారుచేసి రాబోవుసభలో పలకపుటకు శ్రీ పట్టాభిసీతారామయ్యగారిని కోరడమయినది.

8. గుంటూరులోని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యస్థానమును విరమించవలసినది. అబంగళాన వదలివేయవలెను.

9. కాశీలో జరుగబోవు విద్యా విషయక సభలకు శ్రీ చిల్లరెడ్డి శ్రీనివాసరావుగారిని ఆంధ్ర జాతీయకళాకాల వారి ఖర్చులమీద పంపుటకు కోరడమయినది శ్రీనివాసరావు గారు వెళ్లనియెడల కళాకాలవారు వారిస్థాన మతియ్యకరిని నియమింపవచ్చును.

10. ఆంధ్రదేశమున దొక మంచి ప్రదేశమునందు రంగు పరిశ్రమపాఠశాలను స్థాపించుట:- బందరులోను కాంగ్రెసువారు యేర్పరచియుండు రంగు పరిశ్రమపాఠశాలను అభివృద్ధిపరచి రాష్ట్రసంఘమువారు వకపరచుకొని 20 మంది విద్యార్థులకు ఇత నిచ్చుటకు ఆదేశములు కను ఖర్చుకొనడ స్వదేశీ అభివృద్ధికారకు లోగడ యిచ్చిన రు. 15,000 ల నిధి నుంచి రు. 1600 ను మంజూరు చేయడమయినది. ఈ పాఠశాల పరిపాలన డాక్టరు పట్టాభిసీతారామయ్యగారు చేయవలయు నని కోరడమయినది. హైదరాబాదులో ఏర్పరచియున్న అద్దకపు పాఠశాలలో ఉన్నతవిద్య నభ్యసించుటకు వై పాఠశాలలో చేర్చుకొన్న వారిలో అర్హులైనవారిని నలుగురును ఆరు నెలల వరకు పంపుటకు వారికి నెల 18 రు. 25 లకు మించని విద్యా ర్థివేతనము నిచ్చుటకును తీర్మానించ మైనది. ఈవ్యయమునకు రావలసిన ద్రవ్యము గూడ స్వదేశీ అభివృద్ధినిధిలోనుండి వెట్టవలెను.

***

ముప్పదినిమిదవ దేశీయమహాసభ

సన్మానసంఘసభ్యుల నెన్నుకొనుట

12. శ్రీయతటంగు శ్రీటంగుటూరి ప్రకాశం పంతులు, బులును సాంబమూర్తి, భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య, ఎర్రమిల్లి మంగయ్య, టంగుంటి వెంకటసుబ్బయ్య, ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణ, సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠి, అయ్యకేశవ కాశ్యపరావు, అయ్యకేశవ రుద్రాంబ, చామకొరి కోటయ్య, దండు సారాయలరాజు, గొల్లపూడి సీతారామకామయ్య, గాడిచెర్ల హరిశ్చంద్రయ్యగారు కందాళ సర్వేశ్వరకామయ్య ఆదేశపల్లె వెంకట గునుపాధి రామకేశయ్య, భాగవతుల నర్సారామయ్య, అద్దేపల్లి రంగనాయకయ్య, రాయయ్యగారు అయ్యకేశవయ్య, మాంటి అన్నపూర్ణదేవి, కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, భట్టి వెంకట, డాక్టరు ధన్వాంతరాసుచంద్రారావుగారు ప్రస్తుతమున సభ్యులుగా ఎన్నుకొనడమైనది.

ఆహ్వాన సంఘమునందు సభ్యులనుచేర్చుటకును వారు వెళ్లించు రుసుములు కనూలు చేయవలసినది ఇతర కార్యములు జరుపుటకును తాత్కాలిక కార్యదర్శిగా శ్రీ బులును సాంబమూర్తిగారికి అధికారమియ్యడమైనది. కనీసముచందా రు. 25 లుగా నిర్ణయించడమైనది.

దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారికి స్వాగతము

12. లైలునుండి విడుదల కాగానే ఆమెకు సన్మానపత్రము కాశీవాడలో నడుపుంపవలయును. ఆదినమునే కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభము కాశీవాడలో జరపలసినది ఆహ్వాన సంఘముయొక్క మొదటి సమావేశము ఆమరునాడు జరుగవలెను.

13. అడిటురిపోర్టుయొక్క తెలుగు రుసుము 350 ప్రతులు అచ్చుచేయించి నెల ఆఖరులోపుగా సంఘసభ్యు లందరకును పంపవలెను.

14. బట్టెలువివర్ణ ప్రస్తుత మాపడమైనది.

15. జిల్లాసంఘములను, కృష్ణులను బాకీదీన మొత్తములను కనూలు చేయవలసినది. కార్యదర్శి ప్రతిసోమవారము ఈవైపును గురించి తగు సలహామిగాని వైపుగాని వచ్చు వరకు హెచ్చరికలు వ్రాయవలసినది.

16. జిల్లా సంఘముల అడిటు రిపోర్టులు:- ఈరిపోర్టులను విమర్శించుటకు శ్రీ పట్టాభి సీతారామయ్యగారు, దండు సారాయలరాజుగారు, అయ్యకేశవ కాశ్యపరావుగారును ఉపసంఘముగా నియమించడమైనది.

దేశభక్తులకు సన్మానస్వాగతము

17. శ్రీమత చేశభక్త కొండా వెంకటసుబ్బయ్యపంతులు గారు, లైలునుండి విడుదలై వచ్చు సమయమునకు గుంటూరు లో ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘము సన్మానస్వాగతమును సమర్పింపవలెను. స్వాగతపత్రమును శ్రీ పట్టాభి సీతారామయ్య అ. కాశ్యపరావుగారు సిద్ధముచేసి కాశీవాడసభలో వెట్టవలసినది.

18. జిల్లాస్థానికవిద్యభటసంఘములకు కారణము తెలుపవలె దరఖాస్తులను నిరాకరించుటకు అధికార ముండవలయును. అంగీకృతమైనది.

19. సహాయకార్యదర్శి వ్యవహార:- నెలకు రు. 50-లు మించని శీతముతో నొక వ్యవహార కార్యదర్శి నియమింపకొనవచ్చును.

20. జాతీయ విద్యాలయములు విధానము:- ఆంధ్రదేశమునందు మండలి జాతీయవిద్యాలయములందలి విద్యార్థిభావమును సమన్వయపరచి అచిరకాలములో జాతీయవిద్యాలయమును స్థాపించుటకుగాను తగిన యత్నములు నలుపుటకు తీర్మానించడమైనది. ఇందుకుగాను శ్రీ డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్య శ్రీ టంగుంటి సీతారామయ్య శ్రీ గాడిచెర్ల హరిశ్చంద్రయ్యగారు సుపసంఘముగా నియమించడమైనది. గడ్డెనుపండితుడు వ్రాసిన ఇందూరువిశ్వవిద్యాలయ విధానమున గ్రంథమును కొనుటకు మంజూరుచేయడమయినది

21. 15-12-22 మొదలు 1928 సంవత్సరము ఆఖరు వరకు నియమించడమైనది. మార్చి నెల మొదటి తేదీనుండి నెలకు రు. 100/- లు జీతమును లైలుచార్జీలమాత్రమును యియ్యవచ్చు.

శ్రీసూరూరు రామచంద్రారావుగారి పరపతిసంఘము

(అ) పంచముల బ్యాంకినుండి రిజిస్టరు చేయవలసినదానికి సంబంధించిన వ్యవహారము లన్నియు రాష్ట్రీయసంఘము యొక్క వైశికికి లోబడియుండవలెననియు.

(ఆ) ఎప్పటికప్పుడు పంచాయితీవారులు వసూలుచేయు సామును కృష్ణాద్వీపిట్ల కోటపలేటిపు బ్యాంకిలో ఈసంఘము తరపున శ్రీ భోగరాజు పట్టాభిసీతారామయ్యగారిపేర జమ కట్టించవలయు ననియు.

(ఇ) కొత్తబులుములు అవసరమైనప్పుడెల్ల పంచాయితీ నుండి తగిన అధికారము పొంది తక్కినవరపతి సంఘమువలె నేవైకము దాచుకొను ముండవలయుననియు.

(ఈ) పంచాయితీకార్యక్రమముయొక్క నకలును నెల కొక పర్యాయము శ్రీ భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారి మూలకముగా ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునకు పంపుమండవలసినదినియు.

(ఉ) ఆరు నెలల కొకపర్యాయము పరిపతి సంఘపు తెక్కలు, కాంగ్రెసు అడిటు చేయించుకొనవలెననియు తీరాగి నియమ ఈ తీర్మానమును శ్రీ టంగుంటి వెంకటసుబ్బయ్యగారికి పంపవలసినదిని కోరడమైనది.

22. పూవు చెన్న రాష్ట్రీయసంఘము దగ్గర నున్నట్లు తెలిసిన రు. 80,000 లను గురించి.

శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు, శ్రీ గడ్డె రంగయ్యగారుగారు ఇందువిషయమున తగినచర్య పుచ్చుకొనవలసినదిని కోరడమయినది.

24. తీర్మానముల పుస్తకములు:- జిల్లాసంఘములకు ఉచితముగా పంచివెట్టవచ్చును.

25. పాఠశాలకు స్వరాజ్యనిధిపుస్తకములు:- వీటివారి తాలను వ్రాసికొని కార్యదర్శిగారి వ్యవహారగారి వ్యయముగా దగ్గరనుండి తగులబెట్టించవలెను.

26. నాగపూరు, అనామకరాబాదు, గయాకాంగ్రెసు తీర్మానములు, రాష్ట్రీయసంఘ నిబంధనలు ప్రచురపరచుట వీటిని నేరించి అరులులోనున్న విషయములను చేర్చి ప్రకటించుటకు కార్యదర్శికి అధికారమియ్యడమైనది.

27. శ్రీభాగవతులకు బృహదయ్యగారియు తరము:- వీరికి నెల 18 రు. 40 లు జీతమిచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది ఇది 1928 సం॥ జనవరి 1వ తేదీనుండి యియ్యవచ్చును.

28. అభిలభ్యత సంఘమునకు ఇయ్యవలసినబాకీ:- అడిటురిపోర్టువిషయము పూర్తిచేయువరకు ఆపవలసినది.

29. శ్రీ పోలికెట్టి నానయయ్య గుప్తగారు తిలకు స్వరాజ్యనిధి రిశీడుబుక్కులు:- విషయము ఆపడమైనది.

30. అనంతపురం జిల్లాలో బల్లారిజిల్లాలోని యాంధ్ర తాలూకాలను చేర్చుటకు గూర్చి:- అనంతపురంజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీవారికి వ్రాసి సలహాను తెప్పించవలెను.

31. కర్నూలు కడపజిల్లాల కాంగ్రెసు కమిటీలను పునర్నిర్మాణము చేయుటకై శ్రీ సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠిగారిని నియమించడమైనది.

32. శ్రీ. నూకల వెంకటసుబ్బయ్య గారు ట్రావనివారణ నిధికియ్యవలసిన వైపునుగూర్చి:- శ్రీ సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠిగారిని కనుగొనవలెను.

మహాత్ముని శిష్యుడిన వాని కోత్సవము

కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభమువారు నూచించిన ప్రకారము మార్చి 10 తేదీ మొదలు 18 వ తేదీ వరకు కార్యక్రమము నడుపవలసినది. 18 వ తేదీ సంవత్సరాది గనుక ఆంధ్రదేశమునందు మారతాళము జరుప వక్కరలేదని తీర్మానించుచున్నాము.

శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారు డాక్టరు మహమ్మదు దేశపాండిగార్ల ఆంధ్రదేశ పర్యటనము

బరంపురం, గుంటూరు, చిత్తూరు తాడికర్రులకు వీరు తక్షణ రావలసినదిగా కోరవలెను.

25. ప్రాత వార్తాపత్రికలు:- అట్లుం కట్టించి యుంచవలసినది.

36. బ్రెస్టిలు ప్రెజరడు:- బ్రెస్టిలు కర్డుచేసి యున్నందున ప్రెజరడుగా నియమింపబడిన శ్రీ పట్టాభి సీతారామయ్య

వృత్తాంతలేఖలు

రాజమహేంద్రవరపు

జైలువ్యవహారములు

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమహేంద్రవరపు జైలున దన్ను మామూలు ఖైదీలలో 7 గురు ఈ నెల 18 వ తేదీనుండి భోజనము మానివేసిరి. ఈ 7 గురును అరవణకేసులు వీరిట్లు భోజనము మానుటకు కారణము కడుచిత్రిముగా నున్నది. వీరికి కొన్ని దినముల నుండి కందిపప్పు బదులుగా పచ్చికందులు 24 గంటకాలము నానబెట్టి మొక్కలు వచ్చునట్లుగా ఈకందులతో కొన్ని బోలెలను ఆకులను కలపి ఒక విధమైనకూరగా తయారుచేసి పెట్టుచుండిట ఆకూర పూర్తిగా పచ్చము జేయరట. మాట్టికూరవలదని మై 7 గురు అరవణ ఖైదీలు మరణిజేసికొనిరి; గాని లాభములేకపోయెను. అంతట వారు 18 వ తేదీనుండి భోజనమును మార్చివైదిరి. వారిని జైలు అధికారులు అశేషవిధములుగా బాధపెట్టి బలవంతముగా భోజనము పెట్టుటకు ప్రయత్నించిరి. కొందరికి నిలువబెట్టి కేతికి కోస్తు వేసిరి. కొందరిలో బాదెదమని భయపెట్టి గొట్టుములతో ఆహారము లోనికి పంపుటకు ప్రయత్నించిరి కాని వారు మాత్రము అట్టిపూర పెట్టుట మాని పంచినపప్పు వయిరా తిచ్చిన గాని వారు పట్టవీరలేరై. ఈమధ్య జైలులో డాక్టరుగారకు కాలికుగాని ఈ ఖైదీలను భోజనము జేయవలసినదని బ్రతిమాలిరట. ఈ ఖైదీలకి వచ్చువార చూడుటకే ఏవ్యముగా నుండునట. ఇట్టిది సామాన్యముగా ఎడ్లకును, బుట్టలకును వాడుచుండురు జైలు అధికారులు తమ పట్టనవీడి మంచి ఆహారమును ఇచ్చిన తరువాత చాలచిక్కులు వచ్చునని ఇక్కడ ఆభిప్రాయమును వున్నాడు. రాజకీయ ఖైదీలకు ఈ ఆహారము నిమ్మల తేదని వెలియుచున్నది.

శ్రీ దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు.

సుప్రసిద్ధాంధ్ర వారిశిక్షణకు శ్రీదువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు మార్చి నెల 7 వ తేదీని విడుదల అయ్యెదరని తెలియుచున్నది.

శ్రీయుత పుసులూరి కోదండరామయ్యగారు.

గత సంవత్సరము జూలైమాసములో జైలున కంపమిడి శ్రీయుత పుసులూరి కోదండరామయ్యగారు 5 వ జనవరికి 6 మాసములు శిక్ష ననుభవించిరి. వారి న్యాయలసిన 100 రూపాయలు తిమానా యి మ్యునసిపల్ మరయొక నెల శిక్ష యనభవించిరి. ఈ 7 మాసముల శిక్షాంతరము మర 6 మాసములకు జూరూనియ్యలసిరిగా శిక్ష విధింపబడెను. కోదండరామయ్యగారు జూరూనియ్యలరాకరించిరి. అందుచే కేసుకు మరయొక ఆరుమాసములు విడితైరు ననుభవించుచున్నాడు. వీరితోనూడ శిక్షింపబడిన మిగిలిన 3 గురును జైల్లాడ్డి గాకి అప్పీలు జేయగా 2 మాసములు శిక్ష మాత్రమే అనునరచునెట్టిగా రభిప్రాయపడి గారిని విడుదలజేసిరి. కోదండరామయ్యగారు తేదీనెలను మాత్రమే నిడియే యెనున వారు మాత్రము 18 మాసముల శిక్ష ననుభవించవలసినవారైరి.

శ్రీయుత దుగ్గిరాల కృష్ణమూర్తిగారు

విలూకవాసు లగు శ్రీయుత దుగ్గిరాల కృష్ణమూర్తిగారు ఈ నెల 26 వ తేదీని విడుదల అయ్యెదరని తెలియుచున్నది.

శ్రీయుత గంధం నాగేశ్వరరావుగారు

నెడనందిపాడు ఫిర్కాలో పుసులూరు కాపుగూలగు శ్రీయుత గంధం నాగేశ్వరరావుగారి నెల 28 వ తేదీ విడుదల అయ్యెదరు.

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు వీలయిన సులభ శియిలిన ప్రాయబడినవి.

తెవల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

నెం, 7 తంబుకెట్టిపిథి మద్రాసు.

నెల్లూరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

మానిసివల్ కేట్స్ పేయర్ల సంఘము

ఫిబ్రవరి, 21:—ఈనెల 15 తేదీ సాయంకాలము శ్రీ మంగళమూరు వెంకటస్వామి పుణారి అశ్వశ్రీకాండ సైన్యము వారికి మహాజనసభను పునఃమంజరమున సమావేశపడితి. అందు ప్రస్తుతము ప్రాథమికవిద్య గురిపివల్ సభకు పాఠశాలయందు నిర్వహణగా చేయవలయునని తేదీని అనేకులు ముచ్చటించిరి. శ్రీ అన్న శేషల గోవిందరెడ్డిగారు ప్రాథమిక నిర్వహణ విద్య గురించి ఉపయోగముల నెన్నియో చూపించి, కీర్తి శేషలైక గోఖలే గారు ప్రభుత్వమున వీరినికోరుచుండినయొక్క సామ్యము తిరిగిపట్టుకొమ్మయనియు గంభీరతనాగన మొనంగిరి. వృత్తిపక్ష మాటికి 25 వంతుల హెచ్చునని భీతికే, అచ్చట సమావేశమైన వారు ప్రస్తుతము మానిసివల్ సంఘమునందు నిర్వహణ విద్య అనువరమని తీర్మానించిరి.

మంచల విద్యావిధానంబున

"పుణాను స్థానిక పరిపాలనవారిచే నేర్పబడుచున్న విద్యావిధాన చట్టమునందు ఏవేనవరణలు వలయునా యని ప్రభుత్వమువారి యా కావధానియొంది (ప్రభుత్వంబు వారి సలహాతకు ప్రయోగింపబడును. ఈ విషయమై ఆలోచించుటకై వైద్యంబువాగు యాహ్మత్ సాహెబు, వారికికొలను నొసంగిరావ్వు, నేలటూరు కింగ వాచార్యులుగార్ల వొక ఉపసభముగా నేర్పబడిరి. నేలటూరు కింగ వాచార్యులుగారు విద్యా విధానము నిర్ణయించుట కెల్లప్పుడు విద్యకుండు అనుభవముల వారి సహాయమునై కొనవలయుననియు, వారు విద్యావిధానము చూపించిన బాధించుననియు, ఈవిషయమై స్థానికపరిపాలనా సంఘసభ్యులకి ఆసభజ్ఞులుగా నుండవలగావూ, అనుభవజ్ఞులకు దీని నొసంగవలయునని అనుచున్నారు. యాహ్మత్ సాహెబు గారు స్థానికపరిపాలనవారి కొసంగిన అధికారము చూడనియు పూర్తిగా విద్యాకాఖనంతయు వీరి కే మొనంగవలయుననియు, విద్యాకాఖా అనుభవజ్ఞులయొక్కము మున్నగునని అక్కర తేవనట్లు తెలియుచున్నదియు శ్రీయుత వాటికొలను నర సింగరావుగారు యాహ్మత్ సాహెబుగారి అభిప్రాయముతో ఏకీభవించుచున్నారు.

జిల్లా కార్యగ్రామసంఘము

ఈ నెల 18-19 తేదీలయందు నూతనజిల్లా కార్యగ్రామ సంఘము స్వరాజ్య కార్యాలయమున సమావేశమయిరి. ఎన్నికలు జరిగినవి. జిల్లా కార్యగ్రామ కార్యనిర్వాహకులు వాలంటీర్లు గాచేరుట నిర్బంధము లేదని సభ్యులు అభిప్రాయపడిరి. ఈ సత్సరము పరిస్థితులు మారి యుండుటచే స్వీడరువృత్తి వధ్యకెందు వ్యాపనమునను, సర్కారుకోర్టులలో వ్యాజ్యము లాడుటెటులు దాను ప్రభుత్వంబు అభిప్రాయములతో నేకీభవించు ప్రజలతో, అన్నితేలువారును జిల్లా కార్యగ్రామ కార్య నిర్వహణమును పూర్తికొనియున్నారు. ఎల్లదను ఖద్దరనిమయము ఇంకను కేంద్రతో వనిబూన నెంచియున్నారు.

కవిరాజనన్తనము

బ్రహ్మశ్రీ కవిరాజ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు వదరాసు ప్రయాణముచేయుచు కోయిలవంట్లలో జరుగ రెడ్డి మహాజనసభకు వరుసయిచ్చి రెడ్డివాయలలో సోకరకు శ్రీ యుత తేజలి వీరాచెడ్డి గారి యాహ్వానమున హాజరైకలసికొన్న లుజిల్లా కోయిలవంట్లను నిచ్చేసియున్నప్పుడు తిరువరామలను, మైసూరునుగల యాహ్వానమును, వ్యాస వాదులను మొదలగు మహాజను శ్రీ విరాజుగాని గొంకంచి సభకేసి వాయరచించిన శ్రీకృష్ణభాగినిమునందలి కొన్ని భాగములను వారి లంపని ఆనందించి వాని తాంబూల ఫలప్రసాదములచే ఎ తయేని సత్కరించిరి. ఆసమయమున సదన మైసూరునందు ఆంధ్రపండితులును అప్రాధాన శతకధాన నిష్టలునుగు శ్రీ యుత తోమావెంకటస్వామి గుప్త గారిచే కొన్ని ఉద్యమములను చదువబడి సమర్పించబడినవి. కవిరాజుగారు తమకు పురవాసులుజేసి గౌరవమునకు స తరంచి వారినిగూర్చి కొంత ఉపవాదసభ్యుల కనుగా (కళానింది).

(ఒక విలేఖరుడు)

చెన్నై పురి బజారుధరలు

ఫిబ్రవరి 23-వ తేదీ శుక్రవారము

(1) ధాన్యములు

చిన్నపాకా రొట్టెలు 1-కి రు 10.00	మొదలు 52.00	కరెక్టు.
చిన్నపాకా రొట్టెలు 1-కి రు 12.00	18.00	
చిన్నపాకా రొట్టెలు 1-కి రు 15.00	16.00	
చిన్నపాకా రొట్టెలు 1-కి రు 15.00	16.00	
చిన్నపాకా రొట్టెలు 1-కి రు 15.00	16.00	
చిన్నపాకా రొట్టెలు 1-కి రు 15.00	16.00	
చిన్నపాకా రొట్టెలు 1-కి రు 15.00	16.00	
చిన్నపాకా రొట్టెలు 1-కి రు 15.00	16.00	
చిన్నపాకా రొట్టెలు 1-కి రు 15.00	16.00	
చిన్నపాకా రొట్టెలు 1-కి రు 15.00	16.00	

(2) కపి ధాన్యములు

కందలు 1-కి 195 రు.	రు 10.80	11.00
కందలు 1-కి 195 రు.	రు 10.80	12.00
కందలు 1-కి 195 రు.	రు 11.80	12.00
కందలు 1-కి 195 రు.	రు 12.80	14.80
కందలు 1-కి 195 రు.	రు 7.80	8.00

(3) నూనె వస్తువులు

నూనె 1-కి రు 145.00	146.00
నూనె 1-కి రు 145.00	146.00
నూనె 1-కి రు 145.00	146.00
నూనె 1-కి రు 145.00	146.00
నూనె 1-కి రు 145.00	146.00
నూనె 1-కి రు 145.00	146.00
నూనె 1-కి రు 145.00	146.00
నూనె 1-కి రు 145.00	146.00
నూనె 1-కి రు 145.00	146.00
నూనె 1-కి రు 145.00	146.00

(4) చిల్లర వస్తువులు

చిల్లర వస్తువు 1-కి రు 160.00	165.00
చిల్లర వస్తువు 1-కి రు 125.00	130.00
చిల్లర వస్తువు 1-కి రు 90.00	108.00
చిల్లర వస్తువు 1-కి రు 40, 45	
చిల్లర వస్తువు 1-కి రు 50, 60	
చిల్లర వస్తువు 1-కి రు 40.00	50.00
చిల్లర వస్తువు 1-కి రు 48.00	90.00
చిల్లర వస్తువు 1-కి రు 50.00	54.00

(5) ఇసుము

ఇసుము 1-కి రు 40.00	
ఇసుము 1-కి రు 39.00	42.00
ఇసుము 1-కి రు 39.00	40.00

(6) రొవములు

రొవము 100 గింబులు	రు 79.00	80.40
రొవము 1-కి రు 24.80	25.00	
రొవము 1-కి రు 15.11.3		
రొవము 1-కి రు 295.00	800.00	
రొవము 1-కి రు 810.00	815.00	
రొవము 1-కి రు 44.40	44.80	

(7) రంగులు

రంగు 1-కి రు 185.00	
రంగు 1-కి రు 185.00	
రంగు 1-కి రు 185.00	
రంగు 1-కి రు 125.00	

సత్య వత్స పాఖ్యానము

భోగేశ్వర మాహాత్మ్యము

ఇది యొక శ్రేష్ఠముయొక్క మహాత్మ్యము.

శ్రీశైలమహిమకూడ జక్కగ నర్పించబడియున్నది. కవిత్వము కడురసవంతమై ముద్దులుమూట గట్టుచున్నది. వల్లనలు మెండు. ఈ గ్రంథము శేషట్టిన బాతకుల కొక పద్యమేని వదల మది జనింపదు. ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చుప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

నెం, 7 తంబుకెట్టిపిథి, మద్రాసు.

కృష్ణా గోదావరిజిల్లాల పునర్విభజనము

ప్రభుత్వ ప్రకటన

1917 వ సంవత్సరం నవంబరు 20 వ తేదీన పదరాసు శాసనసభయందు 211 బిల్లు మొదలై రానున్నది. పంతులు గారు కృష్ణాజిల్లావిభజన విషయమై ఒకటిన్నర ముద్రపాదించిరి. ఈ విభజనమునకు సంబంధించిన సలహాలను ముందుగా ప్రకటించి ప్రభుత్వ ప్రాయము వైకొని వెనక ఉత్తరవులను ప్రకటించుటకు ప్రభుత్వము వారు అంగీకరించిరి. కృష్ణాజిల్లా విభజన విషయమై కొన్ని సలహాలను 1920 సంవత్సరము మార్చి 3 వ తేదీన ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిరి. ఈ సలహాలను వివరించుచు 107 మెమోరియలు ప్రభుత్వమువారికి పంపబడెను. వివరముల యందు భేదములున్నను కృష్ణాజిల్లా పెద్దజిల్లా యనియు ఒక శత్రు జిల్లా యనియు పరిపాలించుట కష్టమనియు, ఎల్లరు సంగీకరించిరి.

ఏకస్థితి యొక్క ప్రత్యేకముగ ఏర్పరచుటకు కృష్ణా జిల్లా విభజనపు ఏర్పాటును అప్రదల చేయవలయు ననియు గంజా, విశాఖపట్నం, గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలను మరల నవముగ నాలుగుజిల్లాలగు విభజింపవలయుననియు సి. వి. యస్. సునీహరాజుగారు 1921 సంవత్సరము మార్చి 6 వ తేదీన చెప్పిరి. శాసనసభయందు ఒకటిన్నర ముద్రపాదించిరి. 'నాలుగు' అనగాను తీర్మానమునందలి ఏకస్థితి చిత్రితముగా ప్రభుత్వము వారు అంగీకరించిరి. ఈ విషయమై నాలుగు జిల్లాల కల్పనకు సలహాలను, పుచ్చుకోవలయు నని ప్రభుత్వము వారు చెప్పినట్లు వారిని కోరిరి.

అప్పటికి ఇప్పటికి కృష్ణాజిల్లా వృద్ధి జరిగినది. చెవిన్యూ పేరలసంఖ్య ఆదాయపు పన్ను ఆదాయం ఆదాయము అధికమైనది. 1921 సంవత్సరపు జనాభా యాదిన 150000 జనసంఖ్య కూడ అధికమైయున్నది. ప్రస్తుతము కృష్ణాజిల్లాలో ఒక శత్రు జిల్లా యనియు 'నాలుగు' జిల్లాగా నవముగ నున్నది. ఇటీవలనే ఒక పన్నులు అన్నిటైయు దీర్ఘకాలిక శత్రు జిల్లాను పుట్టించిరి.

ఈ నాలుగు జిల్లా పునర్విభజన సంబంధమున ఈ క్రింది సలహాలు ఇయ్యబడెను.

(1) విశాఖపట్నం గంజాను జిల్లాను కలిపి ఒక జిల్లాగా చేయుట.

(2) గోదావరి తూర్పుదెల్వాయందలి జిల్లాలను విశాఖ జిల్లాకు మార్చుట.

ఈ క్రిందనుండి పుట్టిన కొరతలను సమగ్రించి మొత్తములను పన్ను అంగీకరించుటకు ఏక శత్రువును విశాఖపట్నం గంజా జిల్లాలను చేరిన ఈ క్రిందనుండి పుట్టించు లేవన.

(1) ఈ రెండు జిల్లాలపై శా. స్వ. 10,016 చ. క. పై పన్ను జనసంఖ్య 411,000 గా లాగు రె: న్యూ ఆదాయము 40 లక్షలు సంవత్సరమున ఒక శత్రువు పరిపాలించుట అసాధ్యము.

(2) ఆంధ్రప్రదేశ్ అత్యధిక మగును. ఒకటిన్నర వృద్ధి చెందెనట్లు ప్రస్తుతము. ఒకటిన్నర యందు వ్యాపించియుండు అసంక్రమి ఇంకను అధికమగును.

(3) క్రొత్త జిల్లాముఖ్యముగా వాల్తేరునందు కాని విశాఖపట్నమునందు కాని యుంచకలెను. ఇట్లైన ఈ క్రొత్త గంజానునందు వారికి ఇబ్బందిగ నుండును.

(4) విశాఖపట్నమునందు ముఖ్యముగా జమీందారీలు యుండుటచేతను కలిగిన గ్రామీణుల పనియందుటచే విశాఖ పట్నం ప్రత్యేకముగా నుండుటయు కష్టముగాదని ఈ జిల్లాను పరియు: జిల్లాతో యెప్పుడు శ్రేయము కాదు. ఈ కారణముల వల్ల ఈ సలహా నిరాకరింపబడెను.

అధిక ప్రాముఖ్యతనుబట్టియు పరిపాలనాసౌకర్యములను బట్టియు రెండవ సలహా యుక్తముగా తోచలేదు. సాధారణ మగు తూర్పు గోదావరి జిల్లాను విశాఖపట్నం జిల్లాకు మార్చుటచే వాల్తేరు ఆ జిల్లాకు ముఖ్యముగ నుండుటయు, ప్రస్తుతము జిల్లాముఖ్యముగ నున్న కాకినాడ ఒక గవర్నమెంటు స్టేషనుగా మారును. కాకినాడయందలి ప్రభుత్వమువారికి సంబంధించిన భవనములు కేంద్రీ లన్నియు నిష్క్రమణము లగును. గోదావరి జిల్లా ముఖ్యపట్టణమును రాజమహేంద్రవరము వంటి అధికమగు జనసంఖ్యగల పట్టణమునకు మార్చవలెను. ఈ కారణములచే ఈ సలహా కూడ నిరాకరింపబడెను.

ముఖ్యముగా సలహాలు
కృష్ణా గోదావరి జిల్లాలను ఈ క్రింది సలహాల ననుసరించి పునర్విభజనము చేయవలయునను విషయమై వివరము లన్నియు ఈ క్రింద ప్రకటింపబడినవి.
సలహా (1).—నరసాపూరు, తణుకు (పెంటపాడు ఫిర్కా మినహా) ఎన్నగునాడెంతలాకాలను గోదావరి జిల్లాకు మార్చుట.

సలహా (2).—నరసాపూరు, తణుకు (పెంటపాడు ఫిర్కా మినహా) భీమవరం తాలూకాలను గోదావరి జిల్లాకు మార్చుట.
సలహా (3).—నరసాపూరు, తణుకు (పెంటపాడు నహా) భీమవరం తాలూకాలను గోదావరి జిల్లాకు మార్చుట.
(తుని డివిజను, పెద్దాపురం తాలూకాయందలి రాతుల పాడి ఫిర్కాను విశాఖపట్నం జిల్లాకు మార్చుటకు సంబంధించిన వివరములు ఈ లెక్కలయందు తెలుపబడె లేదు.)

మొదటి సలహాను అనుసరించి కృష్ణాజిల్లాయందు విధము										
తాలూకాలు.	కృష్ణా జిల్లానుండి విడిచిన భూమి	జనసంఖ్య	ప్రాముఖ్య సంఖ్య	లాండు విస్తీర్ణము సెన్సు పేరుకొన్నది 1921 సంవత్సరము	1921 సంవత్సరము లాండు విస్తీర్ణము	ప్రముఖ కేసుల సంఖ్య	ఆదాయము (రూ.)	అప్పుల రెవెన్యూ (రూ.)	మునిసిపాలిటీలు	యునైటెడ్ ను
1. ఏలూరు	766	228,063	233	610	17,007	2,832	17,681	2,18,930	1	6
2. భీమవరము	347	187,702	140	1,232	18,442	857	26,833	1,45,978	...	1
3. బండరు	231	125,703	108	835	8,975	2,726	46,289	1,84,714	1	1
4. చిని	459	144,196	97	849	9,623	568	9,254	83,020	...	5
5. గుడివాడ	318	179,086	182	845	15,835	739	43,651	79,080	...	5
6. కైకలూరు	394	70,825	100	419	11,893	284	1,839	35,836	...	...
7. లెజవాడ	423	159,806	118	398	10,563	3,323	72,802	6,26,537	1	3
8. గన్నవరం	364	104,999	104	476	6,738	512	6,372	39,514	...	1
9. నందిగామ	677	155,981	181	843	11,117	439	13,421	62,720	...	2
10. నూజివీడు	312	65,077	85	12	2,837	199	8,832	47,271	...	1
11. తిరువూరు	337	79,788	99	63	8,936	223	6,228	27,166	...	1
మొత్తము.	4,678	1,491,691	1,488	5,642	117,021	12,702	2,92,702	15,50,798	...	26
పాత పెంటపాడు	70	48,576	41	200	2,600	300	600	40,000	...	1
ఫిర్కా చేర్చిన										
కృష్ణాజిల్లా మొత్తము.	4,748	1,540,267	1,529	5,842	119,621	13,002	2,93,302	15,90,798	...	27

మొదటి సలహాను అనుసరించి గోదావరిజిల్లా యందు విధము										
తాలూకాలు.	కృష్ణా జిల్లానుండి విడిచిన భూమి	జనసంఖ్య	ప్రాముఖ్య సంఖ్య	లాండు విస్తీర్ణము సెన్సు పేరుకొన్నది 1921 సంవత్సరము	1921 సంవత్సరము లాండు విస్తీర్ణము	ప్రముఖ కేసుల సంఖ్య	ఆదాయము (రూ.)	అప్పుల రెవెన్యూ (రూ.)	మునిసిపాలిటీలు	యునైటెడ్ ను
1. ఆచలపురం	367	228,661	117	835	11,845	579	24,799	2,62,500	...	1
2. కాకినాడ	237	229,151	105	579	7,945	1,480	1,27,151	4,88,150	1	2
3. పెద్దాపురం	604	182,309	220	370	6,851	974	12,181	1,48,500	1	3
4. విశాఖపట్నం	193	92,666	52	311	2,348	513	4,094	1,28,600	...	2
5. రాజమహేంద్రవరం	376	185,899	92	247	10,807	829	85,862	8,63,940	1	1
6. కామవంశపురం	291	258,416	117	1,295	16,525	869	14,497	2,50,400	...	8
7. రాజోలు	231	226,744	105	863	12,629	616	12,653	2,23,300	...	2
8. చిని	126	71,325	50	58	1,838	393	16,114	39,800	...	1
9. ఎన్నగునాడు	631	161,368	132	270	9,983	547	7,308	6,76,514	...	3
10. తణుకు	372	28,442	179	1,348	23,810	1,204	19,646	1,79,227	...	11
11. నరసాపూరు	202	190,807	82	807	15,664	1,588	27,144	2,37,900	1	5
మొత్తము.	3,780	2,109,486	1,251	6,956	122,240	9,112	8,94,949	29,57,801	4	28
పాత పెంటపాడు	70	48,576	41	200	2,600	300	600	40,000	...	1
ఫిర్కా మినహా										
గోదావరిజిల్లా మొత్తము.	3,710	2,060,910	1,210	7,156	119,640	9,412	8,95,549	29,17,801	4	28

రెండవ సలహాను అనుసరించి కృష్ణాజిల్లాయందు విధము										
తాలూకాలు.	కృష్ణా జిల్లానుండి విడిచిన భూమి	జనసంఖ్య	ప్రాముఖ్య సంఖ్య	లాండు విస్తీర్ణము సెన్సు పేరుకొన్నది 1921 సంవత్సరము	1921 సంవత్సరము లాండు విస్తీర్ణము	ప్రముఖ కేసుల సంఖ్య	ఆదాయము (రూ.)	అప్పుల రెవెన్యూ (రూ.)	మునిసిపాలిటీలు	యునైటెడ్ ను
1. ఏలూరు	766	223,063	233	610	17,007	2,832	17,681	2,18,930	1	6
2. ఎన్నగునాడు	601	161,368	132	270	9,983	547	7,308	6,76,514	...	3
3. బండరు	231	126,703	108	835	8,975	2,726	46,289	1,84,714	1	1
4. చిని	459	144,196	97	849	9,623	568	9,254	83,020	...	5
5. గుడివాడ	318	179,556	182	845	15,835	739	43,651	79,080	...	5
6. కైకలూరు	394	70,825	100	419	11,893	284	1,839	35,836	...	...
7. లెజవాడ	423	159,806	118	398	10,563	3,323	72,802	6,26,537	1	3
8. గన్నవరం	364	104,999	104	476	6,738	512	6,372	39,524	...	1
9. నందిగామ	677	155,981	181	843	11,117	439	13,421	62,720	...	2
10. నూజివీడు	312	65,077	85	12	2,837	199	8,832	47,271	...	1
11. తిరువూరు	337	79,788	99	63	8,936	223	6,228	27,166	...	1
మొత్తము.	4,927	1,468,863	1,430	4,710	108,562	12,392	2,73,177	20,81,832	3	28
పెంట పాడు	70	48,576	41	200	2,600	300	600	40,000	...	1
ఫిర్కా చేర్చిన										
కృష్ణాజిల్లా మొత్తము.	4,997	1,516,939	1,471	4,910	111,162	12,692	2,73,777	21,21,832	3	29

రెండవ సలహాను అనుసరించి గోదావరి జిల్లా యొందు విధము

తాలూకలు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు
తాలూకలు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు
1. అమలాపురం	867	226,661	117	805	11,845	579	24,799	2,62,600	1	1
2. కాకినాడ	297	229,151	105	59	7,945	1,480	1,27,151	4,28,150	1	2
3. పెద్దాపురం	604	182,800	220	370	8,851	974	12,181	1,48,500	1	3
4. పితాపురం	198	92,566	52	311	2,343	513	48,994	1,28,600	1	2
5. రాజమహేంద్రవరం	876	185,699	92	247	10,807	829	85,362	3,63,940	1	1
6. రామచంద్రపురం	291	2,6,416	117	1,295	16,525	889	14,497	2,60,400	1	8
7. రాజోలు	281	226,744	105	868	12,629	616	12,653	2,22,300	1	2
8. తుని	126	71,226	50	58	1,838	893	16,174	89,800	1	1
9. తణుకు	872	286,442	173	1,348	23,810	1,204	19,646	1,79,227	11	11
సా. రం.	292	190,807	82	807	15,664	1,588	27,144	2,37,900	1	5
	847	187,702	140	1,202	18,442	867	26,833	1,45,978	1	1
మొత్తము	3,526	2,185,814	1,259	7,885	1,30,639	9,922	4,14,484	24,27,295	4	37
పాత జిల్లా పాత ఫిరకా	70	48,576	41	200	2,600	300	600	40,000	1	1
మొత్తము	3,456	2,087,238	1,218	7,685	128,039	9,622	4,13,884	23,87,295	4	36

మూడవ సలహాను అనుసరించి కృష్ణా జిల్లా యొందు విధము

తాలూకలు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు
తాలూకలు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు
1. ఏలూరు	767	220,063	233	610	17,007	2,832	57,681	2,18,980	1	6
2. ఎర్రగుడెం	601	161,868	182	1,270	9,983	547	7,308	6,76,514	1	3
3. బండరు	281	126,708	163	335	8,975	2,726	46,289	1,84,714	1	1
4. బిని	459	144,196	97	849	9,628	1,668	9,254	83,020	1	5
5. గుడివాడ	313	179,566	182	945	15,835	739	43,651	79,080	1	5
6. కృష్ణాపురం	394	70,826	110	419	11,893	284	1,839	35,866	1	1
7. బెజవాడ	428	159,806	118	398	10,563	3,323	72,812	6,26,587	1	3
8. గన్నవరం	314	104,999	104	476	6,733	512	6,372	39,614	1	1
9. నందిగామ	677	155,981	181	343	11,117	459	13,421	62,729	1	2
10. నూజివీడు	312	65,007	85	12	2,837	199	3,382	47,271	1	1
11. తిరువూరు	837	71,788	90	53	8,936	223	6,228	27,166	1	1
మొత్తము	4,927	1,468,363	1,430	4,710	108,562	12,392	2,73,177	20,81,332	1	28

మూడవ సలహాను అనుసరించి గోదావరి జిల్లా యొందు విధము

తాలూకలు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు
తాలూకలు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు	జిల్లా కలెక్టరు
1. అమలాపురం	867	226,661	117	805	11,845	579	24,799	2,62,600	1	1
2. కాకినాడ	297	229,151	105	59	7,945	1,480	1,27,151	4,28,150	1	2
3. పెద్దాపురం	604	182,800	220	370	8,851	974	12,181	1,48,500	1	3
4. పితాపురం	198	92,566	52	311	2,343	513	48,994	1,28,600	1	2
5. రాజమహేంద్రవరం	876	185,699	92	247	10,807	829	85,362	3,63,940	1	1
6. రామచంద్రపురం	291	2,6,416	117	1,295	16,525	889	14,497	2,60,400	1	8
7. రాజోలు	281	226,744	105	868	12,629	616	12,653	2,22,300	1	2
8. తుని	126	71,226	50	58	1,838	893	16,174	89,800	1	1
9. తణుకు	872	286,442	173	1,348	23,810	1,204	19,646	1,79,227	11	11
10. నంసాపురం	262	190,807	82	807	15,664	1,588	27,144	2,37,900	1	5
11. పువ్వవరం	847	187,702	140	1,202	18,442	867	26,833	1,45,978	1	1
మొత్తము	3,526	2,185,814	1,259	7,885	1,30,639	9,922	4,14,484	24,27,295	4	37

ఈ సలహాను విమర్శనములను పరిశీలించి ప్రభుత్వము వారు కోరుచున్నారు. ఇందుకు సంబంధించి, ఆఫీసు ప్రిన్సిపల్ ఫోటో నెంబు జార్జియందుకు చెవివ్యాధిపాద్యమెంబు ప్రభుత్వకార్యకర్తకి పంపలేదు. 1923 సంవత్సరము మే నెల 23 తేదీలోగ్గ పంపబడిన విమర్శనలు సలహావిషయమే త్రనూమే ఆగోదించుటకు వీలుండును.

ఇ. డబ్ల్యు. లెగు,
ప్రభుత్వకార్యదర్శి.

స్టేటుకౌన్సిల్ సమావేశము

21 వ తేదీ చర్చ

రజాల్ గారు ఆజ్ఞాపకముగా సంస్థాన పరిపాలనము ప్రభావమునకుగ నున్నదియు లేనిదియు, లేకున్న నాసంస్థానమున సంయుక్త రాష్ట్రములలోగాని పరియుక్త రాష్ట్రములలోగాని చేర్చుటను గూర్చియు నివేదించుటకొక కమిటీ నెవ్వరును వలెనని తీర్మానముపపాది. చుచు నాసంస్థాన ప్రజలు తమ ప్రస్తుత ప్రభుత్వము పట్ల నగవానాభావముతో నున్నారనియు యాజ్ఞాపకము ఇండియా ప్రభుత్వము క్రిందికివచ్చుట కంగీరింతురనియు పలికిరి.

క్రీరామగారు గూర్చి యేర్పరుపబడిన కమిటీవారు ఆజ్ఞాపకము సంయుక్త రాష్ట్రములలో చేర్చుకొనియు కాని ఆర్థికవిషయముల తగులుబాటుకలగునను కారణమున సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు ఆజ్ఞాపకము కనుమరెడ లేదనియు కలయుక అసంభవమగుచో మార్గాంతరము క్వపింపబడుననియు పలికిరి. అనంతరము రజాల్ గారు తీర్మానమును పక సంపాదించుకొనిరి.

చర్చయందుముల సవరణ

సంస్థానాధీశుల సంతకము చట్టము మొదలగు ప్రభుత్వ విషయములను గూర్చి కాసనభులు (అక్టోబర్ 1 తీర్మానములు మొదలగు వానిములముగ చిర్చించుకొనుట వీలుకలిగించుట కై 23 (1) నియమము మార్పులెనని నెత్తు గారు తీర్మానముపపాదించుచు సంస్థానాధీశులకు సంబంధించిన విషయముల గూర్చి కాసనములగావించు సందర్భముల కాసనసభల వాయమున పేక్షించుచు ఆవిషయములగుర్చి ప్రశ్నలు తీర్మానములు మొదలగు వాని నుపపాదించు సభికారమును కాసనసభ్యులకొసగ కపోవుట ఆ న్యాయమనియు మాంజే గూజెమ్మపర్చుచట్టము ప్రకారము సంస్థానాధీశులు పరిపాలనము తిన్నగ పరుపనప్పుడువారిని మందలించు సభికారము ఇండియా ప్రభుత్వమునకు లేదనియు, ఆజ్ఞాపకమున ప్రజలు కూడ పాల్గొనదలచినందున, సంస్థానాధీశులకు సంతకము మొదలయవలెనని తప్పిజలకుకూడ సంతకము మంతయనసరమని పలికి ఇందూరువాసిని నుండంబాయి పోలికర్ సతిగాడికి జరిగిన యన్యాయము నుదాహరించిరి.

గౌ. ఎల్. వశీగారు సంస్థానాధీశులకు సంబంధించిన విషయములలో కాసనసభలు జ్యోతియు కలగ కేసికనకూడ దనియు కాసనసభల విషయమున సంస్థానాధీశులు జ్యోతియు కలిగించుకొనుటకు కాసనసభ్యు లిచ్చగించరనియు, సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము కిచ్చించువకు విశేష ప్రభుత్వములకు సంబంధించిన వ్యవహారములు తైస్రాయి కార్యనిర్వాహక సభ్యుల వశమున నుండవలెనని లిబల్ వాయబలాదిగాలవార్లు రంగీరించి న విషయమే యనియు, స్పష్ట క సంస్థానములకు సంబంధించిన కాసనములు గావించవలెననియు, సంస్థానాధీశ సంతకము కాసనము ఇంకను గ్రంథము కాలేదనియు, కావున నిరిశ్చయముగ నియమముల సరిరింప నవసరము లేననియు ఒక వేళ నుండించినను సంయుక్తముకొను అనువతి కావలెననియు కిగిన సమయము వచ్చినప్పుడట్టి సవరణలు కావించచ్చుననియు ఇండియా మంత్రి ప్రస్తుతమిట్టి సవరణలను నిరాకరించుననియు పలికి నెత్తు గారిని తీర్మానమున పరిపాలించుకొనగోరిరి.

గౌ. మెన్జీవాదాభాయి, లాల్బాభాయి క్యామర్ వారు గార్లు తీర్మానము నామోదించిరి. ఎల్. ఊర్ ఖాన్, నవాబ్-ర్ బెహమఖాన్ గార్లు తీర్మానము ప్రతిఘటించిరి.

గౌ. తామ్మనగారు ప్రభుత్వమువారు నియమముల త్యుదాభావమున వరులుజరుపుచుననియు, ప్రస్తుతమున్న బాధ తిన్నగా తెలుపబడలేదనియు విషయము సమయము వచ్చినపుడు తిప్పుకొనునూతుతో విచారించబడుననియు పలికిరి.

రజాల్ గారు ఎల్. మశీగారు మరయుమారు నెత్తు గారు తీర్మానము నామోదించుకొనగోరిరి. ఆభ్యర్థించునముల వ్యాఖ్యానము విషయమున క్రిందపేంతుననియు వాగ్దానముకేసిన పితవ తీర్మానముపసంహరించుకొనబడినను.

అయాధనియమ నిర్ణయసంఘవేదికమునుగూర్చిన శుకవీర సింహగారి తీర్మానము సోమవారమునకు నిలిపివేయుటకు 22 వ తేదీని ఆధికారార్థపు తీరుమానములు విచారించబడును.

విదేశ వార్తలు

పార్లమెంటులో హిందూదేశపు వ్యవహారములు

చార్లస్ వన్ లిగారు

యూనైటెడ్ ప్రెస్ బ్యూరో గూఢ చూకానము ననుసరించి 1918 లో 10 ఏళ్లు ముందు వన్ లిగారికి విధించబడినది. 1921 లో విడుదలై ఇంగ్లాండుకు 1922 ఏప్రిల్ మాసములో ప్రవాసము కంటింది. జూలైలో బెర్లినుకు వచ్చిరి. అది ఇండియాకు కొన్ని తేదీల సందేశమున అంతర్జాతీయకమ్యూనిస్టులు పీఠీర్పిరి. ఇండియాకువచ్చి సామదాత పాలనాభావమును కమ్యూనిస్టుల చారమును ప్రవేశపెట్టు తలంపులను. అందుచే వీరి ఇండియాకు పోవుటకు ప్రయత్నములేదని వెల్లడిచి గాఢ విరుద్ధక ప్రభుత్వ ప్రతినిధులను బాంబయి పోలీసు వాటికముల యభిప్రాయము మైరానుకు విమర్శ వారు ప్రత్యేకముగ అభిప్రాయించినదియు ఈ సంకల్పము ఇంగ్లాండునుండి 20 నుండి ఉద్యోగములను బంబయికి మార్చుచు వీరు దొరకుట కష్టము గావనియు విరుద్ధక ప్రభుత్వము కొన్ని విషయములకు విమర్శించిరి.

భారతీయ కమ్యూనిస్టుల నిమిదికలములను భారతీయులను ప్రవేశపెట్టడము రాజకీయముగా ఉపసంహరించుకొనుటకు ప్రయత్నము చేయుట కమ్యూనిస్టుల ప్రవేశపెట్టడము తెలియజేయుచు విధానము నకులలో పెట్టుటకు జేయు ప్రయత్నములన్నిటిని సామభూతితో జూరడ మనియు విరుద్ధక ప్రభుత్వ తెలియజేసెను.

ఈ విషయము చాల అనిశ్చయమున కొందరు తెలియజేసిరి. ఇది భారతీయ వారికనుక బడినది జేయబడదనియు బ్యాంకులలో రుణములు (పారంభములోనే) పన్ను వరుగులగు భారత సైనిక అధికారులను నిరుత్సాహము కలిగించుటకై యున్న వేనంగీకరించినదియు, ఈ విధానములను (బ్రిటిషు ఉద్యోగులకు వెంటనే తొలగింపును నిశ్చయించినదియు) ప్రమేయ భారతీయులు ప్రవేశ పెట్టబడుచున్నదియు విరుద్ధక ప్రభుత్వ తెలియజేసెను.

ఇండియాలో రాజకీయోత్సాహమును సంబంధించి 1112 నుండి బండిలకు జేయబడినది విరుద్ధక ప్రభుత్వము గావించిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములలో రాజకీయ బంధులను విడిచి పెట్టుట ఇదియలోనే ఆములలో బెర్లిన్ విధానమునే ఇతరుల సాగించుచున్న రి విరుద్ధక ప్రభుత్వ నడిపెను.

ఇంచీ కేపుని వేదికము

ఇండియానుండి ఇంచీ కేపు నివేదికము చేసిన వెంటనే సాధ్యమైనంత త్వరలో ఇంగ్లాండులో అందరినీ బంధింపబడుచును. ఇంచీ కేపు నివేదికము మొదటి భాగము ప్రత్యేకముగ ప్రకటించబడినది. ఇది ఇంచీ కేపు కమిటీవారి అంశ్య నివేదికములో ప్రార్థన జేర్చబడినది. ఈ నివేదికమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు త్వరలో ప్రకటింపు ప్రయత్నము చేయుచున్నారనియు అయ్యది ఈ వెలుగులలోపుగ జరుగు ననియు విరుద్ధక ప్రభుత్వ బ్యూరోగారికి తెలిసిరి.

ఇంగ్లాండుకు దిగువతి జేయబడు చర్యలను వైదికవంతుల చేయబడుచున్నదియు, కాని ఈ చర్యలను అతర విస్తారముగ లేదు. లేనచో ఇండియాలో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము వ్యాపారము జేయుట అంతలాభకరముగాదు. పోటీ నిరాకరముగ నుడుటచే ఇండియాకు పోవు సామగ్రి అంతయు స్వాగ్రహింపబడుచున్నది చేయబడుచున్నది అని విరుద్ధక ప్రభుత్వ అనిరి.

ఇండియాలోని డిప్యూటీ మేంటువారు వెల్లడించుచున్న వివరములనుండి తెలియజేసినదిగా వచ్చుచున్నదియు ఇక ఇండియానుండి ఆసరులను రప్పించుకొనుటకు ఏ ప్రయత్నము చేయవలెనని ప్రాంతీయ గౌరవము చాలావరకు ఇంగ్లాండును. ఇండియాకు సరుకుల పోవుచున్నవి విరుద్ధక ప్రభుత్వ బదులిడినది. భారతదేశమును సాకాదేశముతో రక్షించుట బ్రిటిషు పాతకు పన్నుపట్టి భారమునకు వహించుట భారతీయులు బ్రిటిషు పాతకు లాభము కలగజేయుటకు రాష్ట్రములను జేసినరాముని కమేడకు బెల్లెయ్య గౌరవముగ క్రితము అప్రస్తుతము నివారించెను.

ఈజిప్టు వ్యవహారములు

బ్రిటిషు పట్ల ప్రతికూలభావము

భూగర్భము ఈజిప్టు భూగర్భము (తిగ) నున్న అడివిపాపా గాని మరల ప్రధానమంత్రి బ్రిటిషు పాత విమించ నుడుట తెలిసి అది గూడదని వాస్తవ పాతీయ రాజకీయము బ్రిటిషు పట్ల ప్రతికూలభావమును వాస్తవ ప్రకటింపిరి. అట్టి పాపా గాని ఇంగ్లీషు వారిచేతనే కలహమును ఖండించిరి. ఈ మంత్రి కాలములో రాజకీయములను ప్రజల నైపుణ్యములను గాల్పించిరి. ప్రధానమంత్రి పదవిని అంగీకరించుట నిరాకరించుచున్నారని తెలియజేసెను.

కెయిరోలో 12 తేదీన ఎర్రో బాంబును వేయటచే ఒక గ్రీకు వ్యక్తి చనిపోయెను. ఇద్దరు బ్రిటిషు సైనికులు గాయముల తగిలిరి. ఈ ప్రదేశములో నున్న వారివైన 180 పాపల జరిమానా విధించబడినది. ఈ ప్రభుత్వ అచటనున్న వారు ఈ సామ్రాజ్యనిధిని. వాస్తవ సంఘమువారి ప్రకటనము ననుసరించి పోలీసువారు జనములలో పాపా గారి యింటిపై దాడిచేసిరి. అందుకు వారి తిరిమివేసిరి. లాపలి కక్షలపాపాపాపా తలపులను నీళ్లు వేయబడినవి. వైకళివారి కావలిగాయముచేసిరి.

బ్రిటిష్ - ఇరాకు

మెసోపొటేమియానుండి వెలుగే బ్రిటిషు దళమును మరలించిన ఉపసంహరించు క్రమేపా తీసివేయబడినదియు ఇరాకును మంత్రి యాదు ప్రతినిధిలో తెలిపెను. ప్రస్తుతము ఇరాకువారు పలు దశలపై రక్షించుకొనబాలయ తుర్కీలో సంద్రి గుడిసె, అట్టి ఇరాకు సంద్రి వ్యవహార బ్రిటిషు వారు ముత్యింపుటకు వీలును. కాని కొంచెము తెలుసాదికము కొంచెము బ్రిటిషు రాయబారులను మార్గము ఉండెను. వీరిభక్తులను ఇరాకు ప్రభుత్వమువారి భరించవలెను.

మెసోపొటేమియాలో తక్షణము బ్రిటిషువారి పాత్రతమ తొలగించవలెననియు ఇదివరకప్పుడే అపారముగ వ్యయము చేయు అంగ్లో ఇరాకు సంద్రి కుదరకుండకలయు ననియు బాంబెయ్య గారు కోరిరి. బోస్నా గారు దీని నంగీకరించరాదనియు నవరణ ఒడిపోయెను. లేనచో లాసేను సంద్రిగూర్చి అంగ్లా వారు ఆలోచించుటకు అటంకము నుడువని బోస్నా గారు రిరి ఇరాకు ఇనుపదారులనుగూర్చి ఇంకను తిరిమిరము గాల్గెను. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించెదరు. బ్రిటిషు ప్రజల పన్నులభావము తప్పించెదరు. ఇదివరకప్పుడే చాలమంది తగ్గించబడినదియు, ఇనుపదారులు తవంకుట కాపే పోషించుకొనుచున్నవనిరి.

హిందూదేశపు రక్షణము మనములలో నున్నదనియు లభ్యమైన పర్వతపు సరిహద్దులలో తేదని లాగింపుగా వనిరి.

మెసోపొటేమియా ప్రజల ఇష్టము ననుసరించి యుద్ధములు ను నడిపించవలయుననియు లేనచో బ్రిటిషువారు యుద్ధములో దిగవలసి వచ్చుననియు కెడ్డికొ గారు హెచ్చరించిరి. అట్టి ప్రభుత్వము గూడ మెసోపొటేమియానుండి బ్రిటిషువారు మరల పోవలెననియు తెలిసిరి.

మెసోపొటేమియాలో బ్రిటిషువారు స్వలాభముతో నున్నారని అబద్ధములు ప్రచారముచేయుచున్నారని మిచెల బ్యాంకు నుగావించిరి. మసావాడీయ ప్రపంచక మంతయు అబద్ధములలో సామభూతిని జాతులనున్నారనిరి. దీనివలన ఇంగ్లీషులో ఉపద్రవములు గుంకెయ్యెననిరి. దీనినిగూర్చి ప్రభుత్వమువారు తాలోచించవలెననిరి.

హిందూప్రజల ఆమెకను పారత్వమును బాంబులకు అనుకూలము నున్నవారైనా భూమినింగుగారి విషయములో తిరస్కరించిరి. చాలసంవత్సరముల క్రితము ఒక గాలో ఈయనకు పారత్వధికారపుర మీయబడినది అని తెల్లదగిరి. క్రైస్తవములకు గాకుండుటయే పారత్వమునకు అర్హత లేకంకుటకు కారణ మనిరి. యూనైటెడ్ ప్రెస్ బ్యూరో జపానీయులకుగూడ ఇదే ఉత్తమత జేయబడినది.

దీనివలన క్యాబిన్ యాలో నన్న ఆశేకమంది పోయెను ప్రతిబంధమును నుండునని అట్టార్ని బనరజు గారనిరి. దీని సుపాదించిన భూములకు కవులకు నష్టము గలుగుననిరి.

టుంబు భూమి గారి గోరిని ప్రభుత్వము క్రమము సాధింజేసి. కాని భక్తముగ కాపాడుచున్నది.

లా సేను సంచి

20 తేదీన అంగ్లా రావాడు లా సేను సంచి ప్రముఖ దర్శి ఇద గమకొనుచున్నది.

లా సేనులో ఇన్స్టిట్యూట్ పాపా గారి పు కొన్న తీర్మానములను అంగ్లా రావ తీరుగ వారంగీకరించెదరని తెలియజేసెను. తిరిమిరము గాని ఆర్థిక విషయమై తమ పరకులను తయారుచేసి లా సేను సంచి క్యాబిన్ యాలో సంద్రిగూర్చి కంద తేనెదగిని తెలియజేసెను.

పల సేను ఎన్నికలలో ఆ బ్యూట్ పాలోనరు. బహిష్కరించెదరని తెలియజేసెను.

భారతీయులే తమ దేశమును సర్వోముగొను సధికార మీయబడినపుడు భారతీయులు ఈ కార్యభారమును నిర్వహించి నడయాతా భయము లేకుండ జేసికొనగలరాయని డెయిలీ గా ఫిక్ ప్రతిక యడుగుచున్నది.

1918 సంవత్సరమునకు భూగర్భము పనిలోనుండి చాలియకొన్న నీలు దరిగను ఉద్యోగుల పి ధనకష్టములను గూర్చి కామన్స్ సభవారికి తెలియజేయుట ఇండియా క్షిణి సర్వము పింపును గుండుచున్నది విస్తృత మొందిరి.

పరామ గనుల పనివారధి సమై అంతరించినది మెసోపొటేమియాలో అన్న తక్కిన గనులలో పనిచేయుటకు సత్ప్రయించుకొనిరి. తక్కిన గనుల పనివారధిలకు తప్పి ప్రకముగ పరిష్కారము గానినచో మార్చి 4 తేదీన దురల పమ్యై తెలుసు.

సోవియట్లు తమ గూర్ సామదాత పాలనాధిభావము జీగించుచున్నది. తెల పాల లన్నియు రైతులలో నిండియున్నది పెట్రోగ్రాదులో నున్న బంధులు నూటికి 50 మంది పనివారధి పెట్రోగ్రాదులో పరిశీలన 196000 మంది విడిచిపెట్టవలెనని గోరుచున్నది. లేనచో ప్రభుత్వమునకు ముప్పు తప్పి వెల్లడ మిరి.

విల్సను కాలేజీ వర్తవర్ధంబ

బాంబాయి గవర్నరుగారి ప్రసంగము.

బాంబాయి, ఫిబ్రవరి 21:— నిన్నటి దినము విల్సను కాలేజీ వర్తవర్ధంతులను గూర్చి బాంబాయి గవర్నరుగారిట్లు ప్రసంగించిరి:—

భారతదేశపు విద్యాభ్యాస ఉజ్జ్వలతని కారణమున గుమాస్తాగనో న్యాయవాదులగనో కా గుడు జూచెదరు. భారతదేశమున బ్రతుకుట కనేక మార్గములు కలవు. అన్నిట ప్రవేశించుటకు స్వతంత్రము అందరికి కలదు. భారతదేశమున వ్యవసాయ పరిశ్రమాభివృద్ధికి మేధావంతులు జన్మించవలయును. ఈ శాఖ నభివృద్ధి జేయుటకై విద్యార్థులకు విజ్ఞప్తి రెన్నియో శంభుకొనబడినది. మానవేతనమునకై యాపబడి, యెచ్చట అది త్వరగ లభించినో యచట చేరయ వచ్చినయెడల భారతదేశము కీర్తిమయుగాదు. తాము కీర్తి నా సాదింక జూలరు. ఈ మా య నైష్ఠ్యమున విద్యార్థులందరు తేరవలయును ఈ సమాచార సైన్యమున జేసిన సైనిక శాఖ అభివృద్ధి నొందవలెను. సమాచార సైన్య మనునది భారతదేశ తరకు జేదిగా పరిగమించును. హిందూ విద్యార్థి ప్రతియొక్కరను తొలగి నిపాయయె, తరువాత సైనికాధిపతి గావలయును. కలలు కనుటకు మాకుగా స్వతంత్రించి యాలోచనలు నలుపుడి. ప్రజాభిప్రాయము తమ అభిప్రాయముతో కేకీర్పించినదాయను సంతమును కొంతతలంకక స్వతంత్రించి తలంచుచుండుటయే ధైర్యకాలియొక్క గుణము.

భారత స్త్రీ మహామండల యాజమాన్యముక్రింద హిందూదేశీయ చిత్రకళా

పదర్శనము చిత్రకళా విజయము

1923 సంవత్సర మార్చి నెలలో జరుగును, తేది స్థలము తరువార తెలుపబడును. ప్రదర్శనమునకు శంభుసామములన్నియు ఈ దినకు పరిసరామాకు ఫిబ్రవరి వెలుగులలోగా పంపవలెను. వివరములకు ఈ దినకు విరువామాకు ప్రాయశలెను.

Mrs. Rukmini Lakshmi pathi, B. A. Joint Secy. Bharata tri Maha Mandalam Post Box No. 365, Madras

హిందీ ప్రచారము

హిందీ భాషాభివృద్ధికి నెల్లూరుజిల్లా ప్రభుత్వములలో నొకరు శ్రీమతి శ్రీమతి సుబ్బరామరెడ్డిగారు యీజిల్లాలో అధికముగా చేయబడిన ఖిన్న యీజిల్లానుండి యివ్వబడునని నాకు వాగ్దత్తము చేసినందున. ఇందుకై నెల్లూరు 10 వ తారీఖున జరిగిన హిందీసభలో పాల్గొనిన విషయమును తెప్పక నాభాధ్యక్షునిదగ్గర జిల్లా లెక్కలను ప్రత్యేకపరచివేసి చెప్పి యుంటిని నెల్లూరుజిల్లా యికముందు తన భాధ్యక్షుని గుర్తింపనిజేయునెడల మరియు యితరతరు కార్యాలయము నెల్లూరు జిల్లానుండి చేసిన అధికఖిన్నును యిచ్చివట్టయిన నెల్లూరుజిల్లా లెక్కలను నెల్లూరుజిల్లా కమిటీకి యిచ్చుటకు సంబంధించిన అని చెప్పవలసియుండెను. గాని అంతకుముందే ఈవిషయమై సంభాషణ జరిగియుండుటచే అచట అవశ్యకములేక పోవుటచే రాష్ట్రీయ కార్యాలయపు లెక్కలను నేను నాభాధ్యక్షునిదగ్గర ప్రచురించుటకును ఆ సమర్థుడను. ఎందువల్ల ననగా, భారతదేశమునందలి ప్రయాగ హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనమువారి యాధిపత్యముక్రింద హిందీప్రచారము జరుగుచున్నది. వారు, ఆంధ్ర, తమిళ, మలబారు, కేరళాది ప్రాంతములందు జరుగుచున్న హిందీప్రచారముయొక్క భాధ్యక్షులవారు కార్యాలయమువారికి ఒప్పగించియుండిరి. మద్రాసు కేంద్రకార్యాలయమువారి యాజమాన్యముక్రింద ఆ కార్యాలయ సహాయముతో నన్ని ప్రాంతములందును ప్రచారము జరుగును. ఇదియే మేముగూడ చేయుచున్నాము. అనగామాచేయు అన్ని కార్యములు మద్రాసు కార్యాలయమువారి అనుమతిప్రకారము చేయబడుచున్నవి. అప్పుడప్పుడు ప్రయాగవారి అనుమతికూడపొందవలసివచ్చును. ప్రస్తుతమును సంఘటనాను సామాన్య ప్రమాదము ఆంధ్రకార్యాలయ అధ్యాపకయ వివరము వివరింపవలయుగా మద్రాసుకుపంపబడును. దానిని మద్రాసువారు ప్రయాగకు బంపెదరు. దీనిని మద్రాసువారు ప్రయాగకు పంపుచున్నది. ప్రయాగలో పెద్ద ఆఫీసువున్నది. అచ్చట ప్రతిచిన్న విషయమును విపులముగా పరిశీలించెదరు. ఇచ్చట ఒక అణాఅయినను అనుచితముగా ఖర్చునైనవైన వారు వివిధములయిన ప్రశ్నలనుదురు. చివరకు ఖర్చుచేయువారు తమకర్తవ్యముండి యిచ్చుకొనవలసివచ్చెను. ఇట్లుచాలా పర్యాయములు జరుగుచుండును.

ఇప్పుడు ప్రశ్నింపబడుచున్న విషయము ప్రశ్నింపబడవలగారివేటిట (ట్రస్టి)లో నున్న ప్రశ్నమును వెల్లడపరిచింది. 87. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ ఖిల్లాఫతు కమిటీకి కావలసిన ఏ గ్యాటులు:— ముందున కాలాచింపవచ్చును. 88. శ్రీమరాజీబ దేవభాస్కర:— అతనికి ఆద్యాత్మ యిచ్చిన రు 200-0-0 రు 150-0-0 వదలుకొనవలసివచ్చింది. 89. శశ్వత్జిల్లావారి తీర్మానములు:— వారు బాక్ క్రింద ఇచ్చిన బట్టలను తీసికొనవలసివచ్చింది. మిగత వైకము పెంటనే నమూనాచేయవలసివచ్చింది.

ఖిద్దరు ప్రచారము రు 20,000 లు ఏప్రిలు నెలఖిల్లాలోగా 100 మంది ప్రచారకులనున్న 40 మంది ఏకులు తయారుచేయుట చేర్చెడి ఉపాధ్యాయులను నియమింపవలసిన అనుమతపత్రము గుడ్డ కి మృత్తు నెలకు రు 80,000 లు అఖిల్లాలో సంఘమునుండి మొదటి మూడు మాసములకు రు 8000 లు తెప్పించవలసివచ్చింది. ఏ జిల్లావారు ఎందర వాలంటీయలను ఎందర ఉపాధ్యాయులను నిర్ణయించుకో తెలుపుచు దిరఖాస్తులు నెల ఆఖరులోగా పంపవలసివచ్చింది.

అస్పృశ్యతా నివారణ నిధి విశాఖపట్నం జిల్లా సంఘమునకు రు 500.0-0 తూర్పు కృష్ణా బండరుకు 816-0-0 గోదావరి జిల్లాకు 1000-0-0 గుంటూరు జిల్లాకు 1000-0-0 నెల్లూరు జిల్లాకు 500.0-0 శశ్వత్గోదావరి ఏలూరుకు 500.0-0 కంతున ఆస్పృశ్యత తొలగించుటకు మంజూరుచేయడమయినది. 1923 సం|| జనవరి నెలవరకు కాంగ్రెసు సమాఖ్యు లెక్కలు వచ్చినవివరనే ఈదస్తవము యియ్యవచ్చును. మకాం బెజవాడ } (దస్తవము) టం. ప్రకాశం } అధ్యక్షుడు 16-2-23. (నరసింహ నకలు) (సం.) అయ్యదేవర కాశ్యేరరావు కార్యదర్శి.

నీన విషయము ఆంధ్రదేశమునకు లెక్క లెండుకివ్వబడుదు? అనునది. ఆంధ్రదేశీయులు యీవిషయమున ఆంధ్రకార్యాలయమును విశేషించి నన్ను దోషిగా చలచుచున్నారు. ఈఆంధ్రకార్యాలయము ఈవ్యవస్థాపకుడు ఆ మహాసంస్థయొడుట నొక గొప్పకాదు. ఆంధ్రదేశమేగాదు, అన్నిప్రాంతముల లెక్కలు యిచ్చుటకు మద్రాసు ప్రయాగ కార్యాలయములకు భాధ్యక్ష గలదు. ఆంధ్రదేశీయులు ఆంధ్రకార్యాలయమువారు తమలెక్కలను మద్రాసు కార్యాలయమున అడుగవలసియున్నది. కాస్తవముగానయితే వచ్చిరాంతమునజమాఖిజన్యు లెక్కలన్నియు పుస్తకాకారముగా ముద్రించి ప్రజల కొనుగడు ధర్మము. ఈ పని వర్తమానమున చేయబడును. వచ్చుచున్న రాబడి ప్రజలకు ప్రతికల ద్వారా తెలియపర్చవలెను అను ప్రశ్నయొకటిగలదు. ఇట్లు జరిగిన నెల్లెంబరుకొక పర్యాయముజేయబడినది. దాని తరువాత కొన్ని కష్టములవల్ల నటుల జేయబడవలక పోయెను. ఇంత వరకు నెల్లూరు, రాజమండ్రినుంచి వచ్చిన రు 19 తప్ప యితర జిల్లాలనుండి విరాళరూపముగా మేమేమియు పొందలేదని యీహించు చున్నాము. ఎవటిదచట ప్రచారకులకు వేతనము కొరకు ఖర్చు పెట్టబడుచున్నది. ప్రచారకులకు వారివారి కేంద్రములలో యివ్వబడుచున్న వేతనము ప్రతికలలో ప్రచురించుట విశేషవశ్యకముగాను. విరాళ రూపముగా నింతవరకు కార్యాలయమునకువచ్చిన వైకము సంబంధమైన లెక్కలు పెంటనే ప్రచురింపబడును.

నెల్లూరుజిల్లా తనపనిని సంఘటితరూపముగా చేయవారంభించినది. ఈ జిల్లాలో కార్యాలయ మొనర్చిన అధిక ఖర్చు నిచ్చుటకు జిల్లావాసులు పూనుకొనియున్నారు. ఇందువలన యీ జిల్లా లెక్కలన్నియు జిల్లాకమిటీకి యివ్వబడుచున్నవి. ఇతరజిల్లాలగుడ తన లెక్కలను గౌరవతొడల తమతమ లెక్కలను తీసికొనవచ్చును. ఆంధ్రదేశమున జరుగుచున్న హిందీప్రచారపుతనిఖి త్వరడలోనే కావచ్చు. నేనుగూడ తనిఖిజరుగునప్పుడు నిరీక్షకునితో యుండును. ప్రతిజిల్లాలయొక్క లెక్కలు పెంటతీసికొనివచ్చెనను అనుమతమున ప్రతిజిల్లాయు లెక్కలనుతీసికొని ఉత్సాహముతో పనిచేయవలసియున్నది. ముఖ్యముగా కృష్ణా, గుంటూరు, గోదావరిజిల్లాలు ముందంజవేసి పనిచేయవలసియున్నది. జనసముదాయము, కార్యాలయము, వాయుటలు సంఘటితరూపమున పనిజేయవలయున రాబోవు కాంగ్రెస్సవ మనము తయారు కావాలను.

కార్యాలయము ముత్తరాజువారి వీధిలోనుండి తన్నుకుల వారి వీధిలోనున్న 306 నెం.గృహమునకు మార్చబడినది, స్త్రులను ఆరోగ్యకరమైనది. ప్రచారకులు కావలసినవారు ప్రచారకులు కాగోరువారు నెల్లూరు హిందీ కేంద్రాలయమున హిందీ నభ్యసించగోరువారు నేనువచ్చు కేంద్రస్థానములలో కలిసి కొందురుగాక.

నిరీక్షకుని ఆంధ్రదేశ సంచారక్రమము:— నెల్లూరు ఫిబ్రవరి 24, బెజవాడ 25, ఆంగలూరు 26 బందరు 27, గుడివాడ 28, రాజమండ్రి మార్చి 1, కాకినాడ 2 ఏలూరు 4, తెనాలి 5, గుంటూరు 6, ఒంగోలు 7. రాంభరొసే,

వేలము ఆస్తుకము
యాదాళ్ల వెంకటసుబ్బయ్యగారి సుబ్బయ్యచెట్టి & సారా వెంకటసామి నాయుడగార్ల దివాలాసందర్భములో (నెటివన్ నెం 82/1921) **మెసర్స్ డౌడన్ కంపెనీ** వారు కడపజిల్లా కోడూరులో నున్న భూములు, గృహములు తోటలు వగైరాలు ఆయాస్థలములందే 1923 సం||రం మార్చి నెల 8 వ తేది శనివారమునాడు ఉదయము 8 గంటలకును తరువాతి రోజులందును ఒహిరంగవేలము చేసి విక్రయింపబడును. ఎలందార్లకు వ్రాసిన, క్యాటలాగు పంపబడును. నెం 21, నుంతురాను జిల్లావీధి, మద్రాసు

అందరికీని ఉచితము
నిలాజత్తు అనగానేమి? ఆంగ్ల భాషలో ఉత్తరములు వ్రాయవలెను. **Bharat Sanjivan & Co., (No 1) Kankhal U. P.**

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము

సంఘ సమావేశము యీనెల 18, 19, తేది యందు కాంగ్రెస్ కార్యాలయమునందు జరిగినది. సూతన కార్యనిర్వాహకుల విన్నికలును యితర ముఖ్యమైన తీర్మానములును చేయబడినవి.

- తీర్మానములు**
- (1) మన మండలమున దేశసేవచేసి కార్యాగ్రహణకు వెళ్ళినవచ్చిన మనవాడుకు లండనిని యీసంఘమును కృతజ్ఞతార్పణ అభినందనములను యీసంఘమువారు హృదయపూర్వకముగా సమర్పించుచున్నారు.
  - (2) ఈజిల్లా కార్యనిర్వాహక కార్యక్రమసంఖ్యను 19 నుండి 21 కి పెంచించుచు, యందులో రెండు స్థానములు శ్రీలకుగా ప్రత్యేకించి యుంచవలసినదిగా తీర్మానించడమైనది.
  - (3) కాంగ్రెస్ వస్త్రాలయమును త్వరలో మూసివేయవలసినదిగానున్న ఆ తేదీనాటికి సదరు వస్త్రాలయము మీద పెట్టుబడిపెట్టియుండు మొత్తమునకు ఆహుగా కష్టములుగాని, రోగముగాని, కాంగ్రెస్ మిటివారి పంపగా స్వాధీనము చేసికొనవలసివట్టుగాను శ్రీయంత కే.వి. రాఘవాచార్యులవారు వస్త్రాలయము తాలూకు లెక్కలను ఆడిట్ చేసి జలపలనీసిగానున్న కాంగ్రెస్ కమిటీ తరపున అధ్యక్షుజను, కార్యదర్శులలో నొకరును వస్త్రాలయమును స్వాధీనము పర్చుకోవలసినదిగా నున్ను తీర్మానించడమైనది.
  - (4) వైరస్త్రాలయం నెట్టుబడి మొత్తంలో నుండి రు 250/-లు ఖద్దరు ప్రచారము నిమిత్తము నెలదినములవ్యవధిలో కాంగ్రెస్ వారు అడిగినప్పుడు, ఇల్లిం చేలాగున శ్రీల సంఘమువారికి అప్పుగా యిచ్చునట్లును మిగత రు 500/-లు నూలు, దూది, కొనుగోలు మీదనే వినియోగపరచవలసినదిగా నున్ను తీర్మానించడమైనది.
  - (5) ఈ జిల్లాలో దూది, ఏకులు నెట్టుటకుగాను వక నెలపాటు నోపాతకాలం ఏర్పాటు చేయవలసినదిగానున్ను ఆ నెలలోనూ 5 గురు విద్యార్థులకు ఒక్కొక్కరికి నెల 1 కి రు 8-0-0 లకు మించకుండా పుస్తకారపు వేతనమును యిచ్చుటకును తీర్మానించడమైనది.
  - (6) ఈ పాతకాల పుంపుటకు పల్లిపాడు సత్యాగ్రహ ఆశ్రమముందు సౌకర్యములు కలగజేయవలసినదిగా వారిని కోరుటకు గాను కార్యదర్శులకు అధికార మియ్యడమైనది.
  - (7) జిల్లానుండి బందరు జాతీయకళాశాలలో రంగుచేయుటను నేర్చుకొనుటకుగాను ఖద్దరు విద్యార్థులను ఆరునెలల పాటు ఒక్కొక్కరికి నెలకు 12-0-0 లకు మించని పుస్తకార వేతనమును యీసంఘమువారు యిచ్చిపంపవలసినదిగా తీర్మానించడమైనది.
  - (8) ఇందుకు గా విద్యార్థులుగా పోషించినవారు యీనెలఖిల్లాలోగా ధరఖాస్తులు జిల్లా కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి గారికి పంపుకొనవలెను.
  - (9) 11-2-23 తేదిన చేసిన తీర్మానములో పంచమాఖి కృత్తిక కొరియుండు రు 100/00 గాక మరియొక రు 500/00 మొత్తమును రాష్ట్రీయసంఘమును కోరవలసినదిగా తీర్మానించడమైనది.
  - (10) ఈజిల్లానుండి ఖద్దరు విక్రయమును వీధులపెంట యింటింటికిని తిరిగిచేయుటకుగా రు 30 మందిని ఎన్నుకొనవలసినదిగా తీర్మానించడమైనది.
  - (11) ఇందునుగురించి దిరఖాస్తులు జిల్లాసంఘమునకు ఈనెలఖిల్లాలోగా పంపుకొనిన యెడల వారియొక్క వేతనముల గూర్చియు యితర విషయములను కనుగొనవచ్చును.) ఈజిల్లాలో లిలక్ స్వరాజ్యనిధి కనుకలచేయుటకు గాను జిల్లానుండి సంవరించుటకును స్వచ్ఛంద సేవకులను చేర్చుటకును జిల్లాతాలూకా నిబంధనలు ఏర్పరుచుటకును వేర్వేరుగా పుస్తకసంఘములు ఏర్పరుపబడినవి అభిభారతస్థాయిసంఘ సమావేశము నెల్లూరులో జరుపవలసినదిగా కోరుచు శ్రీయంతవీరుగ రాఘవరెడ్డి వగైరాలు వ్రాసిన పుత్తరమువిషయమై అఖిల్లాలోక సంఘ కార్యదర్శిగారిని వారియందు కార్యక్రమము గూర్చియు రాబోవు సమావేశములను ఎప్పుడువారు సమకూర్చుండునందుండునదియు తెలిసికొనవలసినదిగా కోరడమైనది. కాంగ్రెస్ కార్యాలయము } నెన్నెలకంటి రాఘవయ్య నెల్లూరు, 20-2-23 } జిల్లాసంఘ కార్యదర్శి

దేశీయ వార్తలు

అలహాబాదులో క్రొత్త పక్షమువారి సభలు

శ్రీమాన్ రాజగోపాలాచారిగారికిని - శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారికిని జరిగిన తంతివార్తలు

శ్రీమాన్ రాజగోపాలాచారిగారు తెలిపిన విషయములు

చెన్నపురి హిందూపత్రికాభిప్రాయము

సూరతులో మ్యునిసిపలు పన్నులు

ప్రజలు నిరాకరించుట - జప్తువారంట్లు

ఖాలిఫాగారు పంపిన పవిత్ర పతాకము

బొంబాయిలో గొప్ప ఉత్సవముతో జమ్మామసీదుకు గొనిపోవుట

మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము

రెండుపక్షములకు విజ్ఞప్తి

నిర్వాణవిధానములను కొనసాగించుట

ఈనెల 18 వ తేదీన పూనాగరమున రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసునకు 28వసారి. ఆసభలో ఎన్నికలు గూడ జరిగినవి. ప్రాధానము పరంజిగారి వక్రభూతుగాను. వైద్య, దస్తకీ, అప్పలల్ల, సమంతుగార్ల నుపాధ్యక్షులుగను - జేపు, ఆల్లకూ, మరాఠీ హానీవికర గార్లను కార్యదర్శులుగను - తులపలే, నేటుకిస్సానుత్తి త్తదాసుగార్లను ప్రెజిడెంటులుగను ఎన్నుకొనిరి. ప్రజలకు వైద్యముకలుగుటకును సర్వాధ్యక్షులు వెంపూరు టుకును రెండుపక్షములవారును కలసి నిర్వాణవిధానమును సాగింపవలెనని యీసభవారు కోరుచున్నారను తీర్మానముగా దింపబడినది.

తిలక్ స్వరాజ్యోధికి లక్షరూపాయలను కాంటినెంట్ వెయ్యిమంది వైద్యులను చేర్చుటకు సహాయసంఘము నేర్పరచిరి. భద్రుకాఖను ప్రచురణకాఖను వెలకొల్పిరి.

మహాజనుగారు ప్రకటించిన ప్రకటనమును కాంగ్రెసు సంఘము వారామోదింపలేదు. గాననందులకు కాంగ్రెసు సంఘమువారు బాధ్యులుకారు. ఆ ప్రకటనము నందలిచిత్రాలను సభ్యులుగను ఆసం దర్శకుగను సత్వరముగ నున్నదను తీర్మానముగూడ నామోదింపబడినది.

శాసనసభలకు వెళ్లగూడదు

డాక్టరు కిచలా, డాక్టరు ఛోయితరాంగార్లు చెలసాలనుండి పంపిన సందేశము

డాక్టరు కిచలా డాక్టరు ఛోయితరాంగార్ల లోపాలు తేచుచుండుగాకదా దోలియా చెలసాలలోనే యుండి వారి సందేశమును పంపిరి.

“సింధుజేతయలారా అసహాయోద్యమమునందు సుపూర్ణ విశ్వాసము కలిగి కాంగ్రెసు విధానమును కొనసాగించుట. శాసనసభలకు వెళ్లకదా. వెళ్లకదని యితరులకుగూడ బోధించుట. యితరకంటె నేను చెప్పదగినదేదీయును లేదని” డాక్టరు కిచలాగారు తెలిపిరి.

“వీరుసోదరులారా! కరుణకువారి నిర్బంధవిధానపా బల్యములను మీమనోధైర్యము ముందరించినట్లున్నది. ఆందువలన మీరు స్వరాజ్యమునకు మారుమొచ్చుటకును ఎన్నికైన నిరాశచెందకు. జయహిందుము దైవాధీనము. సుమర మొనర్చుచు యోధుని శుభ్యవిధి. మనము ఆశయమును ఒడచి గలుగుదుమను గట్టి నమ్మకముతో దానికొరకు ప్రయత్నము చేయవలెను. త్యాగముచేయు ధనమొసంగియు బాతీయోద్యమము నెరవేర్చుచు మీరుత్యజించవలసినవి నన్నిటినిత్యజింపు” దని డాక్టరు ఛోయితరాంగార్లు తెలిపిరి.

బర్మా ప్రైల సభ

రంగూన్, ఫిబ్రవరి 22:— అభిలబ్ధియ ప్రైలుసభ

(శాసనసభాప్రతేకమున కనుకూలు) యొక్కవార్తల వార్షిక సమావేశము ఆదివారమునాడు వెంబలో జరుగును. ప్రైలు స్థానికసంఘములందు మ్యునిసిపల్ కాన్సిలులందును శాసనసభ లందు ప్రవేశింపవలెననియు, వారు న్యాయకాన్త్రమునుచదువ వలెననియు, రాజకీయమును చురుకుగా పనిచేయవలెననియు తీర్మానములు చేర్చింపబడును. కోములోజరుగు తొమ్మిదవ అసెంబ్లీయ ప్రైలుసభలోని ప్రతినిధిని పంపుటయొక్క యోజన చేబడును.

అలహాబాదులో సమాధానసభలు

శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచారిగారు

తెలిపినవిషయములు

ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీన జరిగిన యంగుయిండియా క్రికెట్ ప్రకటించబడిన సమాధాననియమముల వరలమార్పులపై నియమ అట్లు మార్పులైన నియమములనుగూర్చియే యిప్పుడు అలహాబాదులో క్రొత్తపక్షమువారిలోనియమన్నా రనియు అసోసియేషను ప్రెజిడెంటు (వెనువారు కంటినెంట్. మాలానా ఆజ దుగారు మాదిరిన నియమములనే భారత కాంగ్రెసు కార్య సంఘమువారు బొంబాయిలో నామోదించిరి. వాని కప్పుడు విడ నాడుట తగవుగాదు. మాలానాఆజదుగారి నూచలకు వాకీంజీ పండిత్ నెహ్రూగార్లు పూర్తిగా నంగీకరించిరిని మాలానాగారు అలహాబాదు నుండి బొంబాయి కి వచ్చి తెలిపి రని 18 వ తేదీన శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు వారు బొంబాయినుండి కంటినెంట్ గాన మొదటి నియమము లకే వారంగీకరించిరిని నేను తలచితిని గాని సంకీర్ణవివరణా ర్థము నేను మరలమాలానాగారికి కంటినెంట్ను మీనియమముల కన్నిటికిని వారంగీకరించిరా యని అడిగితిని. అన్ని నియమము లకును వారంగీకరించిరి నిర్ధారణగా మాలానాగారు తెలుపు మనీషినిమరల సరోజినీదేవిగారు నాకుకంటినెంట్ గానబొంబాయి లో భారత కార్యసంఘసభ్యులకే నామోదింపబడిననియమము లనే అలహాబాదులో 27 వ తేదీన స్థిరపరచ కలసియున్నదని భారత కాంగ్రెసుస్థానియసభ్యులందరను. కంటెంట్నున్నారు ఆటులగాక మరల క్రొత్త నియమములను తెచ్చి వెట్టువెడల నిం తక్షణమేగా నామోదింపుట పొసగ దని రాజగోపాలాచారి గారు స్వరాజ్య క్రికెట్ కాలిఫోర్నియా తెలిపిరి.

తంతివార్తలు

I “బొంబాయి ఫిబ్రవరి 12:— సి. రాజగోపాలాచారి గారి-మాలానాగారు వచ్చి-సమాధాననియమముల కన్నిటికిని మాలానా నెహ్రూగార్లంగీకరించిరి. భారత కాంగ్రెసుస్థాని సంఘసభ వెంటనే జరుగవలెను. సరోజినీ”

II “తిరుచునావల్లి, ఫిబ్రవరి 12:— మాలానాగారికి. మీరు ప్రకటించిన నియమముల కన్నిటికిని వారంగీకరించిరాతిరు చునావల్లి కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు కంటెంట్ను:— రాజగోపాలాచారి.”

III బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 18:— రాజగోపాలాచారి గారికి-తన నియమముల నన్నిటిని వాకీం, నెహ్రూగార్లు (వార ఆస్పద్యము) పూర్తిగా నంగీకరించిరిని రూఢిగా మీకు తెలుపుచు మాలానా గారు నా కెరించిరి. సరోజినీ వాడును.”

కార్యసంఘమువారా-మోదించిన నియమములు

సమాధాననియమములు

(1) ఇక మూడువెలలదరకును రెండుపక్షముల వారును కలసి గయాకాంగ్రెసు సభలో నిర్ణయింపబడిన విధానమును కొనసాగింపవలెను.

(2) ఈ మూడువెలలలోను క్రొత్తపక్షము నేర్పరుచుట నుగూర్చియు శాసనసభలకు వెట్టుటను గూర్చియు ఎట్టికార్య మును సంభావించుటను జరుగగూడదు. ఆవిషయమునే తలపెట్టు గూడదు.

(3) ఆ మూడుమూసముల అనంతరమును కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకే నిశ్చయింపబడినచో దేశీయులందరను కలసి పనిచేయవలెను.

(4) జది సాధ్యము కానిచో బొంబాయిలో అనంతర కాంగ్రెసు మహాసభను జరుపవలెను.

(5) మహాసభ జరుగుటకు ముందొక నెలదినములు రెండుపక్షములవారును తమతమనిర్దేశములను దేశీయులకు బోధింపవచ్చును.

(6) వేరువేరుపక్షముల నేర్పరుచుట రెండుపక్షముల వారును కలసి కాంగ్రెసు మహాసభవారి తీర్మానములను నెర వేర్పవలెను.

21 వ తేదీ సభ

అలహాబాదులో 21 వ తేదీన జరిగినసభకు యిదివరకు తెలుపబడినవారు గాక రాఘవేంద్రరావు, బాబూగోవింద వాను (మధ్యరాష్ట్రీయులు), బాబూభగవాన్దాస్, శ్రీ క్రకాశ కరేంద్రజేవు, సంపూర్ణానందస్వామి (కాశీ), వి. జే. (విశుల బాయి) పటేలు (బొంబాయి), ముఖానుచంద్రబోసు, వి సి ఎస్. (ఇతడు సహాయోద్యమము నవలంబించి చెరసాలకు వెళ్లెను) గార్లుగూడ వచ్చిరి. వర్ష చాలతీవ్రముగా జరిగినది. పండితమా లవ్యా, పండిత్ నెహ్రూ, వి. జే. పటేలుగార్లు విస్తారముగా చర్చించిరి. 22 వ తేదీ సాయంకాలము 7 మొదలు రాత్రి 10 గంటల వరకు మరల సభజరిగినది.

సూరతులో మ్యునిసిపలు పన్నులు

ప్రజలు పన్నులు చెల్లించ కుండుట

సూరతులో ప్రజలు పన్నులను చెల్లించుట పూర్తిగా నిలిచిపోయింది. దొరతనమువారిచే నియమించబడిన సంఘమువారు బాన్సివాగ్దానుగారి సహాయమున కోరిరి. ఈయుద్వోగిని వెన్ను బాన్సివాగ్దాలో ప్రత్యేకముగ పన్నులను వసూలు చేయుటకు నియ మించిరి. ఇతడు నూరతుకు వచ్చెను. అసహాయులలో చాల మందికిని వెనుక మ్యునిసిపలు సంఘభ్యులుగా నున్నవారి కిద్దరి ని జప్తు వారంట్లును పంపెను.

గవీంద్రానుగారు 1921లో బాన్సివాగ్దాలో కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభింపదలచినపు డచటనుండి. డాక్టరు అమీర్బయ్య, మున్సి లుగారిద్దరును వెనుకటి మ్యునిసిపలు సంఘసభ్యులు వీరదర్శిని జప్తువారంట్లు పంపబడినది. వారివ్యవసినపన్ను 160 రూపాయలు. ఆందులకు కుర్చీలు, పట్టుకొట్టు, పట్టుబట్టు, వ్రాతబట్టు, మున్నగువానిని 250 రూపాయల వెలగల సామానులను జప్తు చేసిరి. ఈయుద్వోగికి ప్రజలెట్టి నిరోధమును కలిగింపలేదు.

వికేటంగు

వికేటపు బట్టలకు కాణములగడ్డ పీకటింగు గూడ కాంత యుగను దీక్షగాను జరుగుచునే యున్నది. దుకాణవారులు వలం టీరుటకు యిచ్చిందికలిగించుచున్న ను వలంటీరులు చలించుటలేదు.

సూరతు కాళిఫాగారు పంపిన

పవిత్ర కేతనము

బొంబాయి స్వీకరణోత్సవము

ఈ పతాకమును పిలస్తూ స్త్రీమరులో అమృతసురు దారి స్తరు సదితుగారు గొనివచ్చిరి 22-వ తేదీ సాయంకాలమున వేల కొలది ప్రజలు హిందువులును, మహమ్మదీయులును బొంబాయిలో బాలర్లరేవు వంతెనపై గుమికూడిరి. ఆ పవిత్రపతాకము ఆకుప సురు రంకుగలిగి యున్నది. దానినడుమనర్థ చంద్రరేఖయును నక్ష త్రిచిహ్నమును గలవు. చంద్రరేఖవైని కాళిఫా తన అధికార ముద్రకతో నైదుసార్లు మెలుకువేసెను. దానివైకని సంత కముగూడగలదు. సదితుగారు ఖాలిఫా మందిరమునకేగి వారిని సందర్శించగా కాళిఫాగారు భారతీయులను ప్రశంసించుచు సం దేశముపంపిరి. గొప్ప ఉర్రేగింపుతో నాపతాకమును బొంబాయి బాహ్యుభునీతు గొనిపోయిరి.

తిరువల్లిక్కేటి సంగీతసభ

పాట కచేరి

తిరువల్లిక్కేటి వేంకటాచలపెట్టివెధి నెంజరు 1 వ గృహ మున 25 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు తిరువల్లిక్కేటి రాజయ్య పూటకచేరి జరుగును.

గాంధీ శిక్షా దినము

మీర్జాపూరు సమావేశము

మంగళ వారము (27 వ తేదీ) శామి రాత్రి 9-30 వ
మరల విమలీల సాటికము పద్యరసబహుమతి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923-వ సం॥ ఫిబ్రవరి 22-వ తేది

శుక్రవారము

నిర్మాణ కార్యక్రమము

కాంగ్రెసులోని ఇరువత్తములవారును కలసి నిర్మాణ కార్యక్రమమును కొనసాగింపవలయునని, మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నది. ఈ హెచ్చరికను మహారాష్ట్రలో గాక, ఎల్లరచు గమనించు యుక్తము. శాసన సభలకు బోలెలయు ననువారును, శాసన సభా బహిష్కారమును కొనసాగింపవలయు నను వారు గూడ నిర్మాణ కార్యక్రమముయొక్క పటిష్ఠతను గుర్తించెదరు. మాకేం జబ్బాల్ ఖానుగారును తదితరులును, ఈ విషయమై స్పష్టపరచియుండిరి. తిలకు స్వరాజ్యనిధికి డబ్బును వసూలుజేయుటకును, కాంగ్రెసు వాలంటీరులను ప్రోత్సహించుటకును పాట బడుటతోపాటు, నిర్మాణ కార్యక్రమమును పూర్తిజేయుటకును బూనుకొనవలయును. లేనియెడల శాసనోల్లంఘనమును కొనసాగించుట దుస్సహ్యము. కద్దరు నిర్మాణమును కొనసాగించి పూర్తిజేయుచో, స్వరాజ్య లక్ష్య దేశమున ప్రత్యక్ష మగునట్లకు సందియ మేముండును? అధికదాస్యవిమోచనము గలిగించి, స్వశక్తిని బయల్పరచి కద్దరు నిర్మాణమును త్వరితగతిన పాడి యగునా? గాంధీమహాత్ముని "కద్దరు" సందేశము నందు మహాత్తరమగుసత్యము గలదు. కద్దరు స్వరాజ్యము దెచ్చునట్లు అతిశయోక్తి గానరదు. కద్దరు నిజత్వమునం దేరితిని పూర్తిజేయగలనో బాగు విచారించి, అన్ని రాష్ట్రములవారును తమ తమ పరిస్థితుల ననుసరించి ఫలప్రదమగు మార్గముల నవలంబించుట యుక్తము. ఇందువిషయమై కాలయాచన జరుగుటకు వీలులేదు. ఇయ్యది సఫలమగుచో, శాశ్వత భావమును గలుగజేయును. జాతీయ నిర్మాణమునకు తగు బునాదుల నేర్పరుచును. ఆహింస నిది పెంపుజేయుటయేగాక దీని పలన ఇతర నిర్మాణ కార్యక్రమాంశములను కొనసాగించుట సులభమగును. పంచాయతుల నిర్మాణము స్వరాజ్యస్థాపనమున కత్యంతానుకూలము. ప్రతి గ్రామమునందును, పంచాయతు లేర్పడి, తగవులను పరిష్కరించి ప్రజలలో నైకమత్యము నేనాడు పులిగొల్పునో ఆనాడే స్వరాజ్యము సుస్థాపితమగును. ఐకమత్యమునందే స్వరాజ్యము గలదు. గ్రామపంచాయతులే, గ్రామమునందు ఐకమత్యమును స్థాపించి, స్వపరిపాలనమునకు వెనుకదోహద మొనగుచుండెను.

గ్రామసంస్థలన్నియు ఎటుల నాశనమయ్యెనో, గ్రామప్రజలు చారిత్రకపీఠితులై దుర్భరస్థితితో నెలల కాలము గడుపుచున్నారో జి. టి. గారెటుగాదు "స్వాతీకరు" పత్రికలో స్పష్టముగ సూచించిరి. ఆ వ్యాసమును చదివిన, ప్రాచీన గ్రామ సంస్థలదృక్పథమును కనుగొనవచ్చును. మరల నట్టి సంస్థలు గ్రామములలో పునరుజ్జీవింపజేయవలయును. పంచాయతులు కేవల ఆదర్శప్రాయములు గావు. వానిని వెంటనే స్థాపింపవలయును. గ్రామ కాంగ్రెసుసంఘములు చురుకుగ బనిచేయుచున్నచో ఈపాటికి హిందూ దేశమంతయు నిసంస్థలతో నిండి

యుండెడిది. పూర్వము, గ్రామమునుండి జీవిత ప్రవాహము పట్టణములకు ప్రవహించుచుండెడిది. ప్రసిద్ధులగు కవులు, గాయకులు, శిల్పులు, పండితులు, గ్రామములలో నివసించుచుండిరి. పట్టణములకు వారిని రప్పించి, వారి సహాయమును పొందుచుండిరి. ఇప్పుడు వ్యవహారము తారుమారైనది. పట్టణమే, నాగరికమునకు నిలయ మను భావము వ్యాపించినది. గ్రామస్థులు పట్టణముల వైపునకు ప్రబోధముకొరకు నిరీక్షించుట తలపించుచున్నది. పాశ్చాత్య నాగరికపు ప్రభావమిది. కాని, పాశ్చాత్య దేశములందుగూడ, మరల గ్రామములకు బాండును నివాదము ప్రతిధ్వనించుచున్నది. వ్యవసాయమును పునరుద్ధరించి, ఆధునిక పారిశ్రామిక విధానమువలన గలిగిన చీకాకును తొలగింపుడని, లాయజుజార్జి ప్రభృతులు బోధించుచున్నారు. ఇంగ్లండులో పైతము, రాటము, మగ్గము, మరల పునరుద్ధరింపబడుచున్నవను వార్తలు చేరుచున్నవి. గాంధీమహాత్ముడు భారతీయుల దృష్టిని మరల గ్రామముల వంకకు మరల్చెను. గ్రామములను పునరుద్ధరింపవలసిన శాశ్వత భారతీయులపైనిపుడునిలిచి యున్నది. గ్రామపంచాయతులు తగవుల తీర్పుట యగాక, నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు మిగుల తోడ్పడును. ప్రతిగ్రామమును నిర్మాణ కార్యక్రమమును తదేకదీక్షతో నిర్వహించిన, అది యతి త్వరితముగ బూర్తియగును. గ్రామములు పట్టణములపై దృష్టిని నిగుడించుచుండునంతవరకు సత్యరాభివృద్ధిగలుగదు. గ్రామములే పట్టణములకు మార్గదర్శకమగుట, సులభసాధ్యము.

భారతీయులలో హృదయసంయోగము బలపడవలెననిన, అంటరానితనము తొలగుట అత్యవసరము. మానవులయెడ జరుపదగిన విధులలో నిది కనీసమయినది. ఐకమత్యమునకు గల ప్రతిబంధకమిందువలన తొలగిపోవును. నిమ్మజాతులు మానవ మాత్రులుగ నేనాడు పరిగణింపబడుదురో, ఆనాడు వారు సత్యరాభివృద్ధి జెందుటయేగాక, జాతీయోద్యమమునకు పెట్టనికోటవలె నుండురు. స్వరాజ్యము సుస్థాపితమగుటకు వీరి సహాయ మత్యవసరము. గ్రామపంచాయతు లీ విషయమై ఎంత కృషినియనను జరుపగలవు. దేశయువకులు భావనాస్యమును పెంపొందించిన విద్యనుండి విముక్తులై జాతీయవిద్య సభ్యసింప వీలగుటకు, ప్రతిగ్రామమునందును, ప్రతిపట్టణమునందును జాతీయపాఠశాల యుండుట యవసరము. ప్రస్తుత ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠాపనలకువలె, భవనములక్రిందను, ఇతర పరికరములక్రిందను విశేషద్రవ్యమును వెచ్చింపక, గురుకుల వద్దతిని విద్యను బోధింపవచ్చును. ప్రస్తుత సమయమున, విద్యాధికులు దృఢనిశ్చయమును బూననేరకయు, దృఢప్రతులుగ నుండలేకయు, తారుమారులాడుట తలపించుచున్నది. ఆధునిక విద్యావిధానమునందే, ఈ లోపము గలదని గుర్తించబడుచున్నది. జాతీయవిద్య దేశమున నెంత త్వరలో నల్లుకొనిన, భావ్యభ్యుదయమున కంత శ్రేయస్కరము. జాతీయవిద్యను వ్యాపింపజేయుటకు గ్రామపంచాయతు లెంతయు ఆక్రమకు రాగలవు. గ్రామసౌఖ్యమంతయు, గ్రామకాంగ్రెసు సంఘముల సంచలనముపై నాధారపడియున్నది. గ్రామములలో పునాదు లెంత బలపడిన, నిరాకరణ నిర్మాణకార్యక్రమము లంతవడిగ కొనసాగును. పట్టణములలో మాత్రము సంచలనము గలుగుటయు, పట్టణ నాసులు గావించెడి ప్రబోధమునకై గ్రామవాసులు చేచియుండుటయు జరుగుటచే విద్యాధికులుకొందరు తమదీక్షను విడనాడగనే గ్రామముందును సంచలనము దగ్గుమన్నది. దేశములో నుత్సాహములేదను నెపమున, మరల శాసనసభలలోనికి బోవలయు

ననియు, నిర్మాణ కార్యక్రమమును విడనాడవలయుననియు చెలుపుటకు కొందరు పాల్పడుచున్నారు. ఉత్సాహమనిన, సభలు, తీర్మానములు, మొదలగు గండ్రగోళమగుచో, ఇట్టి యుత్సాహము చిరకాలము నిలువనేరదు. ఎంత కాలమని, ఈ కార్యము జరుగుటకు వీలగును? దీనికొక మితముగలదు. కష్టపడినగాని ఫలముగలుగదు. బుద్ధుడప్రాయమగు ఉత్సాహమువలన శాశ్వతలాభముండదు. ప్రబోధమును ఉత్సాహమును, ఒక సమయమునందు అవసరములే. కాని ఎల్లప్పుడును, ఉద్రేకమును, ఉత్సాహమును, ప్రజల నావేశించునని తలచుట భ్రమ. ఈ యుద్రేకమును, ఈ యుత్సాహమును కార్యరూపము దాల్పవలయును. అప్పుడే యిది శాశ్వతముగ నిలిచి యుండగలవు. స్వపరిపాలనమున కప్పుడే చలంపని బునాదు లేర్పడగలవు. కష్టించి పనిజేసెడివారికి, నిర్మాణకార్యక్రమ మొనగినంత పని మరియొక కార్యక్రమ మొనగజాలదు. ఉద్రేకముపై యాశగల వారికిమాత్రము, అది చప్పుగ గనుపింపవచ్చును. కాని స్వప్రయత్నములవలన స్వరాజ్యస్థాపనము జరుగవలయుననిన, ఇదిదప్ప వేరుమార్గము గనుపింపదు. గ్రామము లందుచే ఇతర కార్యక్రమముల కొరకును, ఇతర సందేశములకొరకును వేచియుండక నిర్మాణ కార్యక్రమమును పూర్తిజేయ పాటుబడుట యవసరము. మహాత్ముని కార్యక్రమ సాక్ష్యము, గ్రామప్రజలు గ్రహించినంతగ, ఆంగ్లవిద్యాధికులును, పట్టణవాసులును గ్రహింపజాలరు. వారు దానియెడ విముఖులగుట యు వింతగాదు. దీని యుపయోగమును గ్రామప్రజలే పట్టణములకు బోధింపవలయును. కేవలయువన్యాసముల మూలమునగాక, కార్యసంసిద్ధత మూలమున, వీరు పట్టణ వాసులను ప్రబోధింపవలయును. ఇదియే సరియగు క్రమము. గ్రామప్రజలలో నింకను, నిరాడంబర జీవనముపైన విముఖత గలుగలేదు. పాశ్చాత్య వ్యామోహము వారి నింకను పూర్తిగ నావరింపలేదు. ప్రాచీనసంస్థలయందు వారికింకను గౌరవము తొలగలేదు. అందుచే భారతీయ సాంప్రదాయములను కాపాడుచు, స్వరాజ్యసంపాదనకై కృషి సలుపుశక్తి వారికున్నంతగ, తదితరుల కుండజాలదు. మహాత్ముని నిర్బంధించి, మార్చి 18 వ తేదినాటికి సంవత్సరమగును. ఆనాటికి గయాకాంగ్రెసు తీర్మానములను సఫలపరుచుటయందు, ప్రజలు సంతోష నిమగ్నులై యుండవలయును.

గ్రామములు గయాకాంగ్రెసు తీర్మానములను నిర్విఘ్నముగ సంపూర్తిజేయుచో, కార్యోత్సాహము పట్ల వెనుదీసిన పట్టణములు గూడ తమధర్మమును నిర్వహించుచుండును. ఉత్సాహము, కార్యముల ననుసరించియుండును. ఒకరు పాటుబడుచున్న రెండవ వారును పాటుబడుచుండురు. ఒకరు నిరుత్సాహము గనుబఱచిన, వీరి నిరుత్సాహ మితరులను నిరుత్సాహపరుచు చుండును. నిరుత్సాహము కార్యక్రమములందులేదు. ప్రజల మనములలో నుండును. నిరుత్సాహమును మాంద్యమును తొలగిపోవలయునని సంకల్పించిన, తొలగిపోవును. వానిని జూచి బెదరునంతవరకు, అవి భయపెట్టుచునే యుండును. అందుచే, ఒకరికొరకొరు వేచియుండక, ఎవరిధర్మమును వారు నిర్వహించుట యత్యవసరము. కొందరు గాఢదీక్షతో బనిచేయుచున్న అందరును బనిచేయుదురు. కార్యోత్సాహము ధ్వనిచేయదు. పైకి అంతగ గనుపింపదు. విజ్ఞప్తిగదు. కొందరిదృష్టి కది నిరుత్సాహముగ గనుపింపవచ్చును. కాని, యది నిరుత్సాహము గాజాలదు. నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించుట కన్ని పక్షములవారును చేతుల గలుపవచ్చును. ఎవరివిశ్వాసములను వారు కోల్పోనక్కర లేకుండ, అందరును కలసి పనిచేయవచ్చును.

శాసనసభలో చేత మొకమారు జక్కుకొనునెడల, నిర్మాణకార్యక్రమము కొనసాగుట దుర్లభమగును. దేశదృష్టి ప్రభుత్వమునుండి ప్రజానంకకు మరలినది. ఆత్మపరిశోధన జరుగుచున్నది. స్వతంత్ర పరిశ్వాసము ప్రబలియున్నది. ఇదియంతయు నితాకరణోద్యమ మునకు ఫలము. మరల ప్రజలదృష్టిని మాయగుడుల వంకకు మరల్చుట చే, పారల్యము మంకకుబోవు ననియు, నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణ ప్రయత్నము లాగిపోవుననియు, నిర్మాణకార్యక్రమ పటిష్ఠతయందు నమ్మక మంతరించు ననియు, కాంగ్రెసుపక్షమువారు భయపడుచున్నారు. కాని, ఎవరి యభిప్రాయము లెటులున్నను, నిర్మాణ కార్యక్రమమును నెల్లరును దీక్షతో కొనసాగించుచో, సందియములెల్ల ను తొలగిపోగలవు. దీనిని నిర్వహించుటకు, ఒకరినుండి వేరొకరు మరతులగుటయనుచితము. అందరికును ఈపనిముఖ్యమే. మహాత్ముడు కోరినటుల, పంజాబు మెయిలు వేగముతో నిర్మాణ క్రమమును జేరీయు లెల్లరును కొనసాగించునటుల పరాత్పరు డనుగ్రహించు గాక!

రాష్ట్రములు : ధనభారము తొలగకుండుట

రాష్ట్రముల బరువును తొలగించుట కింతవరకును జేసిన ప్రయత్నములు నిష్ఫలమయ్యెనని చదువరు లెరుంగుదురు. ఇంతకు పూర్వము, మెయిలుపత్రిక యొక గాలివార్తను ప్రచురించెను. రాష్ట్రముల బరువు కొంతవరకు దగ్గునని ప్రకటించెను. మంత్రులును మెయిలుపత్రికయు, ఒకరి నొకరు అభినందించుకొనిరి. కాని, ఈవార్త కాధారములేదని లండను టైముస్ పత్రిక వెంటనే వెల్లడిజేసెను. మరలనీవిషయము ఇంకొకరూపమున సామ్రాజ్యశాసనసభలో చర్చకువచ్చెను. యం. కే. రెడ్డిగారిందుకు సంబంధించిన తీర్మానమును సామ్రాజ్య శాసనసభలో నుపపాదించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు కొంత ఆదాయమును వెంటనే ప్రత్యేక పరిచి, ఆటుసంవత్సరములలో రాష్ట్రముల బరువును తొలగింపవలయునని ఈ తీర్మానము గోరుచున్నది. ఇట్టి తీర్మానము కొలదికలముక్తిదటనే చర్చకు వచ్చియుండ, మరల దీనిని చర్చించుటకు వీలులేదని యా డ్మే పణ దెలుపబడెను. కాని, అధ్యక్షు లీ యా డ్మే పణ నంగీకరింపక, రెండు తీర్మానములును వేరని నిర్ణయించుటచే, చర్చ జరుగుటకు వీలయ్యెను. రెడ్డిగారి తీర్మానము చాల వెనుదగియున్నది. రాష్ట్రము లీయవలసినధనమును వెంటనే రద్దుజేయవలయునని వీరు కోరి యుండలేదు. ఆటువత్సరములవరకును వీరు గడువిచ్చిరి. మొదటి యుద్దేశ మిదియే. కాని, ప్రస్తుతస్థితిలో, ఈభారము శాశ్వతముగ నిలిచిపోవునేమో ననుభయము గలుగుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ప్రతి సంవత్సరమును ధనలోపము గలుగుటచే, రాష్ట్రములనుండి లాగడి డబ్బును వదలుకొన దలచుటలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వము తనకు వచ్చేడి రాబడితో ఖర్చును సరిపెట్టుకొనగాని, ప్రస్తుతదుస్థితి దొలగజాలదు. ఇంచీకేపు కమిటీవారి సూచనల ఫలితముగనయినను, ఇండియా ప్రభుత్వము మేలుకొనునను నాశ గనుపింపదు. రెడ్డిగారు చెలిపినటుల, అన్ని రాష్ట్రములకన్నను మద్రాసురాష్ట్రము బీదదయినను, ధనభారము నెక్కుడుగ మోయవలసినవచ్చుచున్నది. మద్రాసు యూరపియను ప్రతినిధియగు సర్ గార్డను ప్రేజరుగారు, సుంకములనుండి ఇండియా ప్రభుత్వమునకు వచ్చేడి రాబడిలో కొంత భాగమును రాష్ట్రముల బరువును తగ్గించుటకు వినియోగింపవలయునని సలహానిచ్చిరి. కాని బొంబాయి

ప్రతినిధులు, మద్రాసుపై ధ్వజమెత్తుట విచిత్రము. ఈప్రశ్న అన్ని రాష్ట్రములకును సంబంధించిన ప్రశ్నయని వారు గుర్తించరయిరి. ఈ తీర్మానమును బొంబాయి ప్రభుత్వము హాయిగొగారును, కామత్ గారును ఎదిర్చిరి. మద్రాసు రాష్ట్రము తన ఆదాయముతో ఖర్చును సరిపెట్టుకొనలేదని, కామత్ గారు విమర్శించిరి. డాక్టరు గవరుగా రీతీర్మానము, ఆచరణయోగ్యము గాదనియు, అప్రస్తుతమనియు, చెలిపిరి. ఈతీర్మానము ఆచరణయోగ్యము గాకున్ను, రాష్ట్రభారము నేదయో యొకరితని తొలగిపోవలసిన అవసరముగలదు. లేనిచో రాష్ట్రముల పరిపాలనము కొనసాగుట దుర్లభమని తేలబడుచున్నది. ఈభారము తొలగించుట కింకొక మార్గము నెవరును గనుపరుచుటలేదు. గిన్వాలాగారి రొకసవరణ నుపపాదించుచు, ఏడు సంవత్సరములలో రాష్ట్రములభారము తొలగవలయునని కోరిరి. రెడ్డిగారి తీర్మానమువలన, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అధిక మగుపన్నును విధింపవలసినవచ్చుననిపించి, ఆయా డ్మే పణలేకుండ, గిన్వాలాగారిటుల ప్రతిపాదించిరి. బొంబాయి ప్రతినిధియగు జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారు తీర్మానమును సవరణకు కూడ ఎదిర్చిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వ ప్రతినిధులగు మాయరుగారు, బొంబాయి ప్రతినిధుల దృష్టిపథమును ఖండించిరి. బొంబాయి తనధనమును జూచుకుని గర్వపడకూడదని మందలించిరి. ధనభారముచే మద్రాసు ఎటుల కృశించుచున్నదో తేటపరిచిరి. నూతన ఆర్థికసభ్యులగు సర్ బేసెల్ స్కాటుగారు, ఆకును అందని పోకను పొందని అభిప్రాయమును సూచించిరి. వీరి దృక్పథమునకును, వెనుకటి ఆర్థికసభ్యులగు హెయ్లిగారి దృక్పథమునకును ఫలితమునందు భేదము గనుపింపలేదు. వీరికి రాష్ట్రములపట్ల సానుభూతికి, కొడుపలేదట. కాని తనకుమాలిన ధర్మమును జేయుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వము పాల్పడదని వీరు మందలించిరి. కేంద్రప్రభుత్వకోశము చక్కబడిన పిమ్మట, రాష్ట్రములభారము తగ్గునని వీరు సూచించిరి. కేంద్రప్రభుత్వకోశము ఇంతలో చక్కబడుమార్గము గనుపింపదు. మిలిటరీఖర్చు తగ్గునని దోచదు. సర్వీసులవేతనములను హెచ్చుజేయవలయునని గోలపెట్టుచుండగ, సివిలుఖర్చు మాత్రమేటుల దగ్గును? స్వల్పవేతనము గైకొనెడి వారిని కొందరును దీనివైచిన మాత్రమున ఫల మేముందును? ఆర్థికసభ్యుని యూహ సఫలమగువరకు రాష్ట్రములు వేచియుండవలయుచో, ఆసుమూహూర్తమెన్నటికయినను లభించునాయని సందేహముదయించును. ఇంకొకరుదగినటులుగనే, రాష్ట్రముల బరువును తగ్గించుటకు కాలనిర్ణయము జేయకూడదని, ఆర్థికసభ్యుడు తేటపరిచెను. అందుచే మద్రాసు వాసుల యాశలు అడియాశలు గాకమానవు. మెస్టరు ప్రభువు నిర్ణయము ప్రకారము, కొంత కాలమునకయినను రాష్ట్రములబరువు తగ్గునను నాశ గలదు. ఇప్పుడట్టి యాశ అంతరించును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, తమవ్యవహార మంతయు చక్కబడినపిమ్మట, ఏనాటికో రాష్ట్రముల బరువును తొలగించెదరట. తుట్టుకుదకు చర్చ నిలిపివేయబడెను. రెడ్డిగారి కంతశోష నిరుపయోగమయ్యెను. మద్రాసుసభ్యులకు ఆశాభంగము కలిగెను. మద్రాసుభారము తగ్గుమార్గము గనుపింపదు. సంస్కరణములవలన మద్రాసునకు గలిగిన గొప్పలాభములలో, మితిమీరిన ధనభార మొకటి. మద్రాసుమంత్రు లికమీద నేమి చేయగలుగుదు? డబ్బు లేనపుడు, వారు ఎన్నివిధానముల నేర్పరచిన నేమిప్రయోజనము? అవికాగితముమీద మాత్రము నిలిచియుండవలసినవేగద. ఇట్టిస్థితిలో మంత్రులు తమ ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొని, మద్రాసుభారమును

గూర్చి తమయస్మృతిని కార్యహాపమున దెలుపజలచినయడల, వెంటనే రాజీనామానిచ్చుటయే శరణ్యము. కాని, వారు తమస్థానములను విడువరని, ఇటీవల వివాదము బయల్పరిచెను. మద్రాసులో నన్ని పక్షములవారును, ప్రభుత్వమువారును గలసి ఏకాభిప్రాయులై యున్న ఇట్టి స్వల్పవిషయములో గూడ, సక్రమాందోళనము నిరుపయోగమయ్యెను. అట్టితెరి యాచనమార్గమువలన, స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుట దుర్లభమని తేటపడుట లేదా?

స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాల:—ఈ కళాశాలకు సంవత్సరముకు 10 మాత్రముల విరాళమిచ్చుటకు పెను కొండతాలూకా బోర్డువారు తీర్మానించి రని కళాశాలపథా నోపాధ్యాయులు మాకు వ్రాయుచున్నారు.

గుంటూరునందలి తిక్కనవిద్యానిలయము:—గృహప్రవేశోత్సవమునూ, పుష్కరోత్సవమునూ, దుండుభి నామ సం స్థానికులు ౧౦ ఆదివారము (25-2-23) జరుపబడు నుగాన జేరాలిమాను లెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థింతులు. పాతూరి శేషగిరిరావు, కార్యదర్శి.

మలేవిషయకోపన్యాసము యజ్ఞవిభాగము:—బ్రహ్మశ్రీ ప్రసంగవర పండిత జి. సోమశేఖరగారు శేపువుడయ (24-2-23) 7½ గంటల తలుకెట్టివిధ 217 పెం (రామస్వామికుడిలో) వైవిధ్యమును గురించి ఉపన్యాసించెదరు భక్తులు రావలయునని కోరుచున్నాము.

లక్ష్మీనిలాససభ:—హిందూ శ్రీలక్ష్మీలక్ష్మీసంఘదిన శ్రీనివాససభ వారి సాంవత్సరికోత్సవము తిరుణిక్కేసి హిందూ హైస్కూలు హాలులో 24వ తేదీ కనివారము సాయంత్రము 4-30 గంటలకు జరుగును. శ్రీలక్ష్మీలక్ష్మీ సభకు రావలయునని సభకార్యదర్శి మాకు వ్రాయుచున్నారు.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:—ఈనెల కడపటి ఆదివారము అనగా 25 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు పెరంబూరులో రామరాచారియార్ వీధి బండరుతోటలో ప్రార్థన గృహమున ప్రార్థన సభజరుగును. కీర్తన పద్యకవన యుక్తముగా వైష్ణవార్థ గావించబడును. అంతులు దయచేయ ప్రార్థింతులు.

కృష్ణగానసభ:—ఈసభవారు కనివారము 24వ తేదీ రాత్రి 9½ గంటలకు చెంగాయంగడి యందలి లక్ష్మీ థియేటరునందు 'వల్లివివాహ' నాటకమును ప్రదర్శించెదరు. కె. యస్. చెల్లపృథ్వీయ్య, మిస్సెసు కె. రంగనాయకి వి. యస్. యం. మువరంగారావు నాటకమునందు పాత్రలుగ నుండెదరు.

చెన్నపురి క్రైతలు క్లబ్బు

దక్షిణ యిండియా లాను టెన్నిసు టోర్నమెంటు చెన్నపురి క్రైతలు క్లబ్బు ఆవరణము ఈనెల 26వ తేదీ మొదలు లాను టెన్నిసు టోర్నమెంటు ప్రారంభమగునని కార్యదర్శులు మాకు వ్రాసిరి.

వ్యాయామవార్తలు

మద్రాస్ యునై టెడ్ క్లబ్ టెన్నిస్ పందెములు నిన్న సాయంత్రము మార్కండేయ వేంకట రామానుజులు రంగప్రసాద రామరావులతో డబుల్స్ సెమిఫైనల్స్ లో యోడిపోయిరి. మార్కండేయుల ఆట నిన్న సంతోగా సాగి రాలేదు. వేంకటరామానుజులు యథా ప్రకారముగనే ఆడెను రంగప్రసాద రామరావులు కలపడ్డకు వచ్చి చురుకుగ నాడి విజయము నొందిరి. రంగప్రసాద రామరావులు మార్కండేయ వేంకటరామానుజుల నోడించిరి. స్కోర్ వివరము 6-4, 6-4.

విదేశీయ వార్తలు

రూపుపరిస్థితులు

బ్రిటిషు ప్రదేశములో ఇనుపదారులు

బోనర్లాగార్ యభిప్రాయము

లండన్ ఫిబ్రవరి 21:-బ్రిటిషు ప్రదేశపు సరిహద్దులను దురల సురక్షణకేసిన రిటర్నస్ భావమునకు భంగము లేకుండ పరాసులు బొగ్గు గొంపోవుటకు చులకనగ నుండునని బోనర్లాగార్ కామన్స్ సభలో తెలియజేసిరి. నామకార్థము బ్రిటిషువా రాక్రమించు కొన్న ప్రదేశమును పరాసులు ఇచ్చితిమనియు అందు బ్రిటిషు సైన్యము లెన్నియు లేననియు నుడిచిరి.

జర్మను పోలీసుడు త్రువు

లండన్, ఫిబ్ర 21:-తన ఆయుధములు పోలీసుడునులేనిదే తమ భర్తములను నిర్వహించరాదని జర్మనుమంత్రి ఉత్తరువు జేసెను. ఆశ్రయణ అధికారులు పోలీసుదళమును ఏర్పాటుజేయుటకు వీలులేకుండ చేయుటకే ఈయన త్రువు చేయబడెనని అనుకొనుచున్నారు.

టుంటుఖామెన్ గారి గోరి

లక్నోలో తమ పురాతన వస్తు పరిశోధనము, ప్రకృతి శాస్త్రము కళల విచారణ ముగిసినపిదప, అవసరమైనచో టుంటుఖామెన్ గారి గోరి ఆఖరుసారి ఎక్కడ నున్నచో ఆ ప్రదేశమునందే టుంటుఖామెన్ గారి శరీరము నుంచునటులు ప్రభుత్వమువారు తమ పలుకుబడిని వినియోగించవలె నని కామన్స్ సభలో ఎర్ హెచ్. బ్రిటెయిన్ గారు నూచించిరి.

ఈ విషయమై తీర్మానించు ఏర్పాటులు, అధికారము అంతయు ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారి చేతనే చేయబడును. అందుచే రాము బోక్సము కలగజేసికొనవనిరి. (సంతోషము.)

నౌకా నిర్మాణ సహాయచట్టము

సు యునైటెడ్ స్టేట్సు సేనాబలలో చర్చించుచు టుంటుఖామెన్ గారి గోరిని గూడ ప్రస్తావించిరి. వైవిధ్యమును గూర్చి చర్చను పిల్చిప్రకారము ప్రారంభించిరి. జాతీయమితిని గూర్చి 10 కిలో గంటల వరకు రావలసి పోలీసులకు పెద్దగాదు మాట్లాడిరి. సెనాబలలు సభ మందిరపు మూలందు నిర్మించు చున్నవారిని, తనారాలో మాట్లాడుచున్నవారిని పోలీసు సార్వే టులేసెను.

జేకోస్లావియా ఆర్థికమంత్రి డాక్టరు రాసిక్ గారు చని పోయినందులకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమ సానుభూతిని తెలియజేసిరి. జేకోస్లావియా రిజర్వ్ ప్రభుత్వ మేప్పుటకు వీరే కారణము.

జిస్తితుగారు ఆంగ్లోరా కేగుట

లాసేరు భగ్గుమునకు పరాసులను నిందించుట తురుష్కల ప్రతిపక్షములు

కాక్ స్టాటిస్టికల్ ఫిబ్రవరి 21:-ఆంగ్లోరావార్తల్లు తెలుపుచున్నవి. ఆంగ్లోరా విదేశాంగ సభ వారియెటు లాసేరుభక్త్యుక్తికరముగ పరిణమించుటకు శక్తివంతమైన ప్రయత్నించిరి నని ఇన్స్టిట్యూట్ గారిని. చాల ఉదారభావముతో ఎన్నియో సౌకర్యమును కలుగజేసితి ననిరి. చర్చకాలమున పరాసులు ఆర్థికాది విషయములలో పట్టిక పట్టు ను, ఎంత మాత్రము విడువక పోవుటచే సభ ఆడిపోయెను. తమకు లాభముగ నుండునని తోచిన పరాసులు తమ వైఖరిని మార్చుకొనవచ్చును అనిరి. అనంతరము ఆంగ్లోరా సభవారు రహస్యముగ సమాజేశమైరి. పరాసులను తీవ్రముగ విమర్శించుచు జాతీయ ఒడిబడికనే అవలంబింపవలయు నని ప్రతిక లన్నియు ఆంగ్లోరా సభవారిని హెచ్చరించుచున్నయవి.

మంచు తుపాను

బ్రిటనులో మంచుతుపాను వీచుటచే రైలు బండ్లు ఆగి పోయినవి. అందరకును చాలావిఘ్నగ నుండెను. ఎన్నడు ఎరుగని ఉరుము, మెరుపులు బయలుదేరినవి. ఒక వైద్యాలయముమీద

పీడుగు బడినది. కొంచెము నష్టము గల్గెను. ప్రాణహానిమాత్రము తటస్థించలేదు.

సామ్రాజ్యవస్తు ప్రదర్శనము తృప్తికరముగ జరిగిన గాని తామియదలచుకొన్న 50000 పానులను ఇచ్చుటకు వెనుక దీపెదమని దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు నూచించిరి. వీరికి చాల అసంతృప్తికరముగ నున్నది.

విదేశపు మారకము ఇప్పుడు కొంచెము అనుకూలముగ నున్నది.

లండనులో విదేశీయులు

వీరి సంఖ్య 838 నుండి 266 వా న 10000 కుండికి తగ్గినది. 1921 లో విదేశీయులు 188000 మంది కావునముండిరి. రషియనులు 84000, పోలులు 8000, పరాసులు 18000, ఇటలీ వారు 11000, జర్మనులు 9300. ఇతర సంఖ్య తగ్గిపోవుటకు కారణము యుద్ధము మొదటిది. రెండవ కారణము సమైక్యత, వలసనిబంధనలు.

జర్మనులు 20,000,000 బంగారు మార్కులను ఋణము జేసెదరు. ఈఋణముచే జర్మనులు మార్కుపడి పోకుండ జేసి కొనుటకు వీలగునని ప్రతికలయభిప్రాయము.

పోలండు, లుథేరియా దేశములమధ్య నున్న తటస్థపదేశమును పరీక్షించుటకు బోయిన బ్రిటిషు అధికారులను ఇద్దరిని లుథేరియా ప్రభుత్వమువారు అరెస్టుజేసిరి. బ్రిటిషు కాన్సులు వీరిని జూచిన నంటనే లుథేరియా ప్రభుత్వమువారు సద్దరిగిదలిపెట్టిరి. దీని కంతకును తగిన సమాధానము నీయవలెనని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు లుథేరియా ప్రభుత్వమువారి నడిగిరి.

వాస్తు సంఘము

ఈ జిల్లాలో బ్రిటిషువారు తనచేతిలో కీలకముగలరె నున్న అడ్డవాసెగారిని ప్రధానమంత్రిగ నియమించుట తటస్థములేదని వాస్తు సంఘము వారు ప్రకటించి నందులకు ఈజిప్టు సైనిక గవర్నరు వీరిని విలిపించి మందలించిరి. ఈ ప్రకటనముచే ఆంగ్లేయులను జంపుటకు మరింత ప్రోత్సాహముగ నుండుననియు అందుచే జరుగు శరము లన్నిటికిని వీరే యుత్తరవాదులుగ జేసిబడుదురనియు, జగులు లు పాసాగారి యింటిని పోలీసువారు మూసివేయుటకు వీరే కారణులనియు సైనిక గవర్నరు తెలియజేసెను.

ఎర్ విలియము మేయరుగారి విశేషమును యూరపు దేశచారిత్రికము హిందూదేశపుచరిత్ర, భూగోళశాస్త్రములందు పొందికలమును అభివృద్ధిజేయుటకు లండన్ విశ్వవిద్యాలయపు కళాశాలలో ఏర్పాటు చేయబడుచున్నది. ఈవిధానము ప్రకారము వైకళాశాలలో వట్టములను బొందుటకు బ్రిటిషుసామ్రాజ్యపు విశ్వవిద్యాలయపు వట్టగ్రులు అప్పులు. వీరికి విద్యార్థి జీతము లీసబడును.

ప్రతిపక్షము

వస్తు భారము

ప్రతిపక్షమువైన ఒడించబడిన వస్తు భారమును గూర్చియు ప్రభుత్వమువారి ఆర్థిక విధానమును గూర్చి సర్ విలియం బాయిక్స్ విమర్శనాగారికి ప్రతిపక్షమువారు తెలియజేసిరి. ఇతడు అతలంబించవలసినవిధానమును నూచించిరి. హిక్సుగారి సంగతిని బాల్టిక్ గారికి తెలియజేసెద మనిరి.

రిచిస్ బ్యాంకులో రుమేనియనులు డిపోజిటు జేసిన సామూహ్య 8800 000 బంగారుమార్కులను రుమేనియను కిచ్చి వేసిరి. తక్కిన మొత్తమునుగూడ ఇచ్చివేయవలెనని రుమేనియనులు కలుగజేసిరి.

బిరిషు విప్లవకారులు చీలిపోవుట

బోల్షివిక్ కుట్రలు

డబ్లిను ప్రభుత్వవ్యవస్థలను జంపయత్నించుట రిజర్వ్ పత్రమువారిలో భిన్నాభిప్రాయము ప్రారంభమైంది. వీరు చీలిపోవుచున్నారు. దీనికి దృష్టాంతము డిటెలరా మక్సిమీగార్డకు జరిగిన ఉత్తరప్రభుత్వ తరములు పట్టుబడుటయే.

విద్యాంధు నుభ్యంస ముచే యుటకు ఇంగ్లాండు నుండి కమ్యూనిస్టులు సామును బంపిరనుటకు సందియములేదు. సోవియటులను యునైటెడ్ స్టేట్సువారు గుర్తించుటకు యునైటెడ్ స్టేట్సులో నున్న బిరిషు సంఘములవారు తమపలుకుబడిని వినియోగించెన రని జెప్పవలయున్నది. ఇంగ్లాడునుండి రిజర్వ్ కలను స్వీట్సులలాండు సోవియటులతో ఆలోచించుటకు బంపిరి. ఆయుధములను సామును సోవియటులు సప్లయజేసిన తన సంఘముకు యునైటెడ్ స్టేట్సువారు అంగీకరించునటుల ప్రయత్నించెద మని రిజర్వ్ కను బిరిషు దృష్టాంతమును జూపుచున్నారు.

సెనాటుగోష్ఠి గారి యింటిని ఒప్పకారులు తగులబెట్టిరి.

గాల్వేలో ఆయుధపాణులై నిందించుచున్న 18 గురు విప్లవకారులను ప్రీస్టేటువారు పట్టుకొనిరి.

లెస్టి నెంటు ఎవరనుగాని శకమును గొంపోవుచున్న అంబులెస్సుబుడివై విప్లవకారులు తుపాకులను ప్రయోగించిరి.

ప్రభుత్వ కార్యాలయములను కొన్నిటిని తగులబెట్టిరి. ఒక విప్లవకారుడు కాల్పుబడి చనిపోయెను. మరొకగురు పట్టుబడిరి. భూములో జెట్టిన మందుగనులు పట్టుబడినవి.

భార్య దూబరా ఖర్చు

ఒకభర్త భార్యకునులకు 657 పానులను బట్టలరక్తకు లకు ఇయ్యవలసినవైనను. భార్య కాపురమునకు వచ్చినపుడు సాలు 1 కి 1000 పానుల ఆస్తి భర్తకుండెను ఆమె విదాకులైన ఖర్చుల నిచ్చుటకు 60300 పానుల తనఖామీద అప్పు చేసెను. అప్పటికి ఆమెకు 18000 పానులు అప్పున్నటులు తెలిసెను. ఇందులో ఆమె దుస్తులకే 5000 పానులు అయినవి.

ఈ ఋణములను తీర్చివేయుటకు ఆతడు తన ఆస్తివంత అమ్మివేసెను. ఆతనికి వైద్యములో ఇచ్చు జీతము తప్పువేరు ఆస్కారము లేదు. కొంచెము పొదుపుగ ఖర్చు చేయవలెనని భార్యతో జెప్పెను.

నాయు మూర్తి విచారణ సల్పుచు వాకిడదుల పరీక్షించుచు పట్టు మేజోల్ జరిగి 1 కి 70 పానులు ఖరీదు చేయబడుట జూచి అక్కర్లపడి ఇంత దుబారా ఖర్చు చేయుచుంటివా యని. ఎన్నడైన భర్తను గట్టిగ శోధపడితివా యని యడిగెను. నేను అంత ఖర్చు చేయవలదని జెప్పితినియు భార్య అందుచే ఆత్మహత్య జేసుకొనెద నని జెప్పినటులు న్యాయమూర్తితో జెప్పెను. అయితే ఈ అప్పులన్నియు ఒక్క బట్టకు ఇంత దుబారగ అయినవేనా యని న్యాయమూర్తి యడిగెను. లండనులో తిగనమించిన వేషదాజి ఎవరును ఉండరాదను సంకల్పముతో ఇట్లు దుస్తులను కొని ధరించుచుండెననెను. ఒక్క సమయమున 80 మోస్తరుల దుస్తులను బెట్టుకొని యుండె ననియు, సామాన్యముగ ఎవరికైన మూడు జతలకంటె ఎక్కువ ఉండుట అపురూపమని భర్త తెలియజేసెను. ఇదంతయు విని ఈ ప్రకారము నీ భార్యబట్టకు నీ ఆస్తిని అంతయు పోగొట్టుకొని యుండువని న్యాయమూర్తి యనెను.

రూపుపరిస్థితులు

రూపుపరిస్థితులమై బ్రిటను మధ్యకర్తరిగనుండి పరిష్కరించుటకు పరాసులంగీకరింపకు. దీనికంతకును ముందు రూపుపదేశమును ప్రాగు, జర్మనీ, బెల్జియం, ఇటలీవారి పాలనములో నుంచి నష్టపరిహారములమీది డివిడెండునుపంచిపెట్టుటకు అంగర్థాతీయ పాలక సంఘము సే్వరచరలయ్యుననియు కార్మికసభ్యులు నూచించిరి.

రూపు, రైసు వాచభాగమున నున్న ఇనుపదారులను ప్రాంతో బెల్జియను అధికారులు వశపరుచుకొనుటకు నిశ్చయించుకొనినది తెలియచున్నది.

మానవకోటికి మహావర ప్రసాదము

అతిమాత్రవ్యాధికి ఇక్ నులిక్ అనుమందు సర్వసాధారణముగ అందరకును దోహదములు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

ఒక భూమినికొని దానిని బాగుజేసి యభివృద్ధిలోని దెచ్చిన అది గ్రాత ఆస్తిగా నెంచబడవలయునా లేక ఉన్నదానికి అదనముగ జేన్సుకొనవలయునా అను ధర్మగండేనాను బయలుదేరినది. ప్రభువుల సభవారి విషయమై తీర్పు నింకను జెప్పలేదు.

పాశ్చాత్యరాజ్యతంత్రము

బల్గేరియా ప్రభుత్వము

(వి. ఎన్. శర్మగారు వి. ఏ. బి. టి.)

చాలా సురాష్ట్రములలో బల్గేరియా చాల ప్రఖ్యాతిగాంచిన దేశము. ఆచారవ్యవహారములందు బల్గేరియాపజలు చాలవరకు గ్రోమేనియనున, పోలియందును, వీరివర్తనము నతిప్రాచీనమైనది. వీరిదేశపురాజును రష్యాలోవలెనే జూరు అని పిలుతురు.

ప్రపంచయుద్ధమున బల్గేరియాను జడిన కష్టములు ఆనంత విజృంభణ యుద్ధముగల్గిన ప్రజల నేరురించి, ఎందరో వర్తకులు, అధికారులు, గడించినభనలాభా మిలయని చెప్పవచ్చును. రష్యాలో విప్లవ మారంభమొనెట్టిన బల్గేరియా రాజ్య పరిస్థితులు చిందరవందర గాజొచ్చెను. రైతాంగమువారు విప్లవములలో చాలవరకు జోక్యము పుచ్చుకొని, జారుప్రభుత్వము నెంతయో తిప్పుల పెట్టసాగిరి. కొంతకాలమునకు రాజును అతని మంత్రాంగమును పారద్రోలి, నూతనప్రభుత్వమును 1921న స్థాపించుకొనిరి. యుద్ధకాలమున దేశభాగ్యమునంతయు దోచుకొనిన, వర్తకుల నెందరినో జేరించిరి. ఇప్పటి బల్గేరియా ప్రధానియగు ప్రాచోలిగారు రైతు. మంత్రాంగము వారందరు రైతులు. క్రైస్తవులలో అసంఖ్యాకులు రైతులు ప్రభుత్వమున రైతుప్రభుత్వ మనియే చెప్పవచ్చును.

ప్రభుత్వకార్యక్రమమున నిర్ణయించుటకు బల్గేరియాలో పార్లమెంటు గలదు. ఇందు 225 గురు సభ్యులు గలరు. వీరిలో మొన్నటి ఎన్నికల ననుసరించి, 107 గురు రైతాంగమువారు, 55 గురు కమ్యూనిస్టులు (రష్యా రాజ్యతంత్రమున వీరిని గురించి చదివినవారు ముగ్ధులు!) 10 గురు సాంఘికవాదులు, 8 గురు అతివాదులు, 63 గురు ఇతరవర్గములవారికి చెందినవారు గలరు. ప్రభుత్వమున సామంతులు, జమీందారులను మాటయే లేదు. దిక్షదములు తీసివైచిరి. (పూర్వపు రాజవంశమున, ప్రజా ప్రతిపాదియు నగు బొరిగు రాజవంశమునకు గల గౌరవ ప్రేమలతో రాజవీరులను మాత్రము నుంచెరి. ఈయనయే రాజవంశమునకు జన్మించుకొనియెడల, నూతన ప్రభుత్వమున కియ్యన అధ్యక్షునిగ నియమించియుండెడివారు. కాని ఆయన అదృష్టము పండినదిగాదు! పాపము! వంశపారంపర్యముగ, ప్రజలను పీడించుచు, నుభవంపదల ననుభవించుచున్న రాజవంశమువారు నైతము నూతనోద్యమవాదావనిమలన సామ్యుజ్జ్వలై, తమ హక్కులన్నింటిని ప్రభుత్వమున కిచ్చి స్వార్థత్యాగులైరి.

ఇప్పటిరాజ్యకార్యధురంధరుడగు ప్రధాని స్టానొలిస్కి గారి కుమార్తె 44 సం॥ బండును. రైతుపురుషుడు. హాల్ విశ్వవిద్యాలయమున వ్యవసాయ శాస్త్రమున పట్టభద్రుడై, కొంతకాలము బడిపంతులుగ నుండెను. స్థూలకాయుడు. ఈ యనకట్ట దేశీయులకు గల గౌరవము అతీతము.

పట్టణమువారికి, కొంతమందికి, వీరు రైతాంగ పక్ష పాతులైనందున కొంత అయిష్టము గలదు. పట్టణములలోని పాటకజనాంగమునకు వీరిలన చాలకష్టమునంభవించునని భయపడసాగిరి. 1920 సం॥ ప్ర జనాభా లెక్కల ననుసరించి, 35,102 పాటకజనాంగము, 1,999 కర్మాగారములు దేశమున గలవని తెలియుచున్నది. ఇంకను ఎన్నియో నూతనపరిశ్రమల స్థాపనమున ఆచరణగలదు. మంత్రాంగమువారు, పార్లమెంటువారు, చాలవరకు రైతాంగమువారైనను, తమ దేశోద్యోగినిగిరికి నకుగాను, అన్నివిధములవారిలో కలసి మెలసి కురిపాలనా విధానమున జరుపుచు పాటకజనాంగమువారి భీతిని చాలవరకు పారద్రోలి యున్నారు.

ప్రధాని మంత్రాంగమువారు తమరాజ్యపాలనావిధానమును గురించియు రైతాంగమువారు రాజ్యతంత్రమును ఎంతవరకు తమకాధ్యక్షులను గ్రహించి వానిని నిర్వహించవలసినదియు నూచించుచు 1921 సం॥ మార్చి నెలలో నొకగొప్పప్రక్రమము ప్రకటించియున్నారు. ఈప్రక్రమము చదివిన, బల్గేరియాప్రభుత్వాద్యములు మనకు చాలవరకు తెలియగలవు.

అందలి ముఖ్యభాగముల నిందు నూచించుచున్నాను. మానవజాతిచరిత్రమునం దంతటను రైతాంగమువారు ఎన్నెన్ని బాధల ననుభవించినదియు, వారు తమ చెవులతో భూమిని నేర్పముచేసి, ఫలితముల నన్యాయ భావోన్వేషించియు, మానవగౌరవ ప్రతిష్టలను నైతము నిజపుకొనుటకు శక్తిమితులు కాకుండుటయు అందరికిని తెలిసినవిషయమే. ఇట్లుండ వీ రెట్టిపరిస్థితులలోనున్నారు? స్థిరీభృక్వభూమిక్వడేమైన మారినదా? నాగరకాశేవక వీరిని కామించినదా? ఈజాతి యిప్పటికిని మూలకన్న అభయముగా చూడబడుచున్నది. వీరిభాగ్యంపదలను ఇతరులు దోచుకొని ఇంకను నానాహింసల బెట్టుచున్నారు.

నాగరికత యినిన, మానవతేనోదాయమును పెంపొందించుటకు మానవుడు ప్రకృతిశక్తులను స్వాధీనము చేసికొని తులనూగుట యని అందరు తలంచుచున్నారు గదా! ఈనా రంత రైతుల కెంతవరకు భాగమియ్యబడినది? వారికష్టములు ఏమైన నివారణాయుక్తా? శాస్త్రముల అభివృద్ధినిగురించి వారి కేమైన తెలియునా? నాటకరంగములలోని విషయములనుగాని శ్రీరమములలోని తత్వమునుగాని వారేమైన గ్రహించగలిగిరా?

కీర్తికాయలైన గొప్పగొప్ప మహానీయులగురించి వారికేమైన తెలిసియున్నదా? ప్రకృతపరిస్థితులలో వారి కెట్టి ఆచరణముల నిచ్చుటలేదు. ఇందువలననే, రాజ్యపరిస్థితులలో నెట్టిమాన్యులు గలుగుచున్నారో, తమజీవితములను నైతము కోసి, విప్లవవాదులై తమకుకష్టముల నాపాదించుకొనిన వారిపై చిర్యకుగాలు ద్రవ్యుచున్నారు.

ఇప్పుడు వారి కథవధమున ద్రోశుచున్న పన్నులలో చాల మార్పులు జరుగవలయునని కోరుచున్నారు. బానిసత్వము నుండి విముక్తులై తమకష్టవహరములను కర్మస్వాతంత్ర్యములతో నిర్వహించుకొన వాంఛించుచున్నారు. ఎవరును భూమి తమదే యని అధికారమును చెలాయించక తమ ఆచరణములకు కామని నంతభూమిని మాత్రము ఇతరులతో కలసి మెలసి, నేర్పము చేసికొని సాంఘికసాంప్రదాయములను పునరుద్ధరింపగలరుచున్నారు. విద్యాదేశక నొకరినొకరుచేత అందరును సరస్వతీదేవిని పూజించుటకు ఆచరణ మీయ వాంఛించుచున్నారు.

రైతాంగము ఏదేశములోనున్నను గరియే. వారందరు సోదరులు. అందరి పరిస్థితులు గరిగమానములుగనే యున్నవి. అందువలననే ఒకరికష్టముల నొకరు చెప్పుకొని, వానిని ఏకముగా నివారణచేసికొనుటకు నానాదేశరైతాంగపుష్కల అత్యవసరము. ప్రతిదేశమునను, ఇట్టిసంఘమునకు కాభాసంఘములించి తమతమ పరిస్థితులను తెలిసికొని, వానిని బాగుపరచుకొనుటకు తగిన విధానముల నవలంబింపవలయును. ప్రతిస్థావముల స్థాపనములన రైతాంగమున కెట్టిలాభము గల దని కొందరప్రవృత్తచువచ్చును. ప్రపంచయుద్ధము వారికన్నులను దెరిచినది. మానవ సంఘమున తమకుగల స్థానమును గ్రహించివారు. తమస్థానముల నేర్పముగ బాగుపరచుటకు విధానముల నవలంబింపవలయునో, వారి నేర్పముగా కార్యకూలముగ చేపవలయునో నూచించుటకే వారికి ప్రతిస్థావము లావశ్యకములు.

అన్నిసంఖ్యాకులగునాగరవాదులు, భవంతములు వారాప్రతికా సంపాదకులు, మానవసంఘముమీద నెట్టిదయాదాక్షిణ్యము లేక, వారి మానవసంఘములను పోషించుటకు ప్రోత్సాహకారులై యున్నారు. వీరి కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు ప్రతిస్థావములను స్థాపించుకొని చేసికొనిన కట్టుదిట్టములు అవంతములు. స్వాతంత్ర్యము శాశ్వతయునని, అందరకుఁ మాకర్తవ్యము నీమనఃకలమున వీరు బొందుచు పోవునటులు ఆచరణలో ప్రఖ్యాతి గాంచియున్నారు. యుద్ధానంతరమున రైతాంగము వారు వీరత్వమునంతయు గ్రహించివారు. వీరి అధికారమును అవలంబింపగలిగిన మానవసంఘమెన్నటికిననుక్తిగాంచవలదని గ్రహించిరి. రైతాంగమువారి ఈనూతనోద్యమము తాత్కాలికముగ నుద్భవించలేదు. స్వాతంత్ర్యమునకు రాలేదు. మధ్యయుగములలో నీకాలములలో వీరుపడి కష్టములను, వానిని నివారణచేసికొనుటకు చేయుచున్న ఆందోళన నేడు మరదిరా? ఈయుద్ధమును బహుశతాబ్ది కలనుండి జీవము నిజపుకొనినదయ్యుచున్నది. ఈయుద్ధమునకు మూలము అధికపరిస్థితులు. రైతుల స్వాతంత్ర్యవిజయము ఈ ప్రతియుద్ధమున రైతాంగమువారు నగరవాదులను, భవంతముల నెదుర్కొనవలసియున్నది. రైతాంగమువారు, వారివివాదమునకు బద్ధకంజులై వారని తలంచుట గొప్పతప్పు. అట్టి అదర్శము వారి జీవనాశయములలో నెచ్చటను లేదు. ఈద్యమవాదమునకు వారిసహాయము ఆశించుచున్నది. వారిపరిస్థితులను నైతము బాగుపరచుట రైతాంగమువారి ఆశయము. రక్షప్రవాహమును ప్రవహింపజేయుట వారియుద్దేశ్యము గాదు కాంతి దేశమంతటను వ్యాపించి, అందరు చల్లగ జీవించవలయుననియే వీరికోరిక. ఇట్టిపరిత్రాదర్శములతో సంస్థాపించబడిన యుద్ధమును ప్రపంచకాలానికి చేయు మహోపకార మతీత మని నానా రాజ్యసభవారు గ్రహించవలయును. ఈ సభవారి సహాయముండెన రైతాంగమువారి కోరికలు చాలవరకు కొనసాగగలవు. ధర్మరక్షణముకొరకు సాంఘిక సాంప్రదాయముల పునర్ధారణకొరకు రైతాంగమువారు బద్ధకంజులై యున్నారే.

భవంతములకును, పాటకజనాంగము వారికిని గలుగుచున్న మరగొప్పప్రతికూటముల, రైతాంగమువారికి తెలిసియేయున్నది. బోల్షి విప్లవులవలె, సంహారమునకు పూనుకొని, జాతీయజీవితమును, నామరక్షణచేయుట వీరియాశములు గాదు! ఎన్నిటికిని గాదు. పాటక జనాంగమువారి కష్టములలో అంతరార్థము గలదు. గర్భమున వారు భవంతముల నోడించి విషమువంటులగుట కెట్టి సంది యము లేదు. అయినను కమ్యూనిస్టులు, బోల్షి విప్లవులవలె, అధికారమును చెలాయించుచు, ఇతరపాతులను కష్టపెట్టుట ఆట్రై మంచిదిగాదు.

బల్గేరియాదేశము వ్యవసాయదేశమే గాదు. ఎన్నియో పరిశ్రమలుగలవు. ఎందరో పాటకజనాంగములు గలరు. వారి శ్రేణులనుకొరకు ప్రభుత్వమువారు సర్వశక్తుల పనిచేయగలరు. వ్యవసాయమును నైతము నొక్కరికేతమగానే చేయవచ్చును. సాంఘికవాదులు ఈవిషయమును చాలకాలముక్రిందటనే ప్రచురించియున్నారు. కారలమాన్యుగారు ఈవిధానమును వివిధముగా నెరవేర్చవలయునో నూచించియున్నారు. ఆయన శిష్యులు నైతము దీనిని చాలవరకు ప్రచారించుచు చేసియున్నారు. దీనినే కొనసాగించుటకు పార్లమెంటువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇదియే నెరవేరిన, బెల్లియనులు ఇతరదేశములవారికిని ఎంతయో మహోపకారముచేయగలరు.

గోక్షేగారి సాంవత్సరికము

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి ప్రసంగము

పూనా, ఫిబ్రవరి 20:—19వ తేదీ సాయంత్రము నర్సెంటు భవనప్రాంతములందు గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి సాంవత్సరికము జరుపబడెను. శ్రీయుత కాశ్యేగారు ఆగ్రాన శాధితత్వము వహించిరి. అప్పుడు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిట్లు ప్రసంగించిరి. ఈ సందర్భమున ప్రస్తుత స్థితులకును కూల పడుశ్రీగోపాలకృష్ణుని యు కదేశముల జ్ఞాపకము నకు దెచ్చుకొనవలయును. 1907-1908 సంవత్సరములందు ప్రసాదించబడిన సంస్కరణముల పట్టిగోక్షేగారి భావము వహించి కోగు రింపదగినది. వానినంది ప్రస్తుతము కొలదివంది మిశవాద సహాదరులుగూడ తొలగిపోయియుండెరి. అనభిజ్ఞులగు విద్యాధులు రాజకీయరంగములందు పాల్గొనుచుండునది గోక్షేగారు జూచి యోచి యుండరు. 1915-16 సంవత్సరములందు వారు కాంగ్రెసు రెండు తెగలవారికి సంధికలుల చాల ప్రయాసపడిరి. దాని ఫలముగనే కాంగ్రెసు లీగుస్థిమును, లక్నో సంధియు దిగ్విజయ మొందెను. అట్లు జేయుటలో మనగురువు జూపినమార్గముననే మనము నడుచుచుంటిమి తెలుపుచుంటిమి. గోక్షేగారు సర్వెంటు సానైటీ సభ్యుల నేపిషయమున గాని నిర్బంధించియుండలేదు. గోక్షేగారి యాదర్శములు రెండు. మంచిజేయునను నాక, దేశమునకై మహాత్యాగము.

గోక్షేజ్ఞాపక చిహ్నము

తరువాత అధ్యక్షులు కాశ్యేగారు లేచి గోక్షేమెమోరియలు భవనమున విశ్రాంతిత్వము కట్టవలెను నేటినుండి దక్కనుసభవారి కొనంగబడిన వనియు పూనా బ్యాంకికి యియ్యవలసిన 80,000 రూపాయల ఋణమును తీర్చబడినదనియు తెల్పిరి.

అంత్యమున అధ్యక్షులకును ఉపన్యాసకునకును కరమహాదేవ బాబులుగారు మందముల సల్పిన పిమ్మట సభ ముగిసెను.

మ-రా-జ-శ్రీ కాకినాడ

నబార్డినేటు కోర్టువారికి

వాది :—I. Aboobacker.

ప్రతివాది :—B. Mammo.

వాది ప్రతివాది పయని రు 891-10-3 లకు Account

ను బట్టి దావా దాఖలుచేసి అనేకసార్లు నోటీసులు పంపివాడు. యీదావాపీరింగు 19-3-1923

కాకినాడ } దువ్వూరి కృష్ణమూర్తి
21-2-28 } వాది ప్లీడరు.

నీనులు అత్యధుక్కుము! సంగీతము వివరిగినది!!

మైసూరు ఏ.వి.వరదాచారి రత్న

వల్లి తియేట్రికల్ కంపెనీ ఆంధ్రు

శారదాతియేటరు లిమిటెడ్

సాల్వకోటార్సుకు ఎవరునున్న రాయల్ తియేటరులో
24-2-28 వ తేదీ కేసవారము రాత్రి 9-30 నిమిషములకు

ప్ర హ్లా ద

25-2-23 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 5-30 నిమిషములకు

వి రా ట వ ర్షము

(కీవకవధ ఉత్తరగోగ్రహణము)

27-2-23 వ తేదీ మంగళ్యారము రాత్రి 9-30 నిమిషములకు

వి ష్ణు లీల

నాటకములను ప్రదర్శింతురు.

ప్రవేశకట్టుము:—రు 4, 3, 2, 1-8, 1, 0-12 0-6-0

ముఖ్యకవనిపు:—ఆకాభంగము కలుగకుండుటకై ముందుగానే టికెట్లను కొనియుంచుట మంచిది.

వి. ఎన్. మూర్తిరావు, మేనేజింగు ఏజెంటు

సామాజ్య శాసనసభ

రాష్ట్రీయ కప్పములవై చర్చనిలిపివేయబడుట

22 తేది నాటి చర్చ ప్రశ్నితరములు

జమ్మదాన్ ద్వారకదాసుగారు కాన్సిలరులు అత్యుక్త ప్రధాన యజ్ఞుల 75 లక్షలనుండి లక్షలకు తగ్గిపడవది. ఏమైనా ముల సమగరించి ధరకట్టుమారుని జమ్మదాన్ గారు ప్రశ్నించెరి.

గవర్నర్ బాకల్ గారు మార్కుట్టు ధరలను సరించి గరియగుట కమ్మదానుగట్టు మొత్తమును నిర్ణయించుటకు యత్నించబడునని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెరి.

గవ్వమెంటరీ ప్రశ్న:- ఇండియా ప్రభుత్వమువారు హిందూ జీవములోకల సామ్యము లండనుకు కట్టినయిం ఇండియామం త్రి ఇంగ్లాండు బాంకింగుల సామ్యకట్టవలెనియు జమ్మదాను గారు అనుబంధ ప్రశ్న కైచిరి.

అత్యుక్తమండే తాచున్ని కారణములను తెలుపవలయు నియు యెల్లప్పుడును అత్యుక్తనే జరుగుచుండుట విశదమనియు వైసాన్స్ మెంటరుగారు ఉత్తరమిచ్చెరి.

జమ్మదానుగారు ప్రభుత్వమువారు హిందూజీవములో యివని బాగుగ చేయువారాయని యడిచిరి.

ఉత్తర చర్చవలయును పురికొల్పుచున్నది. కావున నిబంధనలకు విరుద్ధమని ప్రెసిడెంటు ప్రోసిజెయి. పిమ్మట అధికార తీర్మానములు చర్చకు కచ్చెన.

రాష్ట్రీయ కప్పములు

మొదటి తీర్మానము 6 యెండ్లలో రాష్ట్రీయ కప్పము లను, పూర్తిగా తీసివేయుటకు వీలగుటకు కొంత రెవిన్యూను ప్ర త్యేకముగా నుంచుటకు తత్తామీ చర్యదీసికొనవలె నని నూ చించుచున్నది.

గవర్నర్ బాకల్, కాకల్ గారు స్థాయి నిబంధనల ప్రకారము రాష్ట్రీయ కప్పముల ప్రశ్న ఒక సమావేశమునందు రెండుమారులు తేగూడదని తెల్పెరి. ఈ ప్రశ్న సింలా సమావేశమున చచ్చింపుడెను. డిల్లీ సమావేశము సింలా సమావేశమునకు సంబం ధమునజేగనుక ఈవిషయమును జరలలేనాడదని చెప్పెరి.

ప్రెసిడెంటు ఆలోచించి ఈతీర్మానము ముందు తీర్మాన మునకు భిన్నమనియు రాష్ట్రీయ కప్పములను పూర్తిగా తొలగిం చుటకు అధికపన్నును పెంట్టుగవర్న మెంటు విధించుటకు గూర్చినదనియు కావున యీ తీర్మానము నంగీకరించుటయు చెప్పెరి.

గారు గారు

ప్రెసిడెంటుగారి వ్యాఖ్యానము నంగీకరింపమనియు తీర్మా నము వారతనమువారిని రెవిన్యూ ప్రత్యేకముగా నుంచమని కోరుట యేగాని అధికపన్నును విధింపమని కోరుటలేదని చెప్పెరి.

అధికపన్ను విధించుటలన రెవ్యూ సెక్రుటరీచేసి తీర్మా నమును అమలులో పెట్టవచ్చునని దానియర్థమని ప్రెసిడెంటు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

యం. కె. రెడ్డిగారు

జీవిత ఆలీగా రుపపాదింప వలసిన తీర్మానమును వారు సభకు రావందున నుపపాదించిరి " 6 యెండ్లలో రా ష్ట్రీయ కప్పములను పూర్తిగా తీసివేయుటకు కొంత రెవిన్యూ ను ప్రత్యేకముగా నుంచుటకు తత్తామీ చర్యదీసికొనవలెనని యీ సభవారు గవర్నరు జనరలుకు సలహానిచ్చుచున్నాడు.

రెడ్డిగారు ప్రాసికోనవచ్చిన ఉపవ్యాసము చదివెరి. అనే కమారులు సభలోను తక్కువలోను చర్చించబడిన వాదములను వివరించెరి. సిలిగరుల వాలోచించి, యీ కప్పములను తీసివేయు బాధ్యతను ప్రభుత్వమువారిని గుర్తింపవనిరి. ఈరకయున్న యెడల రాష్ట్రీయములకును పెంట్టులో గవర్న మెంటుకును సంబం ధము చెట్టుననియు చెప్పెరి. తగినంత తీవ్రముగ యీ కప్పములను తొలగింపమని జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీవారిచ్చిన నివేది కను తెల్పెరి. కేంద్ర, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల ఆర్థిక వ్యవహార ములు చక్కబడుటలో రాష్ట్రీయములకు వ్యవస్థ విధించుట జాయింటు కమిటీవారి యుద్దేశమై యుండదు. వైసావాటి లాభమే యుద్దేశింపబడియుండును. కాని మిస్టరుగారి నిర్ణ యము వ్యతిరేకముగా నున్నది. చాల రాష్ట్రీయములు యీ నిర్ణ యము అవ్యామయని యడిగివేసినవి. మద్రాసు స్థితి అన్నిటి కంటెను కష్టము.

గార్డన్ ప్రేజరు గారు

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ తరపున మద్రాసువారి కప్పము యెడల జాపిన యాగ్రహమును తెల్పెరి. ఇదివరలో మద్రాసు ప్రభుత్వము సామ్య కట్టబట్టుముతో వ్యయముచేసెను. పొలన యభివృద్ధికి కార్యము జరుగవలసియున్నది. మద్రాసు కీ అవ్యా యము 1900 లోనే జూపబడెను. సంస్కరణము లీ ప్రాత అవ్యామయనే మరింత తీవ్రపఱచినవి. రక్షకములకు విధాన ము వ్యవసాయదారులకు కష్టముగా తోచునుగాన ప్రభుత్వము రక్షక ములకును వ్యవసాయమువై వాధారపడు మద్రాసు వంటి రాష్ట్రముల కప్పములను తగ్గింపవచ్చునని సలహానిచ్చెరి.

మెయిర్ గారు

బొంబయి సివిలియను మెయిర్ గారు తీర్మానమును ప్రతిఘటించెరి. తమ రాష్ట్రీయ ప్రస్తుత ఆర్థిక చక్కబాటుల నూ త్రిము నంగీకరింపలేదనిరి. రాష్ట్రీయములకు స్వాతంత్ర్య ముండవలెన ని వాటి రెవిన్యూ అదాయములు వాటిని అందుబాటుగా నుండ వలెననిరి. బడ్జెటు సమయమున యీ తీర్మానము సమయోచితము గ లేదు. కొన్ని రాష్ట్రీయములకు సహాయమిచ్చుటకు భారతమంత టను అధికపన్నును విధించుటకే సభ్యుడును యొప్పుకొనడనిరి.

మెయిర్ నాయరుగారు

రాష్ట్రీయ కప్పములందెన యనర్థములు తెల్పుచు తీర్మా నమును బలపఱచెరి.

కామత్ గారు

తీర్మానమును ప్రతిఘటించెరి. కప్పము మొత్తము యితర రాష్ట్రీయముల కప్పములకుంటే గాక రాష్ట్రీయ లాభవ్యవహార మై యొచ్చింపవలెను. మద్రాసు ప్రభుత్వమునకు భూమి రెవిన్యూ 576 లక్షలనుంచును. 228 లక్షలు అధికముగా పొందును. దీని వైన ఆ రాష్ట్రీయ కప్పము మొత్తముగాకే లెక్కచేయబడినది. మద్రాసు ప్రభుత్వము యితర రాష్ట్రీయములవలె అదాయవ్యయము లను సరిజూచుకొనలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వపు బడ్జెటు తెలియక ముందు యీ తీర్మానము వామోదించుట మోసపోవుట యగును.

డా॥ నందలాల్ గారు

తీర్మానమును తీర్మానములకును వర్తింపననియు తమ రాష్ట్రీయమునందును డబ్బు యిబ్బంది నలననియు చెప్పెరి.

గారు గారు

ఇదే తీర్మానము మరియొకరూపమున పెట్టెంబరుగా నుపపాదించబడినది చెప్పెరి. మెస్టరు ప్రభువు సేవక నర్పించిన పును వైశ్యపుఖు 42 కోట్లుండెను. ఇప్పుడు 70 కోట్లకు పో చ్చినది. కేంద్ర ప్రభుత్వమును క్రొత్త బడ్జెటు ప్రవేశ పెట్టబడును. ఇంచితపుకమిటీ వ్యయమును సరించిమన గూర్చి సలహాలనిచ్చి యుండిరి. ఆర్థిక నితిబాగునడవలెనని కోరదను గాని ఈ తీర్మానము సమయోచితముకాదు. ఆచరణలో పెట్టుటకు వీలులేదు. రాష్ట్రీయ కప్పములు వంపబడవచ్చు అధికపన్ను విధింపవలసి యుండును.

గిన్వాలాగారి సవరణ

కప్పములు 7 యెండ్లలో తీసివేయవలెననియు యిప్పటి పన్నులవద్దటి పూర్తిగా మార్పువలెననియు సవరణను గిన్వాలా గారు పాదించెరి.

ప్రెసిడెంటు యీ సవరణ అక్రమమని ప్రోసీవేసిరి. తమ సవరణ మెస్టరు కమిటీ నివేదికవై వాధారపడి యున్నదని చెప్పెరి.

జమ్మదాన్ గారు సవరణ తీర్మానమునంటిజేయని ప్రతి ఘటించెరి. ఈ రెండెండ్లను ప్రజలవై విధింపబడిన అధికపన్ను తొలగించినగాని కప్పముల విషయ ములోచింప గూడదనిరి.

డెజ్జార్ సింగుగారు

పంజాబువై అధికముగ కప్పము విధింపబడుచున్నదని చెప్పి తీర్మానమును బలపఱచెరి.

మాయర్ గారు

మద్రాసు ప్రభుత్వము తరపున బొంబయి ప్రతినిధుల భావ ము వాడేసింది. తీర్మానము సమయోచితము కాదనుట, వారు నిర్ణయించదగినదికాదు. మద్రాసు ప్రభుత్వము తమ కష్టమును తెల్పి కొనుటకు తరుణమునకై చూచుచుండిరి. స్టాట్సుటరీ రిల్యూ

షన్ నిబంధనలు క్రింది పక్షమున లెసనియే వాడి వాద మనిరి. సెం ట్రల్ ప్రభుత్వము వారి వాగ్దానమిచ్చియెడల తీర్మానము అంత గా నొక్క యడగమనిరి.

బెసిల్ బ్లాకల్ గారు

తాము బడ్జెటు స్టేటు మెంటులో కేటావతోపుదానిని ముం దుగా నెప్పుట సమయోచితము కాదనిరి. ప్రపంచమును ఫెడరల్ ప్రభుత్వము లెచ్చుటకై ఆచట పెట్ట యీ కప్పముల సమ స్త్యగలదు.

ప్రభుత్వము రాష్ట్రీయ కప్పములను తగ్గించి, తుదకు పూర్తిగా తీసివేయు ఆర్థిక విధానమునే గట్టిగా పనిచేయుచున్నారనిరి. ఎస్సం బ్లివారు ముందుగ పెంట్టులు బడ్జెటును సరిజూడవలెను. ఇది కష్ట ములను తగ్గించు విధానమునకు తోడ్పడును. కప్పములను రద్దుపఱ చుటకు వ్యవధిని నిర్ణయించుట తమ కంగీకారముకాదనిరి. 6 యెండ్లలోగానే దీని జరుగవచ్చును. తీర్మానము నూత్రమును చాలమంది యామోదించురు. ఈ విషయమును ప్రభుత్వమువారికి జరల తెలియజేయుటలో కార్యము నెరవేసినది గాన చర్చ నిశ్చయపడినదని యుపపాదించెరి.

బడ్జెటును పిమ్మటనే చర్చ వరల తీసికొనబడుననియు, లేక యిప్పమున్నంత కాలము నిలిపివేయబడుననియు సభ్యు లలో చాలమందికి అభిప్రాయభేదము గల్గెను. మద్రాసు సభ్యుల కాకాభంగము కల్గెను.

తుదకు చర్చ నిలిపివేయతీర్మానము అమోదించబడెను. 58 అనుకూలముగను 36 ప్రతికూలముగను వోట్లనిచ్చెరి.

రాబోవువారపు కార్యక్రమము

మెయిర్ గారు 24 తేది శనివారము అదాయపుపన్ను చట్టపు సవరణబిల్లు ప్రవేశ పెట్టబడుననియు, ప్రతిసెన్సు బిల్లు ఆ ధికా ర ర వా స్త్య ము ల బిల్లు పరిష్కరింపబడు ననియు, సోమవారము క్రిటోకోడ్ బిల్లు వామోదించుట చర్చిం పబడుననియు, పిమ్మట తెల్ల వ్యభిచారుల బిల్లు: నేవంగుటాంక్ బిల్లు చర్చింపబడును. ప్రభుత్వపు అప్పులను హిందూజీవము యె గ పెట్టదని నమ్మకము జూపు తీర్మానమును కేవగిరి అయ్యరుగా రుపపాదించురు. మంగళవారము అదాయపు పన్నుల బిల్లు కార్మికుల పరిహారపు బిల్లు యోజింపబడును. పిమ్మట రైల్వేల కంపెనీ లేక ప్రభుత్వపాలన చర్చకు తీసికొనబడును. రైల్వే ఆర్థిక నితిని గూర్చి కమిటీవారి నివేదిక నంగీకరించుటను గూర్చిన తీర్మానమును కొనున్న మెంటరు గారు రుపపాదించురు. పిమ్మట ఫలంహారిమునకై సభ నిలుపబడెను.

21 వ తేది చర్చ

ప్రతిపంతు అభివృద్ధిబిల్లు

పిమ్మట ముల్లాగారు ప్రతిపంతు అభివృద్ధిబిల్లు మూడో తూరి యుపపాదించెరి. బిల్లు జాయింటు కమిటీవారు విచారిం: 400 పానులవై 2 అణాల ప్రకారము గుత్త నిర్ణయించెరి. గా: మొదటి మూడు మాసములు మాత్రము యెక్కుగ గుత్తయు: దీయే తీరవలయునని వీరు నూచించెరి. పిమ్మట కేవగిరి అయ్య రుగారు విశేషములకు యెగుమతి యగు ప్రత్తివెన్న విధించుట అభ్యర్థనని యొక సవరణ నుపపాదించెరి.

ఈ సవరణకు క్యాట్టను సానూను, కర్క, వెగ్ గారు ప్రతి కూలముగ మాటలాడిరి.

బంగోలు డి. మున్ సబ్ వారి కోర్టు లో

అసలు నెం 29/1922 రు

తంగుటూరి మాధవరావు-వారి

తంగుటూరి రామరావు వగయిరాల-ప్రతివాదులు వారి తరపు మిమో

కంగోలు తాలూకా కల్లుగూడూరు గ్రామములో యుండే, "శ్రీ సోమేశ్వర గ్రంథాలయం" తరపున శ్రేణికి తంగుటూరి మాధవరావు, ప్రతివాదులు గ్రంథాలయము పుస్తకములు ఘ్న చరు అక్రమముగా సంగ్రహించి స్వాధీనములో నుంచుకొన్నది దువ వారిమీద బంగోలు డి. మున్ సబ్ వారి కోర్టులో అసలు నెం 29/1922 రుగా దావాతెచ్చి యున్నాడు గనుక మెంబర్లు అందరికి తెలియగలదులకు కోర్టువారి ఆర్డరు, ప్రకారం ప్రదురించడ మయినది.

నాయని సరసింహారావు

తేది 19-2-23 వాది ప్లీడరు

ఇట్టి విజ్ఞానమును ఆత్మవిజ్ఞానమును తమ భావనా ప్ర
పంచముననే నెఱచియుందురుగాక. కాని ప్రత్యేకస్థితికి ప్రజలకు
ఇనుములేని మార్గముల నవలంబించి వారిని అభివృద్ధికి, దెచ్చుటకు
ప్రయత్నించుటకు మాకు... గలదను వివేకవాదమును బయలుదేర
దీసి తనవానికి క్షేత్రమునాపానింపవలసిందెరగాక. అట్టివాడు కని
గానయ్యను. తీర్థమును ఆలోచనాపరుడు గానయ్యును కాని ప్రజ
లను తనతోనూడ దీసికొనిపోవుటగాను వేచియుండు
టకైన నిరాకరించునెడల నాతడు రాజకీయ కార్యమరంభమును
గాజాలడు. తమయెడల పేరుయు గౌరవమును గలవారు మాత్ర
మే తమకు సేవనొంది పోదరభావముతో నుండగలరనునియ
మును ప్రజలు గ్రహింపకలరకు మనము ఆత్మగౌరవము గల
బాధిగాని చెప్పకనివలయు. ప్రకాశిపాదుడును అపవ్యభా
షితో శ్రద్ధాకరమవారు ప్రజలమిత్రులమనియు ఉద్ధారకులమ
నియును నెఱిపించు వారి కితిరులకంటె నధికజ్ఞానముండవ
చ్చును. కాని అనవరమగు సహనమును, నెమ్మదియును గన్ప
రచి ప్రజలను కూడట్టుకొని పోవాలనియెడల నీయధికవిజ్ఞాన
మున కట్టివిజయమును నుండజాలరు. స్వపరిపాలనము భౌతిక
లాభములకంటె ఆత్మగౌరవముకు చిన్నము. అట్లు కాక
పోయినయెడల నుపరిపాలనముకంటె స్వపరిపాలన ముత్తమ
మనువాద్యమున కధిక్కు లేదు. మనకు సమృద్ధి లేని ప్రభు
త్వమును బలవంతముగ మనపై మోపుటకు మనము ద్వేషించు
చుంటిమి. కాని మనము మాంద్యులమైనయెడల మనకు బాగుగ
ఓర్చుకొని బోధించి విమోచించుకలతాలిమి లేనివారును భార
నాప్రపంచమునందు వారు పరుగెత్తునిధమును మనము సరిగ
అనుసరింపజాలక పోయినంతమాత్రమున మావారు గారని నిర
సించి మనులను వదలివేయువారును నానుకత్వము వహించెద
మని వచ్చినయెడల దానికంటెనూడ దీని సఖియుగ
జేసింపవలెను. (సర్వంబు)

అర్చన

(మలబాద్)

దీనికే మూలవాద్యము నామాంతరము గలదు. కొందరు మలబాద్ వాద్యమనియెదరు. ప్రస్తుత కాలమున దీనిని పెక్కుమంది బాధించుచున్నట్లు వినుచున్నాము. ఇది కేవలము ప్రాచీనమును కేవలము కాకపోయినను అప్పుడప్పుడు దీని తీక్షణత బాధపడుచుండవలసిన స్థితి తప్పటకష్టము. భుజించు నాహార వైచిత్ర్యము కలుగజేయునట్లు బాగైతపడువారు దీనిని కొంతవరకు విశ్వభించినయక దేహమును కాపాడుకొన గలుగు దురుసుట అనుభవవేద్యము. ఇది గుడస్తానము (మలబాద్) ను ప్రదేశము) నం దుత్పన్నమగును. అభాగముం దేత్రోక్తమైనను చిలుక నాలుక, కోడిజుట్టు, జువ్వకాయ, మేడికాయ, దోండకాయ, కేసరము మొదలగు ఆకారములనుబోలి మాంసాంతురములు లైలు వెడలును. కొన్ని భేదములచే అంతురములు బయలుపడక లోపల కనపించని భాగముం దే యమిషియందును. ఎట్లుండెను దీనికే సమానముగా నేయుండును. దీనియందు ఆరుచి, అన్నిమాంధ్యము, ప్రేగులరచట, గుల్మము, ప్లిహము, నేత్రములయందు వాపు, చెవిలో ధ్వనికలుగుట, బడలుతిరుగుట, ఉదారము, మలబద్ధము నడుము, తొడలు, గజ్జలు, అనువాని యందు శూలగలుగుట, జ్వరము, అన్ని జ్వరము, శోషకరీర వైకల్యము గలుగుచుండును. అందు ముఖ్యము మలబద్ధము.

మలబద్ధము లేనిసమయములలో ఈవాద్యముకొక ఉపద్రవములే తీక్షణముగా యుండదు. లోపల నడగియుండును. అంతురములందీయున్న వ్యాధియున్నట్లే కనపించదు. ఇది బయలు వెడలవలసిన ముందు మలబద్ధమేమిడి వెంటనే నెత్తురుగాగాని చీముగాగాని గుడస్తానమున మలసహితముగాగాని ప్రదేశముగాగాని ప్రసరించును. వైద్యవిశారదులు దీనిని ఆరు భాగములుగా విభజించిరి. వాత, పిత్త, క్లేష్మ, రక్త, సన్నిపాత సంస్కరణలను భేదములచే నిరూపించిరి.

అందు వాతార్చనమునందు:—కల, పిత్త, నడుము, తొడలు, గంధులు, తొమ్మిది, అనువానియందు వేదన, తుమ్మలు, త్రేపులు, మలబద్ధము, దగ్గు, ఉబ్బునము, అగ్నిమాంధ్యము, కర్ణఘోషము, భ్రమ, మొదలగునవి కలుగుటయేగాక, చర్మము, నఖములు, మలముగలములు, నేత్రములు యివి నల్లవై వాతము క్రమగు మాంసాంతురములు జనించి కుష్మముగను, క్షితిముగను, క్షుద్ధముగను, గరగరము, వంకిరము, ఆగ్రమున సన్నముగను, ఖరూరపు కామవలెను, ఆగ్రమున తెల్లవాలవలెను ఉండును.

2 పిత్తార్చనమునందు:—దాహము, జ్వరము చెమట, మూర్ఛ, ఇది కలిగి గోధుమకారముగను పొడవుగను, ఉండెడి మొలకలు గుడస్తానమున జనించి, ఎరుపు, నలుపు, పచ్చని వర్ణములు గలవియై ఆగ్రముగ నల్లని వర్ణముతోగూడినవై యందు దుర్వాసన యుక్తమగు రక్తము ప్రసరించుచుండుటయే గాక, కఠిమ, గోధుమ, యివి పచ్చగా నుండును.

3 క్లేష్మార్చనమునందు:—దగ్గు, ఉబ్బునము, జొల్లు, చెమట, అరుచి, పడికము, ప్రమేహము, మూత్రకృచ్ఛము, శిశోభాగము, కిరజ్వరము, కాస, తుయ, అగ్నిమాంధ్యము, వాంతి, ఆమవికారము, కీళ్లు, పొత్తికడుపు దీనియందు వేదనగలిగి గుడమున తెలుపుగను, దట్టముగను, లావుగనుండెడి మాంసపు మొలకలు జనించి స్థిరము, స్నిగ్ధము, అల్పవేదన, విశేషముగ నాస్తాపిస్తానమున వేదన, ఇవిగలవియై వెదురు మొటిమవలె యాకారముగలిగి యుండును.

4 రక్తార్చనమునందు:—దాహము, జ్వరము, చెమట, మూర్ఛ, ఇది కలిగి రక్తము కుళితమై గుడమున నెని మాంసపు మొలకలుజనించి యందు నధికముగ రక్తము ప్రసరించుచు నల్లముగ మలము లైలు వెడలుచు నుండుటయేగాక నేత్రములు గుంటలుబడి రక్తము తయించి కఠిరము పచ్చగనుండును.

5 సన్నిపాతార్చనమునందు:—వైన కనపరచిన వాత, పిత్త, క్లేష్మ, లక్షణములన్నియుగాని, కొన్నియుగాని కలిసి మిశ్రమముగా యుండును.

6 సంస్కరణము:—కంశపరంపరగ జనించెడి అల్ప, రోగము, మేధము, నాశక, కర్మములు మొదలగువాని యందు ను దోషభేదములచే అర్చన జనించునని మరియొక మతము.

ఈవాద్య ఏకదోష జనితమైనను వెలుపలి వలియందు ఎనించిననుమిశ్రసాధ్యము. ద్వంద్వదోషములవలన జనించిన

కష్టసాధ్యము. అంతర్వలియందు జనించినను త్రిదోష జనితమై నను అసాధ్యము.

చికిత్సలు

ఈ రోగమునకు ఔషధచికిత్స, ఔరశికిత్స, శస్త్రచికిత్స, అగ్నిచికిత్స అను 4 విధములగు చికిత్సలు చేయదగి యున్నవిగాని అందు మాఖ్యముగా ఔషధచికిత్సయే యుత్తమ మయినది. కొందరి మతము దీనియందు మలబద్ధమును పోగొట్టు నట్టి ఔషధములు భుజించుట హితకరము.

1 పిప్పళ్లు, కరక్కాయ వలపు వీనిని నేతిలో వేయించి మార్చించి 2 రెట్లు బెల్లముచేర్చి వర్చించి పుచ్చుకొనిన అర్చన జనించును.

2 నవ్వులు, జీడిగింజలు మెత్తగాగొట్టి దానిని పుచ్చుకొనిన అర్చన జనించును.

3 కొంఠి, పిప్పళ్లు, కరక్కాయవలపు, దానిమ్మకాయల బెరుగు వీనిలో దేనినైనను కఠిరమునకు అనుకూలమగు పదార్థమును మార్చించి బెల్లము సమానముగాచేర్చి పుచ్చుకొనిన అర్చన జనించును.

4 కొంఠి, జీడిగింజలు, నల్లేరు, దురదండ, బెల్లము, చిక్రిమూలము, కరకలపు వీనిని సమముగా నూరి, కుంకుడు గింజలంత మూతలచేసి పుచ్చుకొనుచుండిన హరించును.

5 నూరణ మోముములు:—మిరియూలు 1 భాగము, కొంఠి 2 భా|| చిక్రిమూలము 3 భా|| దురదకండ 4 భా|| వీని నన్నిటిని సమానముగా బెల్లము చేర్చి వర్చించి పూటకు ఆరతులం చొప్పున పుచ్చుకొనిన అర్చన జనించును.

6 కొంఠి 1 భా|| పిప్పళ్లు 2 భా|| మిరియూలు 3 భా|| నాగకేసరములు 4 భా|| చర్మము 5 భా|| దాల్చి: 6 భా|| ఏలకులు 7 భా|| అన్నిటిని మార్చించి దానికి సమము కర్రగరగిని నేవించిన మూలవాద్య, అగ్ని మాంధ్యము, క్వాస, కాసలు, కంఠస్వరము రోగములు హరించును.

7 అదవికండ మార్లము, 15 భా|| చిక్రిమూలము 8 భా|| కొంఠి 2 భా|| మిరియూలు 1 భా|| వీటిని మార్చించి రెండురెట్లు బెల్లముచేర్చి నూరి పూటకు ఆరతులం వంతున మజ్జిగలో చేర్చి పుచ్చుకొనిన మూలవాద్యము, మలబద్ధము హరించును.

8 నూరణము:—కంఠవేదన 5 భాగములు మిరియూలు 1 భా|| పిప్పళ్లు 1 భా|| మోడి 2 భా|| చెవ్వము 3 భా|| చిక్రిమూలము 4 భా|| కొంఠి 5 భా|| యనమొరము 3 భా|| కండగడ్డ 8 భా|| కుచ్చిచేసిన జీడిగింజలు 8 భా|| వీని నేకముచేసి దంచి మార్లము చేసి పూటకు ఆరతులం వంతున పుల్లని మజ్జిగ లోకలిపి 1 సంవత్సరము నేవించి యెట్టి అర్చనోగములైనను హరించును.

9 కండ, పసపు, చిక్రిమూలము, వెరిగారము, బెల్లము వీనిని కలితో నూరి తేపనముచేసిన త్రిదోషార్చన జనించును.

10 వేపాకు, రావియాకు, వీనిని నూరి తేపనముచేసిన హరించును.

11 చేరు సారాకు, బెల్లము వీనిని కలితో నూరి తేపనము చేసిన హరించును.

12 జల్లేడుపాళ, జముడుపాళ, కటుకరోహిణి, చేరు సారచిక్రిమ, క్రానుగ విత్తులు వీనిని మేక మూత్రముతో నూరి మొలకలవై తేపనముచేసిన హరించును.

దీనియందు కండగడ్డ, పొట్టికాయ, గలిజేరుపూర, మజ్జిగ నెయ్యి, చిక్రికూర, పప్పు పధ్యమునం దుపయోగించుకొన వచ్చును.

చూడ, కొందరికి ప్రతికూలముగా నుండునని అనుభవముచే కనిపెట్టుబడినది. (ఆయుర్వేద చంద్రిక)

ఈవాటకాదాయము ముత్తరాజు నుబ్బరాయనిధికి సంకబడును. శనివారం 24-2-23

బందరు, బుట్టయ్యపేట హాల్సులో శ్రీ ముత్తరాజు నుబ్బరాయ మెమోరియల్ క్లబ్ బందరు రామరాజు చరిత్ర

Fall of Vizianagar. పటానిరుస్తు:—నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు. ఆమాచి:—కె. శ్రీనివాసాచారిగారు. నెల్లూరు, కేట్టు:—రూ 2.0-0, 1-8-0, 0-12-0, 0-6-0. ముందుగానే సీట్లు రిజర్వేషన్లుకొనుట మంచిది. Chitta Sambaiah Manager.

రత్నపురుష లేహ్యం

నుఖివ్యాధులవలన, అతిసంభోగమువలన, ఇతర కారణములవలన, కలిగిన శుక్రవత్సమును పోషించి బలముకలుగజేయును. ఈ మూలికామహిళ తెలియనివారు ఉండరు. విశేషించి వ్రాయవలసిన సరము లేదు. శే 1-కి రూ 2-4-0 లు. కొరవారికి కేటాగుచుచిరము.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

ముఖ్య గమనింపు (29-2)

మోగ్యతావ్రములు

(8) బెనారస్ నిటీసందుడు దుర్గా మెడికల్ హాలువారి టానిక్ గుళికలను నేవించుటవలన రాజకీయర అను నాన్నే హితుడు నపునకత్వము లేక నుఖముగా నున్నాడు. అతడు 6 సం||లనుండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు అతడు చాలానుఖముగా నున్నాడని చెప్పటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాడు. డి.రాధాన్ 28-8-19 బ్రిజ్ కిషోర్

30 దినములువరకు

మిక్కిలి తగ్గినవెల! త్వరచేయండి!! GENTS & LADIES ROLED GOLD RADIUM BRACELET WATCHES. 3 సంవత్సరము గ్యారంటీగల

కోల్డ్ గోల్డ్ రేడియం బ్రేస్ లెట్ వాచ్ క్రొత్తమోస్తరు అమెరికా U. S. A. ముంచేతి గడియారములు

ఈ గడియారం మాయొక్క సొంత అర్ధరూపే దృఢమైన లీకరు సామానాలతో రయారు చేయబడి ప్రతి సంవత్సరము రేడియం అను పతక పెట్టబడియున్నది. చీకటిలో దీపము నహాయములేక గంటలు చూడగలిగినది. బ్రేస్ లెట్ యను చేతిగొలుసు, చిన్నది పెద్దదిచేయుట్లు స్ప్రింగ్ పెట్టబడియున్నది. ప్రతి గడియారము చక్కగా పరిశోధించి 3 సంవత్సరములు గ్యారంటీ ప్రకటనతో తంపబడును. మియొక్క విలాసము తెలియునట్లు విశేషముగా వ్రాయవలెను. వి. పి. ఛార్జి ప్రత్యేకము 1. రవుండు కోల్డ్ గోల్డ్ రేడియం బ్రేస్ లెట్ ముంతేతి గడియారము, డిటో స్ప్రింగ్ గొలుసు చేరి రూ. 8-8-0. 2. 4. మూల. డిటో. గొలుసు చేరి రూ. 9-8-0. 3. 8 మూల డిటో గొలుసు చేరి రూ. 10-8-0.

సోత్ ఏజంటు—సారథి. అందు, కో. తపాలుపెట్ట, నెంబరు 1202, జి. పి. బి. మద్రాసు.

ప్రకటన

మీకు ఏకస్తువు కావలసియున్నను దయచేసి మాకు వ్రాయగోరవను. మీకుగాను బేరముచేసి, మేలైనవస్తువులను వ్యాపయమైన ధరకు తీసి పంపెదము. బదులు వ్రాసిన ధరలు తెలుపబడును.

B. S. Vasu & Co., Comn.Agents Post Box 1271, Madras.

100 కి నూరు గుణమైనవి.

మా-చా-య-నే-సా

అను ఔషధమును నేవించుటచే క్రమము తప్పిబయట చేరుట, బయటచేరునప్పుడు కలుగునొప్పులు మెల అమితముగా పోవుట, మూర్ఛ, గడ్డలు మొదలగునవి. పూచీగా కుడురును. గుణమియ్యనివో వైకము వాపసీయబడును.

HAKIM ABDUL HAJI, P. O. Kamtaul, bhangra B. తి. O.

దంత చూర్ణము

వెల్గిడబ్బి 1-కి 0-2-0

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లతోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము విస్రవవంతును. నోటి దుర్గంధములేక యుండును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లేక, మదరాసు.

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచారి గార్లు జీవామృతము

హిందూదేశమునందలి
ఆమూల్యమైన
మూలకలతోడదను
లానాములతోడను
తయారు చేయబడిన
జీవీయ దివ్యామృతము.

ఈ దివ్యామృతము రక్తమును శుభ్రపరచుచుండు అమోఘశక్తి చూపించును. యెముకలకు, మధ్యధాతువుకు, మాంసమునకు
శుభ్రధాతువుకు బలము నిచ్చును. ధాతువులయందు వేడిని పోనిగొలును. ఇది తీయరోగులకు, రక్తహీనరోగులకు, నరముల
యందు జలములేని రోగులకు మిగుల నుత్తమమైనది చిరకాలపు కారకములను పోగొట్టి దేహమునకు చలనశక్తియును.
అజీర్ణము, మలబద్ధకము, సోమరితనము, అతినిద్రాగుణమును బోగొట్టి, నోటికి మంచుచిని ఆకలిని మనస్సునకు మంచిఉత్సా
హమును కలిగియున్నట్లు కాంతిని నరములకు దృఢబలమును గలుగజేయును. అది విద్యార్థులకును కఠిరక క్షేమించి పనిచేయు.
కారలకు సర్వకాలములయందు చేత నుండదగిన అమృత మనటకు సంజహము లేదు. యియ్యది కేవలము ఆమూల్యములైన
పీచుకులచే తయారుచేయబడిన దివ్యామృతము. క్రయము 6 ఆవున్నుల బుడ్డి 1-కి రూ॥ 4-0.
ప్యాకింగు మరియు పోస్టేజి వగైరాలు వేరుగా నివ్వవలెను. మా మధుల శాపితాను కోరినవారికి ఉచితముగా పంపబడును.
ఆయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారపుకవిధి, మద్రాసు. తంతిఅడ్రస్:-పండిట్, మదరాసు.

సిద్ధ ముకరథ్యజ

(బ్రహ్మజ్య
రత్నావళి
920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదోపదేశములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది.
ఇందు కుడిచేతిని రెండు, బంగారము, కత్తిర, పచ్చిరేపిడు, మొదలగు వివిధముల ద్రవ్యములు చేరియున్నది.
పై గ్రంథములలోని నూతనముల ప్రకారము నిర్మితముగా మాత్రం ఈ గ్రంథము చేయబడియున్నది.
కో॥ శ్రీవ్యాసరచితచో॥ సకాపిద్విద్యతే॥ మేధాయాః కాంతిజనః కామోద్దీప్తవ్యవశాః॥
జిద్ధి, ఆయుర్వేదమును వృద్ధిచేయును. కఠిరమునకు కాంతిచ్చును. హిమ్మగ ధాతువునకిది కామోద్దీప్తము
గలిగించును. అతిమాత్రము, క్షయ, శుభ్రోపదేశములు, మొదలగు ధాతుక్షయకరములగు వ్యాధులలో హిమ్మగ నుక
యొగకరము. ఈ గ్రంథమును చదువుతే బలపడును. రూ॥ 25 మాత్రము రూ॥ 5-0-0
ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్) వసూలైన మూలధనము 1.12,995.
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.
19 హరిన్ రోడ్డు మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.
సిద్ధముగ తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయబోషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాబినాను ఉచితముగా పంపబడును.
మోసపుముందుల వలనను, ఇతరు కూడ ఇదేమో పురుగు చేయుచుండుట వలనను మోసపోకును.
ప్రశాంతిలు:— (1) 149, హైరోడ్డు తిరువళ్ళీకి మద్రాసు, (2) హైరోడ్డు, తిరువళ్ళీ,
(3) 402, లంకాకాలవీధి, మద్రాసు. (4) 2, బజారు రోడ్డు, రాయపేట-మద్రాసు.

800 టిక్కెట్లు మాత్రమే ఏలూరులో గొప్పమేడ లాటరీ
2500 టిక్కెట్లు ఖర్చుపడినవి రు 16,500 లకు మేడ లాటరీ
మొత్తము 3300 టిక్కెట్లు
టిక్కెట్లు రు 5 లు మాత్రమే.

అధ్యక్షులు:
పుణెలోని ఏలూరు వెద్దబజారులోని బా లాలాబు మ్యూసిసివల్ నెం 148 రు గల రెండవమైదానముపై అద్దాల
తీరువాల ఫిట్టింగు వహి గవ్వ పెంతువాకి తెలియజేసినవిధము లాటరీ నూలముగా విక్రయించువాడు. 2500
టిక్కెట్లు ఖర్చుపడినవి. 800 టిక్కెట్లు మాత్రమేకలపు టిక్కెట్లు కావలసినవారు తర్వాతదనివో దొరకవు.
2. టిక్కెట్లు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపేలేకయున్న ప్రదేశమున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ లోను, స్వరాజ్య
ప్రదేశ్ లోను, ప్రచురదశచి గొప్పయద్యోగములు, వెద్దమునమ్యుయెదుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును.
3. ఈ టిక్కెట్లవల్ల కనులయ్యే సొమ్ములో యేదట్లు కమిషన్ వగయిరా ఖర్చులపోను మిగతాసొమ్ము
లాటరీ వేయువరకు ఏలూరు వెంట్రో కో ఆఫరేటివు బ్యాంకింగ్ లో నుంచబడును.
4. ఈ సేదవ తనఖాలు వగయిరాజుల్లే. లాటరీలో గెలుపొందినవారు వెంటనే తమస్వంతభర్తలతోక్రమ
మైన కస్తావేజు వ్రాయించుకొని రిజిస్టరీ చేయించుకోవలెను.
5. టిక్కెట్లు కావలసినవారు తమవేరు, నివాసము స్పష్టముగవాకి టిక్కెట్లు 1-కి రు 5-0-0 చొ॥ వా
వేరు ముద్రాయార్పణ చేసినయెడల వెంటనే టిక్కెట్లు తిరుగటపాలో కంపబడును. 10 టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొను
చాకి ఒకటిక్కెట్లు కమిషన్ గా నివ్వబడును.
6. టిక్కెట్లు బి. పి. గా పంపబడవు. పోస్టుఖర్చులు కంపనీనే ఇవాబు యివ్వబడదు.
ముఖ్య గమనింపు:— టిక్కెట్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున మ. రా. రా. శ్రీ వెదురుమాడి కేవగిరిరావు
సంఖ్య 100 గాదిద దొరకును. మద్రాసు నివాసుల సౌకర్యార్థమై వారి కోరికపైన ఈ యెర్పాటు చేయబడినది.
ఏలూరు
1-1-1923
మాటూరి సర్వేశం, మేడహక్కుదారుడు.

తామరతైలము — తామర, తిట, గజికి మంచిది
రాజారాణి గుర్తుగల తామరతైలము ప్రాచీనాశ్రమములగు చాల మంచిమందుతో తయారు
యజ్ఞి ప్రాఖ్యాతిగాంచినది. డబ్బీ 1-కి 0-6-0. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

చరక సంహిత

సూత్రస్థానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో
తెనుగున
అచ్చుబడి తయారుగా ఉన్నది.

776 పుటలు-రూ 10 తే
కొద్ది కాపీలు మాత్రమున్నవి.

వలయువారు : (8787)
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఎ. ఎం. బి. సి. యమ్.
మేనేజింగు డైరెక్టరు
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)
19, హరిన్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు మద్రాసు.
అని వ్రాయవలెను.

రాజా

కొవ్వొత్తులు ఏడుగంటలు ప్రకాశముగ వెలుగును
పరదేశపు కొవ్వొత్తులకంటె
మేలైనవి చౌకైనవి
స్వదేశ పరిశ్రమను సహానించి
ప్రతిగృహమును ఈ దీపముతో అలంకరింపుడు.
ఇవి అన్ని అంగళ్లలో దొరకును
200 వత్తులు గల పెట్టె ధర రు 13 లు
రాజా ఇండస్ట్రీయల్స్
తిలక్ పేట, నెల్లూరు.
విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలయును.

మలయచందనము

గనేరియా అను చెక్కగమునకు తళతళము
తక్కుము లేదు. పిత్తారోగికి చని లేదు.
ఎఱుపు, తెఱుపు, వచ్చు, అను మూడు
విధముల గా గోగమును వ్రేచు
తూటలలో నూన్చును. శ్రీలంకానకు
వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షసము.
(51) డబ్బీ 14 రు 2-0-0
గవ్వ ఫార్మసీ, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా).

ముఖ్యగమనింపు

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి
తేది నుండి అన్నిధరలు మార్చబడినది.

**The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.**
Elphinstone Road, Bombay.
ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి
నమ్మకముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును
ఆయుర్వేద బోషధములను తయారు చేయు
చున్నాము.

హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయు
ర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు
పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిన విలాసమునకు, వ్రాసినచో
ధరల పట్టి పంపబడును.

**జాండూ పర్మసూటికల్
వర్కుస్**

ఆయుర్వేద బోషధముల జేయువారు
(388) బొంబాయి నెం 13.
ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రీయల్ ట్రేడింగు కంపెనీ,
పోల్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.